AMERİKA'YA KARŞI ÇALIŞMALARI
ARAŞTIRMA KOMİTESİNİN TUTANAKLARI

İHANET YILLARI

Çeviren: ÜLKÜ TAMER

KAVRAM

İHANET YILLARI

KAVRAM

İHANET YILLARI

Kavram Yayınları / 5
Birinci basım : 1975
Kavram Yayınları birinci basım : Şubat 1988
Kapak düzeni : Nilgün Öneş

Bu kitabın hazırlanışında, Eric Bentley'in derlemesi temel alınmıştır.

Kavram Yayınları
Yeniçeriler Cad. Karaağaç İş Hanı Kat: 3, No: 308
Beyazıt — İSTANBUL

Dizgi-basım : Gözlem Matbaacılık Koll. Şti. Tel : 526 28 71
Cilt : Örnek Mücellithanesi

AMERİKA'YA KARŞI ÇALIŞMALARI
ARAŞTIRMA KOMİTESİ'NİN TUTANAKLARI

İHANET YILLARI

Çeviren :
ÜLKÜ TAMER

KAVRAM

ÖNSÖZ

Amerika'da «Komünizm korkusu», 1917 Sovyet Devrimi'nden sonra başladı. «Dünyayı sarsan on gün», kapitalizmin yıkılabileceğini göstermişti. Bu düzenin savunucuları, duydukları korkuyu kısa zamanda bir «ulusal korku»ya dönüştürmeyi amaçladılar. Başsavcı A. Mitchell Palmer'in önderliğinde «solcu avı»na giriştiler. Hükûmet de, «ülkeyi Ruslara satmak isteyenlerin kimler olduğunu ortaya çıkarmak amacıyla» 1919'da geniş çapta bir soruşturma açtırdı.

Bu alanda çalışmalar yapmak üzere, Temsilciler Meclisi'ne bağlı ilk komite, 1930'da kuruldu. Hamilton Fish Komitesi'ydi bu. Başkanı Hamilton Fish, «Komitenin sadece Komünistlerin peşinde olduğunu» belirtti. Meclis üyelerinden Samuel Dickstein, ülke için Nazizmin de büyük bir tehlike olduğunu ileri sürdü, bu konuda da araştırma yapılmasını istedi. Dickstein'e aldıran çıkmadı. 1938'de Amerika'ya Karşı Çalışmaları Araştırma Komitesi kurulduğunda, Dickstein komiteye alınmayacak, ilk başkan Martin Dies, sadece Komünizm tehlikesini araştıracaklarını, başka eylem ve eğilimlerle ilgilenmeyeceklerini söyleyecekti.

1929 - 1931 yıllarında bu korku daha da arttı. Kapitalizmin temelleri sarsılmaya başlamıştı. Ekonomi çökmek üzereydi. Kapitalist düzenin temsilcileri, bir baskı ve propaganda kampanyasına giriştiler. Ortaya, «Hayat, Sovyet Rusya'yla bir savaştır» gibi sloganlar atıldı; Sovyetler Birliği'nin Amerika'yı ele geçirmek isteyen, bu amaçla geniş bir «casusluk şebekesi» kuran bir devlet olduğu kanısı yerleştirilmeye çalışıldı. Her Komünist, Sovyet Rusya'nın bir ajanıydı. «Dünyanın en büyük gösterisi» olarak nitelendirilebilecek bir «Komünist avı» düzenlendi.

Bu arada İkinci Dünya Savaşı patlak verdi. Amerika, «büyük düşmanı» Sovyet Rusya'yla birlik oldu! Ama bu düşmanlık, savaş sırasında da sürdü. MacArthur, 1945'de, «Rusların Nazilerden de büyük bir tehlike» olduğunu ileri sürmekten kaçınmadı. Bazı yorumcular, Amerika'nın Japonya'ya atom bombası atmasına bu görüşün yol açtığını söylediler. Avrupa'da savaş sona ermişti; Sovyetler Amerika'ya Doğu'da yardım edebilirler, zaferi paylaşabilirlerdi. Atom bombası buna engel olmak için atılmış, iki yüz bin kişi öldürülerek «Kızıl Ordu'nun pençesinden kurtarılmıştı»!

Savaştan sonra, Amerika'ya Karşı Çalışmaları Araştırma Komitesi, sendikalardaki, üniversitelerdeki, sinema - tiyatro endüstrisindeki Komünistleri ortaya çıkarmak için geniş çapta bir soruşturma açtı. Bu soruşturmalarda «suçlu bulunanlar» kara listeye alındılar, işsiz kaldılar, yoksulluk çekmeye mahkûm edildiler. Anayasanın kendilerine sağladığı hakka dayanarak tanıklık etmemekte direnenler, «Komiteyi aşağılamak» suçuyla hapse atıldılar. Whittaker Chambers ile Richard M. Nixon'un casuslukla suçladıkları Alger Hiss, idam cezasına çarptırıldı.

Bu arada yeni bir «önder» belirdi: Senatör McCarthy. McCarthy, Komünistlerin devlet dairelerine bile sızdığını ileri sürerek yeni bir kampanya açtı, «cadı avı»nı hızlandırdı; Kore Savaşı'nın başlamasından Komünistleri sorumlu tuttu. I. F. Stone gibi birkaç gazeteci, Kore Savaşı'na Komünistleri değil, Güneydoğu Asya'yı denetim altında tutmak isteyen Amerikan emperyalizminin yol açtığını söylediler, ama Rosenberg'lerin bu cadı kazanında öldürülmelerine engel olamadılar.

Amerika'ya Karşı Çalışmaları Araştırma Komitesi'nin on binlerce sayfayı bulan tutanaklarından derlenmiş bu kitap, yukarıdaki kısa girişi bile gereksiz kılacak niteliktedir; Amerika'da «ihanet yılları» olarak adlandırılan bir dönemi, bütün genişliğiyle, bütün derinliğiyle yansıtmaktadır. Yaratılan «Komünizm korkusu»nun birtakım çıkarlar uğruna nasıl sömürüldüğünü, yurtsever kimselerin nasıl baskı altında tutulduğunu belgelerden iyi ne verebilir?

Komite, 1947'de üç kardeşi sorguya çekti: adını Ruth Fischer olarak değiştiren Elfriede Eisler (1895 - 1961), Gerhart Eisler (1897 - 1968) ve Hanns Eisler (1898 - 1962).

Gerhart Eisler'in Amerika'da Komünist çalışmaları yürüten kişi olduğu ileri sürülüyordu. Sorgusundan sonra tutuklandı Gerhart Eisler, ama kefaletle serbest bırakıldı. 7 Mayıs 1949'da New York'tan kalkan Polonya bandıralı bir gemiye gizlice girerek Amerika'dan kaçtı. Gemi Southampton'a varınca, bu kere de İngilizler tarafından tutuklandı. Londra'da yargılandı. Mahkeme Amerika'ya gönderilmesine izin vermedi; Alman Demokratik Cumhuriyeti'ne gitmesine izin verdi.

Ruth Fischer, görüleceği gibi, kardeşlerini ağır biçimde suçladı. Yalnız Hanns Eisler'in değil, ünlü yazar Bertolt Brecht'in de sorguya çekilmelerine yol açtı.

Hanns Eisler, karısıyla birlikte 1948'de sınır dışı edildi. Sanatçı, Alman Demokratik Cumhuriyeti'ne gitti; orada büyük coşkuyla karşılandı. Bu yeni devletin ulusal marşını besteledi. Son yıllarını başarı içinde geçirdi.

GERHART EISLER

BAŞKAN: Sağ elinizi kaldırın, Mr. Eisler —

EISLER: Hayır. Yemin etmeden önce —

STRIPLING: Sayın Başkan, Mr. Eisler'e Komitenin yetkilerini hatırlatmanız yararlı olur kanısındayım.

BAŞKAN: Oturun, Mr. Eisler. Amerika'ya Karşı Çalışmaları Araştırma Komitesi'nin 25 Ocak 1947 tarihli çağrısıyla buraya gelmiş bulunuyorsunuz. Komite, yasaların kendisine tanıdığı yetkiyle şu araştırmaları yapmaktadır :

(1) Amerika Birleşik Devletleri'nde Amerika'ya karşı propaganda çalışmalarının etkinliği, niteliği, amaçları;

(2) Kaynağını dış ülkelerden alan ya da Amerikan kökenli yıkıcı propagandalar; Anayasamızın çerçevesi içinde kurulan hükûmetimize saldırılar; ve

(3) Buna benzer çalışmalar...

Komite, ülkemizdeki Komünist Parti'yi yıkıcı çalışmalar yapan bir örgüt olarak görmekte ve Komünist Parti'yle ilişkisi olan kimseleri sorguya çekmektedir. Sizin de Komünist Parti'yle ilişkileriniz olduğu sanılmaktadır. Şimdi size soracağımız sorularla gerçekleri ortaya çıkarmak istiyoruz. Onun için kesin cevaplar verin. Yemin etmeniz gerekiyor, Mr. Eisler, sağ elinizi kaldırın.

EISLER: Hayır.

BAŞKAN: Unutmayın, Mr. Eisler, bu ülkede bir konuksunuz.

EISLER: Konukmuşum gibi davranılmıyor bana.

BAŞKAN: Bu Komite —

EISLER: Amerika'da siyasal bir tutuklu olarak bulunuyorum.

BAŞKAN: Bir dakika. Önce yemin edin.

EISLER: Söyleyeceğim birkaç şey var. Ondan sonra yemin ederim.

BAŞKAN: Hayır, bir şey söyleyemezsiniz.

EISLER: Öyleyse benden hiçbir cevap alamazsınız.

BAŞKAN: Yemin etmeyeceksiniz demek? Mr. Stripling, öteki tanığı çağırın. Mr. Eisler yemin etmiyor.

EISLER: Yemin etmem demedim ki. Siyasal bir tutuklu olarak geldim buraya. Birkaç şey söylemek istiyorum. Üç dakika sürer. Ondan sonra yemin eder, sorularınızı cevaplandırırım.

BAŞKAN: Önce sorularımızı cevaplandıracaksınız. Bunun için de yemin etmeniz gerekiyor.

EISLER: Hiçbir şey yapmam gerekmiyor. Siyasal bir tutukluyum ben.

BAŞKAN: Yemin etmeyeceksiniz demek?

EISLER: Yemin etmem demiyorum. Üç dakika istiyorum sadece. Bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN: Yemin ettikten sonra söylersiniz.

EISLER: Yemin etmeden söylemek istiyorum.

BAŞKAN: Tanık çekilebilir.

STRIPLING: Sayın Başkan, tanığı kimlerin götürdüğünü öğrenmek istiyorum. İzin verir miydiniz?

BAŞKAN: Kim getirdi tanığı?

STRIPLING: İki görevli. Adınız?

GRENNMAN: Steve Grennman.

STRIPLING: İşiniz?

GRENNMAN: İçişleri Bakanlığı görevlisiyim.

STRIPLING: Sizin adınız?

BROSMAN: R. J. Brosman.

STRIPLING: İşiniz?

BROSMAN: Ben de İçişleri Bakanlığı görevlisiyim.

STRIPLING: Gerhart Eisler'i siz mi getirdiniz?

GRENNMAN: Evet.

STRIPLING: Siz mi götüreceksiniz?

GRENNMAN: Evet.
STRIPLING: Nereye götüreceksiniz?
GRENNMAN: Washington cezaevine.
STRIPLING: Cezaevinden nereye gönderilecek, biliyor musunuz?
GRENNMAN: Ellis adasına, herhalde.

RUTH FISCHER

STRIPLING: Miss Fischer, Komitenin 3 Şubat tarihli çağrısına uyarak buraya gelmiş bulunuyorsunuz, değil mi?

FISCHER: Evet.

STRIPLING: Gerçek adınız nedir?

FISCHER: Elfriede Eisler. Fischer annemin soyadıydı. Yazılarımda Ruth Fischer imzasını kullanıyorum.

STRIPLING: Nerede, ne zaman doğdunuz?

FISCHER: 1895'de Almanya'da, Leipzig'de doğdum.

STRIPLING: Annenizin, babanızın adları?

FISCHER: Babamın adı Rudolph Eisler'di. Annemin adı da Marie Edith Fischer.

STRIPLING: Amerika'da akrabalarınız var mı?

FISCHER: Evet. İki kardeşim var: Gerhart Eisler ile Hanns Eisler. Bir de yaşlı amcam, Ernand Eisler'le karısı.

STRIPLING: Gerhart Eisler'in ablasısınız, değil mi?

FISCHER: Evet.

STRIPLING: Sayın Başkan, elimde bir belge var. Gerhart Eisler'in Amerika'ya girerken, 14 Haziran 1941'de Özel Araştırma Kurulu'nun sorularına verdiği cevaplar... Mr. Edgar Hoover'in belirttiği gibi, Gerhart Eisler yetkililere sürekli olarak yalan söylemiştir. Soruları ve cevapları okuyorum :

— ABD'deki en yakın akrabanız kimdir?
— Kardeşim Hanns Eisler.
— Kardeşiniz kaç yıldır Amerika'da bulunuyor?
— Buraya 1937 sonunda, ya da 1938 başında geldi.
— Başka akrabanız var mı?
— Yok.

Siz Gerhart Eisler'in öz kardeşisiniz, öyle değil mi?

FISCHER: Evet.

STRIPLING: O tarihte Amerika'da mıydınız?

FISCHER: Evet, yeni gelmiştim.

STRIPLING: Miss Fischer, Almanya'da Komünist Parti'ye üye miydiniz?

FISCHER: 1926'ya kadar üyeydim.

STRIPLING: Parti yönetiminde görev aldınız mı?

FISCHER: Bir ara Berlin örgütünün başındaydım; daha sonra Politbüro'nun başına geçtim. Moskova'da Prezidiyum'un da üyesiydim.

STRIPLING: Alman Komünistleriyle ilişkileri olan biriydiniz; kardeşinizin çalışmaları konusunda da bilginiz vardı tabii.

FISCHER: Başlangıçta, Gerhart Eisler'in çalışmalarından sorumluydum; Parti'ye aynı zamanda girmiştik çünkü. Gerhart Eisler 1920'ye kadar Viyana'da yaşadı. Sonra benimle birlikte Berlin'e geldi. Babam Viyana'da kaldı. Avusturya yurttaşıydı. Kardeşim, savaştan dönünce 1918 Kasım'ında Avusturya Komünist Partisi'ne girmişti. İkimiz de gençtik. Benim isteğim üzerine katıldı örgüte. Berlin'de birlikte çalıştık. İyi anlaşıyorduk. Sadece kardeş olduğumuz için değil. Aynı siyasal görüşü paylaşıyorduk. Bu anlaşmamız 1923'e kadar sürdü. 1923'de Parti'yle aram açıldı. 1926'da da, Stalin'e, Komintern'e, Politbüro'ya karşı çıktığım için Parti'den atıldım. Gerhart'la ilişkilerim iyice bozuldu. Bugün düşman sayılırız. Onu korkunç bir terörist olarak görüyorum. Amerikan halkı için de, Alman halkı için de son derece tehlikeli bir insandır. Bu ülkeye geldiğini öğrendiğimden beri, nasıl biri olduğunu herkese anlatıyorum. Kirli işlerini maskelemek için, Amerikan halkının Nazizm kurbanlarına duyduğu yakınlığı kullanmıştır.

STRIPLING: Sayın Başkan, Gerhart Eisler 1941 Haziran'ından önce de Amerika'da çalışmalar yapmıştır. Hans Berger ve Edwards adlarını kullanarak buradaki Komünist Parti çalışmalarına yön vermiştir.

BAŞKAN: O tarihten önce mi?

STRIPLING: Evet, 1941'den önce. Miss Fischer, 1929'dan sonra kardeşinizi Almanya'dan başka hangi ülkelerde gördünüz?

FISCHER: 1933 Haziran'ında kardeşim Hanns Eisler'in Paris'teki evinde gördüm.

STRIPLING: Nereden geldiğini, nereye gideceğini söyledi mi?

FISCHER: 1928'de Moskova'ya çağrıldığından beri görmemiştim onu. Berlin'den kaçarak Paris'e gitmiştim. Kardeşim Hanns Eisler'le ilişkilerimi yeniden kurmak istiyordum. Evinde Gerhart'ı da gördüm. Yeni gelmişti Moskova'dan. Benimle konuşmak istedi. Amerika'ya gideceğini söyledi.

STRIPLING: Ne dediğini tam olarak hatırlıyor musunuz?

FISCHER: «Komintern adına Amerika'ya gidiyorum; Komünist Parti'nin çalışmalarına yeni baştan yön vereceğim,» dedi.

STRIPLING: Ne kadar kaldı Paris'te?

FISCHER: Bir - iki hafta kaldı.

STRIPLING: Sayın Başkan, 1934'de Samuel Liptzin adına bir pasaport çıkarılmış. Pasaportta İçişleri Bakanlığı'nın damgası var... fotoğrafın üstünde. Miss Fischer, bu fotoğrafın kime ait olduğunu söyleyebilir misiniz?

FISCHER: Gerhart Eisler'in fotoğrafı bu. Apaçık ortada.

STRIPLING: Kardeşiniz Parti'de hangi adla tanınırdı?

FISCHER: Soyadını kullanmazdı. Gerhart olarak bilinirdi.

STRIPLING: Daha sonra ne zaman gördünüz onu?

FISCHER: 1936'da küçük bir Paris lokantasında gördüm. Rastlantıydı. Birbirimizle konuşmuyorduk artık. Onunla karşılaşmaktan hiç hoşlanmadım. Gerhart da beni gördüğü için korkuya kapıldı.

STRIPLING: Neden?

FISCHER: 1936'daki Moskova duruşmalarına benim adım da karışmıştı. Stalin'e ve bazı Politbüro üyelerine suikast düzenlemek suçuyla yargılananlardan biri, bu işi benim planladığımı ileri sürmüştü. Gerhart da, kardeşim olduğu için, bundan korkmuştu tabii. Kendisinin de tutuklanacağını sanıyordu.

STRIPLING: Miss Fischer, nasıl karşılaştınız onunla? Yanınızda oğlunuz da vardı, değil mi?

FISCHER: Evet. İngiltere'de, Cambridge'de okuyan oğlum, tatilini geçirmek için yanıma gelmişti. Onun adı da Gerhart'tı. Dayısının adını vermiştik. Gençti; siyasal çalışmalara karıştırmamıştım onu. Paris'teki lokantada oturuyorduk; içeriye kardeşim girdi. Oğlum, «Gerhart dayım geldi,» dedi. Ama Gerhart, o Bolşevik bakışlarıyla bakıp gitti.

RUSSELL: Kardeşinizin o sıralardaki çalışmaları konusunda bilgi verebilir misiniz?

FISCHER: Gerhart, 1930'da Çin'e gönderildi. Başkaldıran Çin Komünistlerini yola getirmek için. Yalnız gitmemişti. Yanında başkaları da vardı. Gerhart o kadar acımasız davrandı ki, Berlin'dekiler tarafından Çinlilerin celladı olarak nitelendirildi, Moskova'nın gözüne girdi. 1930 ya da 1931'de Moskova'ya gitti, orada evlendi, bir de kızı oldu. 1933'e kadar Moskova'da kaldı. Sonra, Komintern'in buyruğuyla Amerika'ya gönderildi. Paris'te karşılaştığımızda çok mutluydu, kendisine önemli bir görev verilmişti çünkü, Amerikan Komünist Partisi'nin çalışmalarını yeni baştan düzenleyecekti.

RUSSELL: Kardeşinizin Amerika'da olduğunu ne zaman öğrendiniz?

FISCHER: Buraya gelişimden bir yıl sonra, 1942'de. Önce inanamadım. «Amerika'da nasıl olsa dosyası vardır, ülkeye almazlar,» diye düşünüyordum. Meksika'da olduğunu, çalışmalarını oradan yürüttüğünü sanıyordum. Amerika'da bulunduğunu 1943'de anladım. 1944 Ocak'ında da çağdaş Komünizm üstüne yazdığım yazılarda Gerhart'ın gerçek kimliğini açıkladım. Kardeşim, Komin-

tern'in çalışmalarını yönetiyordu burada. Amerika'daki ajanların, Rus gizli polisine bağlı ajanların başındaydı.

RUSSELL: Kardeşiniz Çin ve Amerika'dan başka ülkelerde de bu gibi çalışmalar yaptı mı?

FISCHER: Resmi görevle gidip gitmediğini bilmiyorum ama İspanya'da, Fransa'da, Çekoslovakya'da ve Avusturya'da da çalışmalar yaptığını biliyorum.

MUNDT: Miss Fischer, Komünist Parti'ye üye misiniz hâlâ?

FISCHER: 1926'da ayrıldım.

MUNDT: Neden ayrıldınız?

FISCHER: Stalin, Komintern'i Rus gizli polisinin bir kolu haline getirmek istiyordu.

BONNER: Amerika'ya ne zaman geldiniz?

FISCHER: 1941'de.

BONNER: Niçin geldiniz?

FISCHER: Burada yaşamak için.

BONNER: Nereden geldiniz?

FISCHER: Fransa'dan. Lizbon yoluyla.

BONNER: Fransız yurttaşı olarak mı, Alman yurttaşı olarak mı?

FISCHER: Fransız yurttaşı olarak geldim.

BONNER: Ne iş yapıyorsunuz Amerika'da?

FISCHER: Yazarım.

NIXON: Ben de bir şey sorabilir miyim?

BAŞKAN: Buyrun, Mr. Nixon.

NIXON: Kardeşinizin bir terörist olduğunu söylediniz, Miss Fischer. Bu konuda biraz bilgi verebilir misiniz bize?

FISCHER: Gerhart, Çin'e gönderilinceye kadar sadece siyasal çalışmalarda bulunan bir Komünistti. 1929'da Moskova'nın pençesine düştükten bir süre sonra görevli olarak Çin'e gönderildi. Döndüğünde bambaşka bir insandı artık. Önce bunu belirtmek isterim. Savaştan önce Almanya'dan birçok insan Sovyetler Birliği'ne kaçmıştı. Anti-Nazi olan bu Almanlardan çoğu, Komünist Parti'nin terörist diktasına karşı çıktıkları için öldürüldüler. Yüzlerce değerli Rus da öldürüldü o arada, on binlerce insan Sibirya'ya sürüldü. Öldürülen Ruslardan biri, Gerhart

Eisler'in arkadaşı ve koruyucusu Nikolay Bukharin'di. Gerhart'ın 1929'da Parti'den atılmasını Bukharin önlemişti. Eski bir Alman Komünisti olan Hugo Eberlein da Moskova'ya çağırılarak öldürüldü. Gizli bir duruşma sonunda öldürülmesine karar verildi. Kardeşim, 1937'de Moskova'ya gidip birçok eski arkadaşını, bu arada Bukharin'le Eberlein'i suçlamış, onlara karşı tanıklık etmiştir. Gerhart'ı sadece bu iki insanın ölümünden değil, başkalarının ölümünden de sorumlu tutuyorum.

VAIL: Bir başka kardeşiniz daha olduğunu söylemiştiniz. O da bu ülkede mi?

FISCHER: Evet.

VAIL: Fransa'dayken Gerhart'la sık sık görüştüklerini açıkladınız. İlişkilerini Amerika'da da sürdürüyorlar mı?

FISCHER: Evet.

VAIL: Nerede oturuyor küçük kardeşiniz?

FISCHER: Hollywood'da.

VAIL: Onunla ilişkileriniz nasıl?

FISCHER: Gerhart'la olduğu gibi. Beş yıldır görüşmüyoruz.

MUNDT: Komünist midir?

FISCHER: Evet.

MCDOWELL: Ne iş yapıyor?

FISCHER: Film müzikçisi.

BONNER: Miss Fischer, sizce Moskova'dan buyruk alan kaç komünist var Amerika'da?

FISCHER: Birkaç bin vardır.

HANNS EISLER

EISLER: İki dileğim var. Birincisi, beni de Hollywood'dan gelecek öteki tanıklarla birlikte dinlemenizi istiyorum. Komiteniz, sinema endüstrisinin ilerde ele alınacağını açıkladı. Beni öteki sinema sanatçılarından ayırmaya hakkınız yok. Onların tanıklık edeceği zaman karşınıza çıkmak istiyorum. İkincisi, bana karşı tanıklık etmiş kimselerle yüzleştirilmek istiyorum. Komiteniz, beni lekelemek, işsiz bırakmak için elinden geleni yapmaktadır. Başkanlığınıza vereceğim soruların benden önceki tanıklara sorulmasını istemek en doğal hakkımdır. Bu hak, Mr. Howard Hughes ve Mr. Wendell Wilkie gibi kimselerden esirgenmedi.

STRIPLING: Sayın Başkan, Mr. Eisler'in iki isteğini de yersiz buluyorum. Kendisi, sinema endüstrisindeki bazı çalışmaların araştırılması için değil, özel çalışmalarının araştırılması için buraya çağrılmıştır. Yüzleştirilmeye gelince, bu sadece ayrıcalıklı durumda olur. Mr. Eisler'in durumunda bir ayrıcalık göremiyorum.

BAŞKAN: Tanığın iki isteği de oybirliğiyle geri çevrilmiştir.

STRIPLING: Bir de Mr. Eisler'in vereceği soruların daha önceki tanıklara sorulması —

BAŞKAN: O da uygun görülmemiştir.

EISLER: Sayın Başkan, hazırladığım bildiriyi okuyabilir miyim?

BAŞKAN: Göreyim bildirinizi.

EISLER: Buyrun.

BAŞKAN: Bakayım... Mr. Eisler, bildiriniz incelendi ve burada okunması uygun görülmedi.

EISLER: Bir yıl boyunca bana yapılanlardan sonra, bildirimin okutulmamasını protesto ediyorum.

BAŞKAN: Sorularınızı bekliyoruz, Mr. Stripling.

STRIPLING: Doğum yeriniz ve tarihiniz, Mr. Eisler.

EISLER: 6 Temmuz 1898'de Almanya'da, Leipzig'de doğdum.

STRIPLING: Amerika'da akrabalarınız var mı?

EISLER: Gerhart Eisler, Ruth Fischer.

STRIPLING: İşiniz?

EISLER: Besteciyim. Uluslararası ünüm olduğunu da belirteyim.

STRIPLING: Uluslararası ününüz mü var?

EISLER: Evet.

STRIPLING: Müzik öğreniminizi nerede yaptınız?

EISLER: Viyana'da, Akademi'de. Modern müziğin en büyük ustalarından biri olan Arnold Schoenberg'in öğrencisiyim.

STRIPLING: Avusturya'dan ne zaman ayrıldınız, Mr. Eisler?

EISLER: 1924'te ayrıldım galiba. Berlin'e gittim.

STRIPLING: Berlin'de ne kadar kaldınız?

EISLER: 1933 Şubat'ına kadar. Reichstag yangınından sonra Almanya'dan kaçtım.

STRIPLING: Nereye gittiniz?

EISLER: Paris'e gittim.

STRIPLING: Paris'te ne kadar kaldınız?

EISLER: Temmuz'a kadar.

STRIPLING: Başka hangi Avrupa ülkelerinde kaldınız?

EISLER: Bir süre Londra'da kaldım.

STRIPLING: Ne zaman?

EISLER: 1934 sonbaharından Şubat'a ya da Mart'a kadar. 1936 Şubat'ında yine gittim Londra'ya. Bir yıl kaldım.

STRIPLING: Hiç Danimarka'ya gittiniz mi?

EISLER: Evet. Kopenhag'a sık sık giderdim. Funen adlı küçük bir balıkçı adasına — çalışmak için. Orada besto yapardım.

STRIPLING: Sovyetler Birliği'ne de gittiniz mi?

EISLER: Evet.

STRIPLING: Kaç kere gittiniz?

EISLER: Üç kere. 1931, 1932, bir de 1935'de. Öyle hatırlıyorum. Ama tarihlerde yanılabilirim.

STRIPLING: Sovyetler Birliği'ne niye gittiniz, Mr. Eisler?

EISLER: İlk iki keresinde, bir film çevirmek için gittim. 1935'de konserler verdim. Devlet yayınevi, bir senfonimi yayımlıyordu. Yayıneviyle görüşmeler yaptım. Beş-altı hafta kaldım.

STRIPLING: Sovyet hükûmetinden hiç para aldınız mı?

EISLER: Hayır. Ama yayınevinden telif ücreti aldım. Bütün sanatçılar gibi.

STRIPLING: Başka kimseden para aldınız mı?

EISLER: Hayır.

STRIPLING: Mr. Eisler, Amerika'ya ne zaman geldiniz?

EISLER: 1935'de. Nisan başıydı... ya da Şubat sonu.

STRIPLING: Amerika'da ne kadar kaldınız?

EISLER: Üç ay kadar. Fransa'daki göçmen çocukları yararına konserler verdim.

STRIPLING: Kısa bir süre için Meksika'da kalışınızı saymazsak, 1940'dan beri Amerika'da yaşıyorsunuz, değil mi?

EISLER: Evet.

STRIPLING: Filmler için fon müziği besteliyorsunuz, değil mi?

EISLER: Evet. Besteciyim ben. Senfonik müzik, oda müziği, şarkılar besteledim. Yılda bir-iki kere de filmlere fon müziği yazıyorum.

STRIPLING: Hangi stüdyolarla çalıştınız?

EISLER: Hiçbir stüdyoya bağlı değilim. Serbest çalışıyorum. Üç kere Independent Productions'a, bir kere

United Artists'e, bir kere Gong Productions'a, beş kere de RKO'ya beste yaptım.

STRIPLING: Mr. Eisler, Komünist Parti'ye üye misiniz, ya da hiç Komünist Parti üyesi oldunuz mu?

EISLER: 1926'da Alman Komünist Partisi'ne üyelik için başvurmuştum; ama sonradan çekildim.

STRIPLING: Komünist Parti toplantılarına katıldınız mı?

EISLER: Hayır.

STRIPLING: Mr. Eisler, Sovyetler Birliği'ndeki devrimci müzik hareketinin önde gelen kişisiydiniz, değil mi?

EISLER: Hayır. Sovyetler Birliği'nde çok üstün müzikçiler vardır, önde gelen bir kişi değildim.

STRIPLING: Sayın Başkan, **Daily Worker**'ın 15 Ocak 1935 tarihli sayısında «Hanns Eisler 27 Ocak'ta Geliyor» başlıklı bir yazı var. Bazı bölümlerini okuyorum :

> Hitler'in Almanya'yı ele geçirmesinden beri Paris ve Londra'da sürgün hayatı yaşayan bu devrimci sanatçı, Avrupa ve Amerika'da değerli eserleriyle ün yapmıştır. Amerika'ya gelmeden önce Leningrad, Moskova, Kopenhag, Brüksel, Paris ve Londra'da konserler veren Hanns Eisler, devrimci kuruluşları desteklemiştir.

RANKIN: Hangi gazetede çıktı bu yazı?

STRIPLING: Komünist Parti'nin resmi organı olan **Daily Worker**'da.

RANKIN: Teşekkür ederim.

STRIPLING: Yine aynı gazetenin 18 Şubat 1935 tarihli sayısında da Sergei Radamsky'nin bir yazısı var. Yazı şöyle başlıyor :

> Devrimci Alman müzikçisi Hanns Eisler, birkaç gün önce ülkemize geldi.

Yazıyı baştan sona okumayacağım, Sayın Başkan. Sadece bazı bölümlerini dikkatinize sunmak istiyorum :

> Devrimci müziğin Alman işçileri arasında yayılması bir rastlantı sonucu değildi. Hiç kolay olmadı bu. Komünist Parti, orta sınıfın yoz müziğine karşı büyük bir savaş

verdi. Alman işçilerinin bu savaştaki önderi Hanns Eisler'di. Eisler'in şarkıları grevlerde, çatışmalarda, işçi bayramlarında, gösterilerde dillerden düşmedi... Eisler de ancak emekçilerin safında yer aldıktan sonra kendini buldu, gerçek bir sanatçı olarak ortaya çıktı.

RANKIN: Yine aynı gazeteden okuyorsunuz, değil mi? Komünist Parti organı **Daily Worker**'dan?

STRIPLING: Evet.

RANKIN: Tutanaklara geçmesini istediğim için sordum. Teşekkür ederim.

STRIPLING: Devam ediyorum :

Eisler'ın şarkıları, Sovyetler Birliği'ndeki işçi ve köylülerin dillerinden de düşmemektedir... Biz, Amerika'dakiler, bu değerli sanatçıyı gerektiği kadar tanımıyoruz. Eisler, işçi sınıfının kavgasında en ön safta yer almış bir müzikçidir.

Sergei Radamsky'nin bu yazısına ne dersiniz, Mr. Eisler?

EISLER: Hitler'in iktidara gelmesine engel olmak için verilen savaşta ben de bir müzikçi olarak yer aldım. Aynı dönemde, Hearst'ün yayın organları da beni Kaiser Wilhelm'in başa geçmesini isteyen bir monarşist olarak suçladılar. Başkalarının yazdıkları beni bağlamaz. Hakkımda öğrenmek istediğiniz bir şey varsa, bana sorun. Bu gibi yazıları niye okuyorsunuz?

BAŞKAN: Bu yazıları niye okuyorsunuz, Mr. Stripling?

STRIPLING: Hanns Eisler'in «Müziğin Karl Marx'ı» olduğunu göstermek için.

EISLER: Bu benim için büyük bir iltifat.

STRIPLING: Uluslararası Müzik Bürosu'nu siz kurdunuz, değil mi, Mr. Eisler?

EISLER: Anlatayım. Anti-Faşist müzikçileri bir araya getirmenin yararlı olacağını düşündüm. Fransa ve Berlin'deki birkaç dostumla çalışmaya başladık. Herkesin işi başından aşkındı. Büroyu benim örgütlememi önerdiler. Yararlı bir kuruluş olacaktı bu, kültür alışverişinin sağlanmasına katkıda bulunacaktı. Unutmayın, çalışmalarımızı sadece müzik alanında yürütüyorduk.

STRIPLING: Devrimin en büyük silahlarından birinin müzik olduğunu söylemişsiniz birkaç kere.

EISLER: Napoleon'un bir sözü vardır —

BAŞKAN: Napoleon'u bırakın şimdi. Kendi düşüncenizi söyleyin.

EISLER: Bu konuda kendimi Napoleon'un öğrencisi olarak görüyorum. Haklarını elde etmek uğruna savaşan insanlara müzikle yardımcı olunabilir, güç verilebilir. Şarkılar Faşizmi yıkamaz, orası öyle ama bu savaşta şarkılar da gereklidir.

STRIPLING: Uluslararası Müzik Bürosu, Moskova'da kurulmuştu, değil mi?

EISLER: Hayır. Merkezinin Paris'te, Londra'da ya da Prag'da olmasını istiyorduk.

STRIPLING: «Enternasyonal»in bestecisi kimdir?

EISLER: Pierre Dageyter. 1888'de bestelemiştir.

STRIPLING: Pierre Dageyter Müzik Klübü'yle ilişkiniz oldu mu?

EISLER: Bir kere konferans verdim o klüpte.

STRIPLING: Amerika'da mı?

EISLER: Evet, Amerika'da, Pierre Dageyter Klübü'nde.

STRIPLING: Komünist bir örgüt müdür?

EISLER: Bilmiyorum.

STRIPLING: Pierre Dageyter Klübü'ne üye miydiniz?

EISLER: Hayır.

STRIPLING: Bakın, Sayın Başkan, Pierre Dageyter Klübü'nün üyelik defterinde bir yazı var. Bu sizin elyazınız mıdır, Mr. Eisler?

EISLER: Evet.

STRIPLING: Almanca yazılmış. Çevirir misiniz?

EISLER: Tabii... «Pierre Dageyter Klübü'ne devrimci selamlar.»

STRIPLING: Siz mi yazdınız bunu?

EISLER: Evet.

STRIPLING: **Soviet Music** dergisinin 1933 Mayıs-Haziran sayısında Pierre Dageyter Klübü'nün uluslararası devrimci müziğe büyük katkılarda bulunduğu ya-

zılı. «Devrimci selamlar»ınızı gönderdiğiniz klüp, sözü geçen klüp mü?

EISLER: Tabii.

STRIPLING: Mr. Eisler, 1933'de Moskova'da yayımlanan **Büyük Sovyet Ansiklopedisi**'nde sizin Komünist olduğunuz yazılı.

EISLER: Kendi saflarında gördükleri herkese Komünist derler. Alman Komünistleri son on beş yıl içinde büyük bir savaş verdiler. Kendimi onlar arasına katmaya hakkım yok. Komünistler kahraman olduklarını gösterdiler. Kahraman değilim ben. Müzikçiyim.

STRIPLING: Sovyetler Birliği'nde çıkan bütün yazılarda sizden hep «Yoldaş Eisler» diye söz ediliyor.

EISLER: Evet. Sovyetlerde «Yoldaş» derler insana, «mister» demezler.

RANKIN: Sayın Başkan, Amerika Hitler'i yeryüzünden sildi. Ama binlerce Amerikalı bu savaşta can verirken bazı kimseler ülkemize gelip devrim yapmaya kalktılar. İğrenç bir şey bu. Amerikan halkı uyanıp gerçeği görmelidir artık.

BAŞKAN: Mr. Eisler, Komitemiz soruşturma sonuçlanıncaya kadar Amerika'dan çıkmanızı yasaklamıştır.

EISLER: Peki.

BAŞKAN: Bugün de Washington'dan ayrılmayın.

EISLER: Bu odada mı kalacağım?

BAŞKAN: Bu odada kalacaksınız.

Hanns Eisler, Amerika'ya 1940'da girmişti. Daha önce Havana'daki Amerikan Konsolosluğu'nun sanatçıya vize vermemesi bazı tepkilere yol açmış, Dorothy Thompson, Freda Kirchway, Malcolm Cowley, Raymond Gram Swing, George Cukor, Clifford Odets, William Dieterle, Joseph Losey ve Harold Clurman gibi ünlü kişiler, yetkililere başvurarak Eisler'e giriş izninin verilmesini istemişlerdi. Bu konuda Eleanor Roosevelt de İçişleri Bakanlığı yetkililerinden Sumner Welles'e 11 Ocak 1939'da aşağıdaki mektubu yazmıştı:

Sevgili Sumner,

İlişik belgeleri dün Mr. Eisler'in bir arkadaşı getirdi. Kendisi son derece namuslu bir insandır; oldukça tedir-

gin görünüyordu. İçişleri Bakanlığı'nın, Eisler'lerin ülkeye girişine engel olduğunu, bu konuda Küba'daki konsolosluğu uyardığını düşünüyor; Eisler'lerin Komünist olmadıklarını, siyasal örgütlerle ilişkilerinin bulunmadığını söylüyor...

Öyle sanıyorum ki, Bakanlığınız bu konuyu gerektiği gibi incelememiştir. Bir kere de Eisler'leri dinledikten sonra kararınızı yeniden gözden geçireceğinizi umuyorum.

Sevgiyle,
Eleanor Roosevelt

Bir süre sonra bu mektubun yankıları görüldü: Komite üyelerinden John E. Rankin, Eleanor Roosevelt'i Komünistlikle suçladı.

*

Hanns Eisler'in yurt dışına çıkmasının yasaklanması da yankılar uyandırdı. Charles Chaplin, Hanns Eisler'i savunacak bir komite kurulmasını istedi Picasso'dan. Kurulan komite, Paris'teki Amerikan Elçiliği'ne sert bir bildiri göndererek Eisler'in Amerika'dan çıkarılmamasını protesto etti. Bildirinin altında Pablo Picasso, Henri Matisse, Jean Cocteau, Jean-Louis Barrault, Louis Aragon, Paul Eluard, Louis Jouvet gibi sanatçıların imzaları vardı. Thomas Mann ve Albert Einstein gibi ünlü kişiler de Eisler'in yanında yer aldılar.

Komite, 1947 Ekim'inde Hollywood'un ünlü kişilerinden bazılarını sorguya çekti. Bir yazarla (Ayn Rand) dört yıldız (Adolphe Menjou, Robert Taylor, Ronald Reagan, Gary Cooper), Komitenin safında yer aldılar. Komünist oldukları ileri sürülen sekiz kişi, 1947'de Komitenin karşısına çıkmadılar: Richard Collins, Gordon Kahn, Howard Koch, Lewis Milestone, Irwing Pichel, Larry Parks, Robert Rossen, Waldo Salt. Bu sekiz kişiden üçü (Collins, Parks, Rossen), bir süre sonra Komitenin çalışmalarını desteklediler. Hollywood Onları olarak bilinen Alvah Bessie, Herbert Biberman, Lester Cole, Edward Dmytryk, Ring Lardner Jr., John Howard Lawson, Albert Maltz, Samuel Ornitz, Adrian Scott ve Dalton Trumbo, Komiteye karşı çıktılar. Edward Dmytryk, 1951'deki sorgusunda Komiteye yardımcı olacak, Lardner ile Trumbo da bir süre sonra «eski birer Komünist» olduklarını kabulleneceklerdi. Komite'nin sorguya çektiği ünlü bir sanatçı da Bertolt Brecht'ti.

AYN RAND

STRIPLING: Adınız?

RAND: Ayn Rand.

STRIPLING: Gerçek adınız mı bu?

RAND: Hayır, yazılarımda kullandığım ad.

STRIPLING: Gerçek adınız?

RAND: Mrs. Frank O'Conner.

STRIPLING: Nerede doğdunuz, Miss Rand?

RAND: Rusya'da, St. Petersburg'da.

STRIPLING: Ne zaman ayrıldınız Rusya'dan?

RAND: 1926'da.

STRIPLING: Ne kadar zamandır Hollywood'dasınız?

RAND: 1926'nın sonlarından beri. Ama yazar olarak 1943'de bağlandım.

STRIPLING: Roman da yazıyorsunuz, değil mi?

RAND: Evet, iki roman yazdım. ilki, **Biz Yaşayanlar**, Sovyet Rusya'yı anlatan bir romandı. 1936'da yayımlandı. İkincisi de **Yaratılan Dünya**. 1943'de yayımlandı.

STRIPLING: **Yaratılan Dünya**'nın satışı iyi gitti galiba.

RAND: Evet. 360.000 satti. Hâlâ da satıyor.

STRIPLING: Hollywood'da yazar olarak çalışıyorsunuz, değil mi?

RAND: Evet.

STRIPLING: Neler yazdınız Hollywood için?

RAND: Warner Bros için **Yaratılan Dünya**'nın se-

naryosunu yazdım; ama filmi çevrilmedi daha. Hal Wallis için de, benim olmayan iki öykünün senaryolarını yazdım.

STRIPLING: Komitemizin isteği üzerine, **Rusya Şarkısı** filmini seyrettiniz, değil mi?

RAND: Evet.

STRIPLING: Ne zaman seyrettiniz?

RAND: 13 Ekim'de.

STRIPLING: Hollywood'da mı?

RAND: Evet.

STRIPLING: Bu film konusundaki düşüncelerinizi söyler misiniz? Filmde propaganda gördünüz mü?

RAND: Önce propaganda nedir, Komünizm propagandası nasıl yapılır, o konuda bir şey söylemek istiyorum. Komünizmin iyi bir düzen olduğunu gösteren filmde Komünizm propagandası var demektir. Komünist bir ülkede halkın mutlu olduğunu, özgür olduğunu göstermek Komünizm propagandası yapmaktır. Bakın, **Rusya Şarkısı**'nda neler var... Film, Amerikalı bir orkestra şefinin Rus savaş yaralıları için verdiği konserle başlıyor. Orkestra şefini oynayan Robert Taylor, Amerikan ulusal marşını çaldırıyor önce. Perdede de kızıl bayrak taşıyan Rus halkı görünüyor. Korkunç bir şey bu. Düpedüz Komünizm propagandası. Bu başlangıçtan sonra, işin içine bir aşk öyküsü karışıyor. Rusya'da konserler veren Robert Taylor'u görmeye bir köylü kızı geliyor. Düşünün bir kere, kız köyünden kalkıp Moskova'ya rahatça gidebiliyor. Kimse engel olmuyor ona. Kimse onu izlemiyor. Kız, Robert Taylor'dan bir istekte bulunuyor; köyüne gelip konser vermesini istiyor ondan. Robert Taylor kıza tutuluyor, onun bu isteğini kabul ediyor. Sonra birlikte Moskova'yı dolaşıyorlar. Perdede Moskova görülüyor. Stüdyo o sahneleri nerede çekmiş bilmiyorum. Ama koca koca, tertemiz yapılar göze çarpıyor. Bir de büyük lokanta var. Benim zamanımda, bir tek büyük lokanta vardı Moskova'da. Ona da herkes gidemezdi. Bir kere, bir kız köyünden kalkıp Moskova'ya gelemez, gelse bile öyle bir lokantaya adımını atamaz. Neyse, lokantadan çıkınca Moskova'yı dolaş-

maya devam ediyorlar. Her yer pırıl pırıl. Hiçbir yerde kuyruk yok. Herkes işinde gücünde. Stalin'in heykeli bile görünüyor bir ara. Parkta beyaz gömlekli mutlu çocuklar oynamakta. Aslında kimlerin çocukları onlar, bilmiyorum ama hepsi gerçekten mutlu. Rusya'da gördüğüm çocuklara hiç benzemiyorlar. Büyükler de mutlu. Hepsi gülümsüyor... Sonra Robert Taylor'la kız, kalkıp köye gidiyorlar. Köylülerin bile keyfi yerinde. İşten dönerken şarkı söylüyorlar. Bir köylü gösteriliyor. Yemek yerken! Rusya'da bir lokma ekmek için herkes birbirini öldürür aslında. Bu köylü yemek yiyor! Üstelik Robert Taylor'a, «Kusura bakmayın, basit bir köylü yemeği bu,» diyor!.. Bütün köylülerin radyoları var. Filmin bir yerinde, köylünün biri radyoda müzik dinlerken, «Milyonlarca insan bu konseri dinliyor şimdi,» diyor. Rusya'da yüz kişinin radyosu var mıdır acaba? Robert Taylor'la kız evleniyorlar. Robert Taylor karısının köyüne şehirlerarası telefon ediyor. Rusya'da bu şehirlerarası telefon işini nasıl yarattılar, bilmiyorum doğrusu.

Filmin sonlarına doğru kız kocasıyla gitmek istemiyor. İkinci Dünya Savaşı sırasında ülkesinde kalması gerektiğini söylüyor. «Aileme, köyüme karşı sorumluluklarım var. Ülkemdekilerin hayatını daha da iyileştirmeye çalışmalıyım,» diyor. «Daha da iyi» ne demek? Anlaşılan, Rusya'daki hayat iyi ki, kız o hayatı daha da iyileştirecek! Propaganda bu!

Bu filmin savaş sırasında çevrildiğini, o günlerde Sovyetlerle omuz omuza çarpıştığımızı söyleyecekler. Ne değiştirir bu? Savaş sırasında olsun, barış sırasında olsun, insanlara yalan söylememeli.

MCDOWELL: Rusya'da kimse gülmüyor mu?

RAND: Pek gülen yok. Gülse bile başka nedenlerle güler. Komünizmden hoşlandığı için değil.

MCDOWELL: Ruslar, Amerikalıların yaptıklarını yapamazlar mı? Kimse kalkıp kaynanasını görmeye gidemez mi söz gelişi?

RAND: Özgür yaşamaya alışkın kimselere totaliter diktatörlük düzeni kolay kolay anlatılamaz. İnanmazlar.

Rusların da arkadaşları, kaynanaları vardır tabii. Ama gece gündüz, korku içinde yaşarlar. Kapı zilinin çalınıp gizli polisin geleceğinden korkmak, hep o korku içinde yaşamak ne demektir, bilemezsiniz. Ne yasalar vardır, ne de insan hakları.

MCDOWELL: Amerika'ya 1926'da geldiniz. Rusya'dan kaçmış mıydınız?

RAND: Hayır. Tuhaftır, pasaport verdiler. Burada akrabalarım vardı. Ben de gelince bir daha dönmedim.

MCDOWELL: Anlıyorum.

BAŞKAN: Mr. Richard Nixon, sizin soracağınız bir şey var mı?

NIXON: Hayır, yok.

ADOLPHE MENJOU

STRIPLING: İşiniz nedir, Mr. Menjou?

MENJOU: Sinema oyuncusuyum galiba.

STRIPLING: Ne zaman, nerede doğdunuz, Mr. Menjou?

MENJOU: 18 Şubat 1890'da Pennsylvania'da doğdum, Pittsburgh'da.

STRIPLING: Kaç yıldır sinemadasınız?

MENJOU: Otuz dört yıldır.

STRIPLING: Ya Hollywood'da?

MENJOU: Yirmi yedi yıldır.

STRIPLING: Birinci Dünya Savaşı'na katıldınız mı?

MENJOU: Evet. Üç yılım orduda geçti. Bir yılı Amerika'da, iki yılı da Avrupa'da. İtalyan ve Fransız ordularında görevlendirildim.

STRIPLING: İkinci Dünya Savaşı'na da katıldınız mı?

MENJOU: Eğlence birliklerinde görev aldım. Dört ay İngiltere'de, iki ay da Kuzey Afrika'da, Sicilya'da, Tunus'da, Cezayir'de, Fas'da, Brezilya'da ve Karaipler'de askerlerimizi eğlendirdim.

STRIPLING: Komünizm konusunda araştırmalar yaptınız mı, Mr. Menjou?

MENJOU: Evet. Marksizm, Fabian Sosyalizmi, Komünizm, Stalinizm nedir, ülkemizde güç kazanırlarsa bunun Amerikan halkı üstünde ne gibi etkileri olur, bu konuda araştırmalar yaptım.

STRIPLING: Bu araştırmalarınıza dayanarak söy-

lemenizi rica ediyorum, Hollywood'da çevrilen filmlerde Komünizm propagandasına rastladınız mı hiç?

MENJOU: «Komünizm propagandası» teriminden hoşlanmıyorum. Filmlerde orak-çekiç gösterilmiyor; kimse kalkıp «Oyunuzu Stalin'e verin!» diye bağırmıyor. Komünistler bunu yapacak kadar budala değiller. Onun için Hollywood'da çevrilen filmlerde açık açık Komünizm propagandasına rastlanmıyor. Ama bazı filmlerde, olmaması gereken sahneler yer alıyor.

STRIPLING: Birkaç örnek verebilir misiniz, Mr. Menjou?

MENJOU: Daha önce kısacık bir giriş yapabilir miyim?

STRIPLING: Buyrun.

MENJOU: Ben buraya karaçalmak için gelmedim. Hayatımın büyük bir bölümünü uğruna harcadığım sinema endüstrisini korumak için geldim. Yapımcıları korumak için geldim. Şimdi isterseniz benim de oynadığım bazı filmlerden örnekler verebilirim.

STRIPLING: Sizi dinliyoruz.

MENJOU: **Moskova Görevi** filmi hiç çevrilmemeliydi. Dürüst olmayan bir filmdi bu. Konusu Mr. Joseph E. Davies'in kitabından alınmıştı. Filmde Moskova duruşmalarına da yer verilmesi gerekiyordu. Verilmedi. Onun için dürüst bir film olmadı, kitabın özünü yansıtmadı. **Kuzey Yıldızı** da yanlış, kötü bir film oldu. Bu konuda yüz elli kitap okumuş biri olarak söylüyorum, Almanların Rusya'ya saldırıları doğru verilmedi. **Kuzey Yıldızı** da çevrilmemeliydi. Neyse ki, iki film de gişe açısından başarısızlığa uğradı.

STRIPLING: Sizce, eğlendirici filmlerde daha çok mu propaganda yapma olanağı var?

MENJOU: Evet. Bir film ne kadar eğlendiriciyse o kadar tehlikelidir. İçinde propaganda varsa tabii.

STRIPLING: Hollywood'da anti-Komünist filmler yapılıyor mu?

MENJOU: Hayır, efendim, yapılmıyor. Yapılsa ne kadar iyi olur. Anti-Faşist film yapanlar, artık anti-Komünist konulara eğilmelidirler. Anti-Komünist filmlerin büyük başarı kazanacaklarına inanıyorum.

STRIPLING: Mr. Menjou, içinde propaganda olan filmlerden kim sorumludur sizce? Söz gelişi, **Moskova Görevi** filminden kimi sorumlu tutmamız gerekir?

MENJOU: Yapımcıyı tabii.

STRIPLING: Sinema Oyuncuları Birliği'ne üye misiniz?

MENJOU: Evet.

STRIPLING: Üyeleriniz arasında Komünizme eğilim duyan kimse var mı?

MENJOU: Hem de sürüyle.

STRIPLING: Oyuncular da filmlerde Komünizm propagandası yapabilirler mi sizce?

MENJOU: Evet. Bir oyuncu, usta bir oyuncuysa tabii, bir bakışla, ses tonunu hafifçe değiştirmeyle Komünizm propagandası yapabilir.

STRIPLING: John Cromwell'i tanır mısınız?

MENJOU: Evet, efendim.

STRIPLING: Komünist olduğu ileri sürülüyor. Siz ne dersiniz?

MENJOU: Komünist olup olmadığını bilmiyorum. Ama bir gün bana propaganda yapmaya kalktı. Kapitalizmin Amerika'da son günlerini yaşadığını söyledi. Kendi kulaklarımla duydum bunu.

STRIPLING: Hollywood'daki Komünistler, Moskova'dan mı emir alıyorlar sizce?

MENJOU: Tabii... Hollywood'da uzun süredir bir grev var. Aşağı yukarı bir yıldır sürüyor. Grev yapan örgüt üyelerinin başkanı Mr. Herbert K. Sorrell. Öyle sanıyorum ki, Mr. Sorrell Komünist Parti üyesi. Herbert K. Stewart adıyla kaydı var. Kartının fotokopisini ele geçirip ünlü yazı uzmanı Mr. Sellers'e gösterdim. Sorrell'le Stewart'ın yazılarının aynı olduğunu söyledi.

STRIPLING: Hollywood'da Mr. Sorrell'le işbirliği eden oyuncular var mı?

MENJOU: Sinema Oyuncuları Birliği'nin son genel kurul toplantısında grev konusu görüşülmüştü. Birlik yöneticilerinden bazıları grevin sona erdirilmesini istiyorlardı; özellikle, Başkan Mr. Ronald Reagan, bu konuda olağanüstü çaba gösterdi. Her şey yoluna girecekti ki,

Mr. Sorrell işleri bozdu. Mr. Edward G. Robinson, Mr. Hume Cronyn, Mr. Alexander Knox, Mr. Paul Henreid de Mr. Sorrell'i desteklediler. Tanrı insanı Mr. Sorrell gibilerinden korusun!

STRIPLING: Mr. John Howard Lawson'u tanır mısınız?

MENJOU: Tanışmayız kendisiyle.

STRIPLING: Hollywood'da Komünist Parti'nin başındaymış, öyle mi?

MENJOU: Ben de öyle duydum.

STRIPLING: Komünist Parti üyelerinin ülkemize ihanet ettikleri kanısında mısınız?

MENJOU: Elbette.

STRIPLING: Komünist Parti'nin yasaklanması sizce yerinde olur mu, Mr. Menjou?

MENJOU: Kongremiz, Komünist Parti'yi yasaklayan bir yasa çıkarmalıdır. Komünist Parti, siyasal bir parti değildir aslında. Zor kullanarak hükûmeti ele geçirmeye çalışan bir örgüttür. Sovyetlerde nasıl on dört Politbüro üyesi, Rus halkını köle ettiyse, bunlar da aynı yöntemle Amerikan halkını köle etmeyi düşünüyorlar.

MCDOWELL: Mr. Menjou, Amerika'da yapılan propagandalara bakılırsa Sovyet hükûmeti din konusundaki baskısını azaltmış. Halkın kiliselere gitmesi serbest bırakılmış. Siz ne dersiniz?

MENJOU: Komünist Parti böyle bir şey yapmaz. Tanrı tanımaz onlar. Dinsizdirler. Rus halkı ise dine son derece bağlıdır. Evet, halkın kiliseye gitmesi serbest bırakıldı; ama gidenler de izlenmekte. Gizli polis, herkesi adım adım izliyor, kimseye soluk aldırmıyor. Rus halkını avuçlarına almışlar. Vişinski'yi avuçlarına almışlar. Molotov'u avuçlarına almışlar. Herkesin ödü kopuyor. Stalin, yakında Vişinski'yi de, Molotov'u da öldürtecek. Lenin'le Gorki'yi o zehirletmedi mi? O öldürtmedi mi? Tanıkları da ortadan kaldırttı.

MCDOWELL: Karşımızda büyük bir yurtsever var, Sayın Başkan.

BAŞKAN: Geldiğiniz için çok teşekkür ederiz, Mr. Menjou.

ROBERT TAYLOR

STRIPLING: Doğum yeriniz ve tarihinizi söyler misiniz, Mr. Taylor?

TAYLOR: 5 Ağustos 1911'de Nebraska'da doğdum, Filley'de.

STRIPLING: Komitenin 3 Ekim 1947 tarihli çağrısı üzerine gelmiş bulunuyorsunuz, değil mi?

TAYLOR: Evet.

STRIPLING: Mesleğiniz, Mr. Taylor?

TAYLOR: Metro-Goldwyn-Mayer'de oyuncu olarak çalışıyorum.

STRIPLING: Ne zamandan beri oyunculuk yapıyorsunuz?

TAYLOR: 1934'ten beri.

STRIPLING: Ne zamandan beri Hollywood'dasınız?

TAYLOR: 1933'den beri.

STRIPLING: Hollywood'da bulunduğunuz süre içinde, Komünistlerin sinemayı etki altına almaya çalıştıklarını gördünüz mü?

TAYLOR: Evet. Özellikle son dört-beş yıldır, Komünistler çalışmalarını hızlandırdılar.

STRIPLING: En çok hangi alanda çalışıyorlar?

TAYLOR: Senaryo alanında. Kızıl olmasa da, pembe sayılabilecek çok senaryo gördüm.

STRIPLING: Mr. Taylor, o senaryoları yazanlar, Sinema Yazarları Birliği'nin üyeleri mi?

TAYLOR: Sanırım. Hollywood çok karışık bir yerdir aslında; kimin nerede olduğu pek anlaşılmaz. Ama o senaristlerin Birlik üyeleri olduğunu sanıyorum.

STRIPLING: Siz herhangi bir birliğe üye misiniz?

TAYLOR: Evet, efendim. Sinema Oyuncuları Birliği üyesiyim.

STRIPLING: Sinema Oyuncuları Birliği'nde Komünist Parti'ye eğilimli sanatçılar var mı?

TAYLOR: Var, efendim. Ben, birliğin yönetim kurulundayım. Toplantılarda, özellikle genel kurul toplantılarında, Komünist olmasa bile, Komünist olmaya eğilimli çok oyuncu gördüm. Taktikleriyle düşünceleri, Parti çizgilerinde...

STRIPLING: Kimler olduklarını hatırlayabiliyor musunuz?

TAYLOR: Evet, efendim, bazılarının adlarını verebilirim. Ama gerçekten Komünist midirler, değil midirler, orasını bilmiyorum.

STRIPLING: Adlarını rica edeceğiz.

TAYLOR: Biri Mr. Howard Da Silva. Miss Karen Morley de toplantılara sık sık katılır.

STRIPLING: Karen Morley mi?

TAYLOR: Evet. Şu anda bu ikisi geliyor aklıma.

STRIPLING: Mr. Taylor, hiç Komünizm propagandası yapan filmlerde oynadınız mı?

TAYLOR: Sanırım, **Rusya Şarkısı**'nın sözünü ediyorsunuz. **Rusya Şarkısı**'nın çevrilmesine bütün gücümle karşı koymuştum. Filmde Komünizm propagandası yapılıyordu bence. Tabii, kişisel görüşümdü bu. Bazı kimseler, bu konuda benim gibi düşünmüyorlardı. Senaryoyu ilk okuduğumda, Komünizm propagandası olduğunu gördüm, oynamak istemedim. Stüdyodan, propagandanın çıkarılacağını söylediler. Ben karşı koyduğum için, birçok bölüm çıkarıldı. Ama o filmde oynamamalıydım. Çevrilmesi doğru değildi o filmin... Bir gün stüdyoda Mr. Mellett'le tanıştırıldım.

STRIPLING: Mr. Lowell Mellett'le mi?

TAYLOR: Evet, efendim.

STRIPLING: Savunma Bakanlığı Film Bölümü'nü yönetiyordu, değil mi?

TAYLOR: Evet, efendim. Bu filmin yapılmasını hükûmetin de istediğini bildirdi. O sıralarda Amerikan halkının Rus halkına karşı iyi duygular beslemesi isteniyormuş...

STRIPLING: Hollywood'da bulunduğunuz sürece, Komünizm propagandası yapan senaryolar verildi mi size?

TAYLOR: Evet, efendim. Bazı senaryolarda Komünizm propagandası yapılıyordu doğrusu. Bir süre önce öyle bir senaryo verdiler. Ben de geri çevirdim.

STRIPLING: Mr. Taylor, o Komünist senaristlerden kimseyi tanıyor musunuz?

TAYLOR: Tanıdığım senaristlerden bazıları Komünist olabilir. Komünist olduğu kesinlikle bilinen bir yazar var: Mr. Lester Cole. Aynı stüdyoda çalışıyoruz; ama kendisini tanımıyorum.

STRIPLING: Pearl Harbor'dan sonra Komünistler çalışmalarını hızlandırdılar mı?

TAYLOR: Evet, efendim, hızlandırdılar.

STRIPLING: Mr. Taylor, Komünist örgütlerden herhangi birine katıldınız mı?

TAYLOR: Hayır, efendim: inanın bana, katılmadım.

STRIPLING: Hükûmete bağlılığı konusunda kuşkunuz olan herhangi bir kimseyle aynı filmde oynadınız mı?

TAYLOR: Hayır, efendim. Oynamadım. Bundan sonra da hiçbir Komünistle aynı filmde oynamam. Ya onu seçerler ya da beni.

STRIPLING: Sinemayı Komünistlerden temizlemenin yolu nedir sizce?

TAYLOR: Elimde olsa, hepsini kovar, bir daha da Hollywood'a sokmazdım. Ama elimde değil. İleride kendi adıma bir film yaparsam, hiçbirini yüz mil bile yakınıma yaklaştırmam. Hollywood'da yapımcılar, Komünistlerle yardakçılarını temizlemeye çalışmalıdırlar. Hükûmet de bu konuda onlara yardımcı olmalıdır.

STRIPLING: Mr. Taylor, sinema sizce bir eğlence aracı mı, yoksa bir propaganda aracı mıdır?

TAYLOR: Eğlence aracıdır tabii. Sinemanın tek görevi, halkı eğlendirmektir.

STRIPLING: Siyasal film yapılmasa daha mı iyi olur?

TAYLOR: Tabii. Komünistler açık açık propaganda yapmıyorlar; söyleyeceklerini, senaryoda bir iki cümleye sıkıştırıveriyorlar. Bu yüzden de kimse farkına varmıyor. Hollywood Komünistlerden temizlense böyle şeyler olmaz.

MCDOWELL: Mr. Taylor, Mayıs ayında Mr. Thomas'la birlikte Hollywood'a gidip araştırmalar yaptık. Bazı kimseler, bu davranışımızla yapımcıları korkutmak amacını güttüğümüzü söylediler. Siz de öyle mi düşünüyorsunuz?

TAYLOR: Hayır, efendim.

MCDOWELL: Bunu duyduğuma sevindim. Biz Amerikan sinema endüstrisini etkilemek amacını gütmüyoruz. Liberallere, tutuculara karışmıyoruz. Ulusumuzun düşmanlarını bulup çıkarmaya çalışıyoruz sadece. Hollywood'da böyle kimseler olduğunu da biliyoruz.

STRIPLING: Mr. Taylor, sizce Komünist Parti çalışmaları yasaklanmalı mı?

TAYLOR: Bu konuda ben de Mr. J. Edgar Hoover gibi düşünüyorum. Evet, Komünist Parti yasaklanmalıdır. Elimde olsa bütün Komünistleri Rusya'ya ya da ona benzer bir ülkeye gönderir, bir daha da bu ülkeye sokmazdım.

BAŞKAN: Mr. Taylor, bu kadar açık ve güzel konuştuğunuz için sizi kutlamak isteriz.

RONALD REAGAN

STRIPLING: Doğum yeriniz ve tarihiniz, Mr. Reagan?

REAGAN: 6 Şubat 1911'de Illinois'de doğdum, Tampicc'da.

STRIPLING: Mesleğiniz?

REAGAN: Sinema oyuncusuyum.

STRIPLING: Kaç yıldır bu işi yapıyorsunuz?

REAGAN: 1937 Haziran'ından beri. Yalnız üç buçuk yıl ara verdim.

STRIPLING: Ne zaman?

REAGAN: Savaş sırasında.

STRIPLING: Mr. Reagan, herhangi bir derneğe ya da birliğe üye misiniz?

REAGAN: Sinema Oyuncuları Birliği'ne üyeyim.

STRIPLING: Ne zamandan beri?

REAGAN: 1937 Haziran'ından beri.

STRIPLING: Şu anda birliğin başkanısınız, değil mi?

REAGAN: Evet

STRIPLING: Ne zaman başkan seçildiniz?

REAGAN: Birkaç ay önce Mr. Robert Montgomery başkanlıktan çekildiği zaman.

STRIPLING: Daha önce yönetim kurulundaydınız, değil mi?

REAGAN: Evet, savaştan önce yönetim kuruluna seçilmiştim.

STRIPLING: Bir yönetim kurulu üyesi ve bir başkan olarak, Sinema Oyuncuları Birliği'nde Komünist eğilimli kimselere rastladınız mı?

REAGAN: Komünist Parti çizgisinde küçük bir topluluk vardı.

STRIPLING: Yıkıcı çalışmalarda bulunuyorlar mıydı?

REAGAN: Evet, efendim.

STRIPLING: Komünist Parti'ye üye olup olmadıklarını biliyor musunuz?

REAGAN: Hayır, efendim, bilmiyorum.

STRIPLING: Sözünü ettiğiniz o küçük topluluk, birliğinizin yönetimini ele geçirmeye çalıştı mı?

REAGAN: Birliğin yönetimi her zaman bizde kalmıştır, efendim. Görüşlerimizi kabul ettirebilmek için biz de en aşağı onlar kadar çalıştık. Üyelerimizin yüzde doksanı bizi tutmaktadır.

STRIPLING: Mr. Reagan, sinemamızı Komünist etkilerden nasıl kurtarabiliriz sizce?

REAGAN: Yüzde doksan dokuzumuz Hollywood'da neler döndüğünün farkında. Demokratik haklarımızı kullanarak, Komünistleri etkisiz kılmaya çalışıyoruz. Yalanlarını açığa vurduk, propagandalarını karşıladık. Onlarla savaşmanın en iyi yolu, demokrasiyi işletmektir. Thomas Jefferson'un söylediği gibi, insanlar gerçekleri bilirlerse hiç yanılmazlar. Parti'nin yasaklanıp yasaklanmaması hükümetin bileceği bir iştir. Bir yurttaş olarak, ideolojik nedenlerle siyasal partilerin kapatılmalarını istemem. Demokrasimiz yüz yetmiş yaşında. Ama bir parti, dış kaynaklarla besleniyorsa, dış güçlerin etkisi altındaysa yasaların dışına çıkıyorsa, onu kapatıp kapatmamaya hükümet karar verir. Şunu da belirtmek isterim ki, bizim çalışmalarımız sonucunda, Komünistler Hollywood'da etkisiz kalmışlardır.

BAŞKAN: İlgimi çeken bir şey söylediniz. Jefferson'un bir sözünü hatırlattınız. Komitemizin kuruluş nedeni, Amerikan halkına gerçekleri göstermektedir. Gerçekleri ortaya çıkarmak istiyoruz biz. Buraya geldiğiniz için çok teşekkür ederiz.

REAGAN: Sayın Başkan, Komünistler beşinci kol gibi çalışmaktadırlar; düşüncelerinden, özellikle taktiklerinden tiksiniyorum. Ama bir yurttaş olarak, korkuya kapılınmaması gerektiğini söylüyorum. Demokrasi hepsinin hakkından gelecektir.

GARY COOPER

STRIPLING: Doğum yeriniz ve tarihiniz. Mr. Cooper?

COOPER: 1901'de Montana'da doğdum, Helena şehrinde.

STRIPLING: Mesleğiniz?

COOPER: Oyuncuyum.

STRIPLING: Mr. Cooper, buraya Komitenin 26 Eylül tarihli çağrısı üzerine gelmiş bulunuyorsunuz, değil mi?

COOPER: Evet.

STRIPLING: Sayın Başkan, Mr. Cooper'ın sorgusu Mr. Smith tarafından yapılacaktır.

SMITH: Mr. Cooper, kaç yıldır oyunculuk yapıyorsunuz?

COOPER: 1925'den beri.

SMITH: Kaç yıldır Hollywood'dasınız?

COOPER: 1924'den beri.

SMITH: Hollywood'da bulunduğunuz sürede, Komünistlerin sinemayı etki altına almaya çalıştıklarını gördünüz mü?

COOPER: Evet.

SMITH: Nasıl yapıyorlardı bu işi?

COOPER: Ağızdan —

BAŞKAN: Biraz yüksek sesle konuşur musunuz.

COOPER: Ağızdan... sonra broşürler yayımlayarak. Bir de yazarlar yoluyla.

SMITH: «Ağızdan» sözüyle ne demek istiyorsunuz, Mr. Cooper?

COOPER: Toplantılarda konuşurlardı.

SMITH: Ne gibi?

COOPER: Söz gelişi kokteyllerde yanınıza yaklaşıp bir şeyler söylerlerdi. Çok duymadım, ama gelip, «Anayasamız sizce eskimedi mi?» ya da «Kongre olmasa hükümetimiz daha güçlü olurdu,» gibi şeyler söylerlerdi.

SMITH: Okuduğunuz senaryolarda hiç Komünizm propagandasına rastladınız mı?

COOPER: Bazı senaryoları bu yüzden geri çevirdim.

SMITH: Hangi senaryolardı?

COOPER: Hatırlamıyorum.

BAŞKAN: Bir dakika, Mr. Cooper. O kadar unutkan olduğunuzu sanmıyorum.

COOPER: Efendim?

BAŞKAN: O kadar unutkan olduğunuzu sanmıyorum. Komünizm propagandası yapan o senaryolardan bazılarını hatırlayabilirsiniz.

COOPER: Hayır, hiçbirinin adını hatırlamıyorum.

BAŞKAN: Biraz düşünün, hatırlarsınız. Komitemize o senaryoların bir listesini vermeniz yararlı olacaktır.

COOPER: Böyle bir liste veremeyeceğim. Senaryoları gece okurum. Sevmezsem bitirmem bile. Hemen yazarına yollarım.

MCDOWELL: Bütün oyuncular öyle mi yapar, Mr. Cooper?

COOPER: Evet, çoğu öyle yapar. Adını hatırlamıyorum şimdi, ama bir senaryoyu konusu yüzünden hemen geri yollamıştım. Amerika'da bağımsız bir ordu kuran bir adamı anlatıyordu. Bir özelliği vardı bu ordunun: ülkeyi savunmak için savaşmayacaktı. Düşüncelerime aykırı olduğu için hemen geri yolladım.

SMITH: Mr. Cooper, Komünist Parti size yaklaşmaya, sizi kullanmaya çalıştı mı hiç?

COOPER: Sanmıyorum. Komünizme yakınlık duymadığım herkesçe bilinir. Birkaç yıl önce, Komünizm daha serbestçe tartışılabilirken, bu düzenin övgüsünü yapanları gördüm. Komünist düzende sanatçılara daha çok

değer verildiğini söylerlerdi. Moskova'da, şimdi adını hatırlayamadığım bir oyuncunun kocaman bir evi, üç arabası varmış. Benim Beverly Hills'deki evim de küçük sayılmazdı; onun için, bu çeşit sözler hiç ilgilendirmedi beni.

SMITH: Sayın Başkan. İçişleri Bakanlığı'ndan bize verilen bazı belgelere göre, Komünistlerin ünlü oyuncuları kendi amaçları uğruna kullandıkları anlaşılıyor. İzin verirseniz, bu belgelerden birini Mr. Cooper'a verip burada Komitemize okumasını isteyeceğim. Bu belge, 1947 Mayısı'nda İtalyan Komünist Partisi tarafından dağıtılan bir broşürden alınmıştır. Okur muydunuz, Mr. Cooper...

COOPER: Okuyayım:

> İspanya'da özgürlük uğruna çarpışan Gary Cooper, Philadelphia Komünist Federasyonu'nun düzenlediği bir toplantıda doksan bin Philadelphia'lının karşısında konuşarak şunları söyledi: «Günümüzde Komünist olmak en büyük onurdur. Keşke bütün dünya biz Komünistleri anlayabilseydi... O zaman kimse insanlığın ve barışın düşmanları olduğumuzu söyleyemezdi. Komünizme çatanlar, önce Komünizmi anlamalıdırlar. Amerikalılar buna yanaşmıyorlar. Başka ülkelerden milyonlarca kişi, Amerika'yı modern uygarlığın merkezi saymaktadır; biz Amerikalılar ise bunun doğru olmadığını biliyoruz. Bizim ülkemiz, bir altın, gümüş, petrol ve demiryolu ülkesidir. Ama bu ülkede Rockfeller'ler, Ford'lar, Rotschild'ler yasal haklarını savunan işçilere karşı gaz bombaları kullanmaktadırlar. Ülkemiz Lincoln'un, Roosevelt'in ülkesidir; ama bu ülkede Senatör Bilbo gibileri de yetişmiştir. Bu ülkede kızılderililer silahla, içkiyle yokedilmişlerdir.»

SMITH: Hiç Philadelphia'ya gittiniz mi, Mr. Cooper?

COOPER: Hayır, Philadelphia'ya hiç gitmedim.

SMITH: Bu yazı için söyleyeceğiniz bir şey var mı?

COOPER: Doksan bin dinleyici yabana atılacak bir rakam değil gerçi, ama hepsi yalan.

BAŞKAN: Bu yazının tepeden tırnağa alçakça bir yalan olduğunu ben de biliyorum. Onun için üzülmeyin.

SMITH: Sayın Başkan, elimde buna benzer bir belge daha var. Yugoslavya'da Komünist Parti tarafından 19 Temmuz 1947'de dağıtılmış bir yazı. İzin verirseniz, bazı bölümlerini okumak istiyorum:

> Haziran ortalarında, ünlü sinema yıldızları, Gary Cooper, Tyrone Power ve Alan Ladd, solcu oldukları gerekçesiyle Hollywood'da tutuklandılar. Bir başka sinema yıldızı, Buster Crabbe de esrarengiz bir biçimde öldürüldü. Crabbe, 31 Mayıs'ta Spencer Tracy'nin evine gitmiş, solcu olarak bilinen bu oyuncuyla uzun bir görüşme yapmıştı. 3 Haziran'da arabasıyla Broadway'den geçerken, bilinmeyen bir kişinin kurşunlarına hedef olan Buster Crabbe'ın ölümü Hollywood'da büyük gösterilere yol açtı. Ünlü sinema yıldızının cenaze töreninde 150.000 kişi bulundu; tabutunu yoldaş Gary Cooper ile Tyrone Power gibi oyuncular taşıdılar... Bu cinayetin arkasında Ku Klux Klan'ın parmağı bulunduğu belirtilmektedir.

BAŞKAN: Görüyorsunuz ya, Mr. Cooper, neler yazıyorlar.

COOPER: Evet, efendim.

BAŞKAN: Onun için, adınızı kullandıkları zaman sakın üzülmeyin.

COOPER: Teşekkür ederim.

MCDOWELL: Bir şey sorabilir miyim, sayın Başkan? Buster Crabbe yaşıyor mu?

SMİTH: Benim bildiğim kadarıyla, yaşıyor.

COOPER: Buster Crabbe son derece sağlıklı bir Amerikan erkeğidir.

BAŞKAN: Mr. Cooper, savaş sırasında Hollywood'da bir çok anti-Nazi film yapıldı. Biraz da anti-Komünist film yapılması sizce uygun olur mu?

COOPER: Bence, Amerika'yı yansıtan filmler yapmak gerekir. Halkımızın büyük çoğunluğu, ne ülkemizi ne de hükümetimizi başka bir ülkeye ya da hükümete değişmez.

BAŞKAN: Sizce Komünizm Hollywood'da ilerlemekte midir, gerilemekte mi?

COOPER: Eskiden herkes aklına geleni söylerdi. Şimdi herkes dilini tutuyor.

BAŞKAN: Komünist Parti'nin Amerika'da yasaklanması sizce uygun olur mu?

COOPER: Fena olmaz gibime geliyor. Karl Marx'ı hiç okumadım; Komünizm konusunda da kulaktan dolma bilgilerim var. Ama anladığım kadarıyla, hoş bir şey değil Komünizm.

JOHN HOWARD LAWSON

LAWSON: Sayın Başkan, hazırladığım bildiriyi okumak istiyorum.

BAŞKAN: Göreyim... Okunması uygun görülmemiştir. İlk cümleyi okudum, yeter.

LAWSON : Bir haftadır beni Amerikan halkı önünde kötülüyorsunuz—

BAŞKAN: Bir dakika—

LAWSON: —sonra da bir Amerikan yurttaşı olarak temel haklarımı kullanmama engel oluyorsunuz.

BAŞKAN: Bildirinizin ilk cümlesinden ne olduğu anlaşılıyor. Komitemiz yasal bir kuruluştur. Mr. Stripling, tanığın kimliğini saptayın.

LAWSON: Bir Amerikan yurttaşı olarak haklarımı sonuna kadar savunacağım, Başkan Thomas.

STRIPLING: Adınız?

LAWSON: Bu odada Mr. Warner, Mr. Mayer gibileri, hazırladıkları bildirileri okudular. Benim bildirimin okutulmamasını protesto ediyorum. Adım John Howard Lawson.

STRIPLING: Nerede, ne zaman doğdunuz?

LAWSON: New York City'de doğdum.

STRIPLING: Ne zaman?

LAWSON: 1894'de.

STRIPLING: Tam tarihi verin.

LAWSON: 25 Eylül'de.

STRIPLING: Buraya 19 Eylül 1947 tarihli çağrımız üzerine gelmiş bulunuyorsunuz, değil mi?

LAWSON: Evet.

STRIPLING: İşiniz, Mr. Lawson?

LAWSON: Yazarım.

STRIPLING: Sinema Yazarları Birliği'ne üye misiniz?

LAWSON: Benim hangi birliklere, derneklere üye olduğum, siyasal inançlarım, eğilimlerim—

STRIPLING: Sayın Başkan—

LAWSON: —bu Komiteyi ilgilendirmez—

STRIPLING: Sayın Başkan—

LAWSON: Ama Sinema Yazarları Birliği'ne üye olduğum zaten bilinmektedir.

STRIPLING: Sayın Başkan, tanığın sorulara kesin cevaplar vermesini rica edeceğim.

BAŞKAN: Kesin cevaplar verin, Mr. Lawson.

LAWSON: Benden öncekiler gibi, dilersem dört-beş kelimeyle, dilersem de beş yüz kelimeyle cevap veririm. Burada sorguya çekilen ben değilim. Burada, Amerikan halkının önünde bu Komite sorguya çekiliyor. Önce bunu bilmenizi istiyorum.

BAŞKAN: Biz sizi sorguya çekmiyoruz ki.

STRIPLING: Mr. Lawson, ne zamandan beri Sinema Yazarları Birliği'ne üyesiniz?

LAWSON: 1933'den beri.

STRIPLING: Birlikte yöneticilik yaptınız mı?

LAWSON: Yöneticilik yapıp yapmadığım bu Komite'yi ilgilendirmez. Bu sorunuz, bir yurttaş olarak haklarıma saldırıdır.

BAŞKAN: Tanıklık etmeyi kabul eden sizsiniz. Etmeyecekseniz gidebilirsiniz.

LAWSON: Sorularınızı dilediğim gibi cevaplandırabilirim.

BAŞKAN: Devam edin, Mr. Stripling.

STRIPLING: Birlikte yöneticilik yaptınız mı, diye sordum.

LAWSON: Ben de, yöneticilik yapıp yapmadığım bu Komite'yi ilgilendirmez diye cevap verdim.

BAŞKAN: Komiteyi neyin ilgilendirip ilgilendirmediğini biz biliriz.

LAWSON: Bir Amerikan yurttaşı olarak haklarım, sizin Komitenizin yetkilerinden az değildir.

BAŞKAN: Devam edin, Mr. Stripling.

LAWSON: Öteki tanıklara davranıldığı gibi davranılmıyor bana.

BAŞKAN: Size başka türlü davranmıyoruz.

LAWSON: Öteki tanıklar, hazırladıkları bildirileri okudular, bu Komitenin çalışmalarını hiç ilgilendirmeyen söylevler verdiler.

BAŞKAN: Komiteyi ilgilendirip ilgilendirmediğini biz biliriz.

LAWSON: Benim herhangi bir örgütle ilişkilerimi araştırmak, bu Komitenin yetkilerini aşmaktadır.

BAŞKAN: Mr. Lawson, ya tanıklık edersiniz ya da buradan gidersiniz. Buradan giderseniz, bizi karşınıza almış olursunuz. Bizi karşısına alanların başlarına neler geldiğini de sanırım biliyorsunuz.

LAWSON: Bir tanık bundan güzel korkutulamazdı, Sayın Başkan. Ama şunu bilin ki, beni korkutamazsınız. Sizlerden korkacağımı sanıyorsanız yanılıyorsunuz.

STRIPLING: Mr. Lawson, soruyu tekrarlıyorum; Sinema Yazarları Birliği'nde yöneticilik yaptınız mı?

LAWSON: Bu soruyla yetkilerinizi aşıyorsunuz. Ama tutanaklara geçsin diye söylüyorum, Sinema Yazarları Birliği'nin ilk başkanıydım. Daha sonra birçok kere yönetim kurulunda bulundum.

STRIPLING: Hangi stüdyolara senaryo yazdınız?

LAWSON: Aşağı yukarı bütün stüdyolara, bütün büyük şirketlere.

STRIPLING: Senaryolarını yazdığınız filmlerden bazılarının adlarını söyler misiniz?

LAWSON: Hangi filmlerin senaryolarını yazdığımı öğrenmek için mi bin mil uzaktan getirttiniz beni? Senaryolarını yazdığım filmler oldukça ünlüdür. **Kuzey Atlantik'te Hareket, Sahra—**

STRIPLING: Mr. Lawson—

LAWSON: — sonra **Kuşatma**... İspanya İç Savaşı'ndan sonra bizim demokrasimizin de aynı tehlikeyle karşı karşıya olduğunu belirttim bu filmde. Senaryosunu yazmış olmaktan onur duyuyorum.

STRIPLING: Başka senaryolar da yazdınız değil mi? İstesek, Komite'ye bir listesini verir miydiniz?

LAWSON: Niye verecekmişim?

STRIPLING: Mr. Lawson, Komünist Parti'ye üye misiniz ya da eskiden üye miydiniz?

LAWSON: Benim hangi siyasal örgüte üye olup olmadığım sizi ilgilendirmez. Protestan olsun, Metodist olsun, Katolik olsun, Cumhuriyetçi ya da Demokrat olsun, Amerikan yurttaşlarının temel haklarına, inançlarına karışamazsınız.

BAŞKAN: Size sorulan soruyu cevaplandırın.

LAWSON: Hitler Almanyası'nda kullanılan eski tekniği kullanıyorsunuz siz de! Korkutma yoluyla sinema endüstrisini, sonra da basını ele geçireceğinizi sanıyorsunuz! Siz bana sorular soracağınıza, bırakın da ben burada ifade vermiş önceki tanıklara sorular sorayım, hepsinin aşağılık yalanlarını ortaya çıkarayım.

BAŞKAN: Gerekirse bir hafta uğraşıp Komünist Parti'ye üye olup olmadığınızı öğreneceğiz.

LAWSON: Temel haklarımın neler olduğunu benim size öğretmem acı bir şey—

BAŞKAN: Soruya cevap vermeyeceksiniz demek?

LAWSON: İnançlarımı, düşüncelerimi Amerikan halkına açıklarım ben.

BAŞKAN: Tanık gidebilir.

LAWSON: Yazdıklarımla açıklarım.

BAŞKAN: Gidebilirsiniz—

LAWSON: Sizin yıkmak istediğiniz insan haklarını savunmak için sonuna kadar savaşacağım!

BAŞKAN: Götürün bu adamı!

JOHN HOWARD LAWSON'UN OKUTULMAYAN BİLDİRİSİ

Bu Komite, lekelemek, yıkmak istediği Amerikan yurttaşlarını, yasaların dışına çıkarak, dürüst olmayan bir biçimde, bir haftadır suçlamaktadır. Ben buraya kendimi savunmak ya da avukatlarımın hafif bir deyimle «hiçbir temele dayanmayan kanıtlar» olarak nitelendirdikleri uydurmaları cevaplandırmak için gelmedim. Amerikan halkı bu durumu tek kelimeyle özetliyor: çirkef. Mantıklı insanlar, çirkefle uğraşmazlar. Üstüme kamyonlar dolusu çirkef boşaltılmış gibi görüyorum kendimi; başımdan aşağı kamyonlar dolusu çirkef daha boşaltılmak isteniyor, sonra da konuşmam söyleniyor.

Hayır, çirkefle tartışılmaz. Ama o çirkefin nereden geldiğini bulmamız, o çirkefte başkalarıyla birlikte boğulmadan buna bir son vermemiz gerekiyor. Kaynak apaçık ortada. «Kanıt» dedikleri şeyleri, satılmışlardan, akıl hastalarından, reklam peşindeki soytarılardan, Gestapo ajanlarından, muhbirlerden, karacahil ve korkak birkaç Hollywood sanatçısından elde etmişler. Ülkelerinin en kutsal ilkelerini zedeleyen o insanları kendi vicdanlarıyla başbaşa bırakıyorum.

O insanlar, birey olarak önemli değildirler. Birey olarak ben de önemli değilim. Bu komitenin beni yıkmaya, çalışmamı engellemeye, daha da kötüsü, bir Amerikan yurttaşı olarak beni onurumdan etmeye çalışması, bunu herhangi birine yapabildiklerini göstermek bakımından önemlidir.

Bu arada, Anayasanın hiçe sayılması konusunda dokunmayacağım. Durum o kadar ortadadır ki, ayrıntılara girmeye gerek yoktur. Bu Komite, Amerikan halkının gözünde suçlu duruma düşmüştür.

Burada bir yazar ve bir yurttaş olarak konuşmak istiyorum.

Lekelemek için yazarların, sanatçıların seçilmesi şaşırtıcı değildir. Yazarlar, sanatçılar, bilim adamları ve eğitimciler, demokrasiden nefret edenlerin ilk hedefleridir. Yazarın demokrasilerde özel bir sorumluluğu vardır, düşünce alışverişini geliştirir. Düşüncelere sınır çizmek ve haberleşmeye sansür koymak amacını güden, bu amaçlarını tutanaklarda da belirten kimselerin saldırısına uğramaktan onur duyuyorum...

Siyasal ve toplumsal görüşlerim çok iyi bilinmektedir. Yaygın bir sanat olarak sinemaya inancım da çok iyi bilinmektedir. Hiçbir zaman, kendilerini diktatör ilan edenlerin, düşünceye sansür koymaya kalkışan gestapoların ve bu çeşit komitelerin buyruğuna göre yazı yazacak değilim. Söz özgürlüğüm satılık değildir; sizin vereceğiniz tavsiye kartlarıyla iş bulacak kadar alçalmadım.

Senaryolarını yazdığım filmleri milyonlarca Amerikalı gördü, onayladı. Beni karşınıza almanız, onları karşınıza almanız demektir.

Bir yurttaş olarak da yalnız değilim burada. Çağırdığınız on dokuz kişiden biri değilim sadece. Yüzotuz milyon Amerikalının temsilcisiyim. Beni yıkmanız, hiçbir Amerikalının güven içinde bulunmaması demektir. Tarladaki çiftçiyi, ormandaki oduncuyu, makinesinin başındaki işçiyi, hastanedeki doktoru da çağırabilirsiniz buraya —onları işlerinden eder, onurlarını lekelemeye kalkışabilirsiniz.

Komite Başkanı J. Parnell Thomas küçük bir politikacıdır; daha büyük güçlere hizmet etmektedir. O güçler, ülkemize Faşizmi getirmeye çalışmaktadırlar. Amerikan halkının özgürlüğünü ve haklarını elinden almak için uydurma bir tehlike yaratmaya çalışmaktadırlar. İnsanları korkutarak özgürlükleri kısıtlayıcı yasalar getirmeye çalışmaktadırlar.

Biraz tarih bilgisi olanlar, bu yöntemi iyi bilirler. Yüzyıllar boyunca «kızıllar»dan, «komünistler»den, «yasa ve düzen düşmanları»ndan söz edilerek birçok ülkede diktatörlüklerin kurulması sağlanmıştır.

Söz özgürlüğüyle düşüncelere zincir vurma çabası arasındaki savaş, halka bir azınlığın, halktan korkan bir azınlığın arasındaki savaştır aslında. Haberleşme özgürlüğüne saldırı, halkımıza saldırıdır.

Am halkımız o saldırıyı nasıl karşılayacağın bilmektedir. Bugüne kadar olduğu gibi, bugünden sonra da haklar korunacaktır.

EDWARD DMYTRYK

STRIPLING: Doğum yeriniz ve tarihiniz, Dr. Dmytryk?

DMYTRYK: 4 Eylül 1908'de Kanada'da, Grand Forks'da doğdum.

STRIPLING: Ne zaman Amerikan yurttaşı oldunuz?

DMYTRYK: 1939'da Los Angeles'de.

STRIPLING: Mesleğiniz?

DMYTRYK: Film yönetmeniyim.

STRIPLING: Ne zamandan beri bu işi yapıyorsunuz?

DMYTRYK: 1939'dan beri. Ama sinemada çalışmaya 1923'de başladım.

STRIPLING: Şu anda hangi stüdyoyla çalışıyorsunuz?

DMYTRYK: RKO'yla.

STRIPLING: Daha önce hangi sütdyolarla çalıştınız?

DMYTRYK: Universal'le çalıştım. Yıllarımın çoğu Paramount'da geçti.

STRIPLING: Yönettiğiniz filmlerden bazılarının adlarını söyler misiniz?

DMYTRYK: Sayın Başkan, bir bildiri hazırladım, okuyabilir miyim? Yönettiğim filmlerin adlarını orada bulacaksınız.

BAŞKAN: Verin bakayım... Bu bildiri de ötekilere benziyor. Soruşturmayla ilgisi yok. Okunması uygun görülmemiştir.

STRIPLING: Mr. Dmytryk, Sinema Yönetmenleri Birliği'ne üye misiniz?

DMYTRYK: Mr. Stripling, bana öyle geliyor ki, bu sorunuz—

BAŞKAN: Bir dakika. Size nasıl gelip gelmemesi önemli değil; sorulara cevap verin.

DMYTRYK: Bırakmıyorsunuz ki vereyim. Benden öncekiler, özellikle ilk sorguya çektikleriniz, diledikleri gibi cevap verdiler. Bazıları uzun uzun konuştu.

STRIPLING: Özür dilerim, Mr. Dmytryk. Sinema Yönetmenleri Birliği'ne üye miydiniz? Bu basit soruya cevap vermek için ne kadar konuşmak istersiniz acaba? Beş dakika yeter mi?

DMYTRYK: Beş dakika çok bile.

BAŞKAN: Bu soruya cevap vermek için beş dakika konuşacak mısınız yani?

DMYTRYK: Beş dakika çok bile dedim.

BAŞKAN: Beş dakika çok bileymiş! Evet ya da hayır diye cevap veremez misiniz?

DMYTRYK: Bazı sorulara sadece evet ya da hayır diye cevap verilemez.

BAŞKAN: Ben bu sorunun sözünü ediyorum.

DMYTRYK:Ben de kendi dilediğim gibi cevap vermek istiyorum.

BAŞKAN: Evet mi hayır mı? Cevap verin.

DMYTRYK: Dilediğim biçimde cevap vereceğim.

BAŞKAN: Peki, verin bakalım. Ama üye misiniz değil misiniz, sonunda anlaşılsın.

DMYTRYK: Teşekkür ederim.

BAŞKAN: Cevap o kadar uzun olacaksa, işin içinde bir iş var demektir.

DMYTRYK: Sizi sıkacak kadar uzun olmayacağını sanıyorum, Sayın Başkan.

BAŞKAN: Konuşun bakalım.

DMYTRYK: Bu çeşit sorular, dernekleri, birlikleri parçalamak, bölmek için sorulmaktadır. Yine de, tuta-

naklara geçmesi için söylüyorum, Sinema Yönetmenleri Birliği üyesiyim.

STRIPLING: Komünist Parti'ye üye misiniz, ya da hiç Komünist Parti üyesi oldunuz mu?

DMYTRYK: Anayasanın bana verdiği haklara göre; bu sorunuza—

BAŞKAN: Anayasayı ne zaman öğrendiniz? Söyleyin, ne zaman öğrendiniz Anayasayı?

DMYTRYK: Bakın, bu sorunuza dilediğiniz biçimde cevap veririm işte. Anayasayı önce okulda öğrendim, sonra da—

MCDOWELL: Soruya cevap verin.

DMYTRYK: Anayasayı ne zaman öğrendiğimi sormadılar mı?

STRIPLING: İlk soruya cevap verin, Mr. Dmytryk. Komünist Parti'ye üye misiniz, ya da hiç Komünist Parti üyesi oldunuz mu?

DMYTRYK: Teker teker, açık açık sorun da cevap verebileyim.

STRIPLING: Soru oldukça açık.

DMYTRYK: Başkan başka bir şey sordu.

BAŞKAN: Benim sorumu bırakın şimdi. Sorumu geri alıyorum.

DMYTRYK: Anayasanın bana sağladığı haklara dayanarak söylüyorum, bu soruyu sormak Komitenizin yetkilerini aşmaktadır.

STRIPLING: Cevap vermeyeceksiniz demek?

DMYTRYK: Cevap verdim ya.

STRIPLING: Komünist Parti'ye üye olup olmadığınızı söylemediniz.

DMYTRYK: Böyle bir soru sormaya yetkiniz olmadığını söyledim.

STRIPLING: Sayın Başkan, görüldüğü gibi, tanık öteki tanıklarla aynı çizgide.

BAŞKAN: Tanık gidebilir.

RING LARDNER, JR.

STRIPLING: Doğum yeriniz ve tarihiniz Mr. Lardner?

LARDNER: 19 Ağustos 1915'de Chicago'da doğdum.

STRIPLING: Mesleğiniz?

LARDNER: Yazarlık.

STRIPLING: Kaç yıldır yazıyorsunuz?

LARDNER: Aşağı yukarı on yıldır. Sayın Başkan, hazırladığım bildiriyi okumak istiyorum.

BAŞKAN: Tanıklığınız bittikten sonra okuyabilirsiniz.

LARDNER: Teşekkür ederim.

STRIPLING: Mr. Larner, Sinema Yazarları Birliği'ne üye misiniz?

LARDNER: Size yardımcı olmak isterim, Mr. Stripling, ama yardımcı olmanın da sınırları vardır. Sinema Yazarları Birliği'ni parçalamanıza ya da sinemayı etki altına almak istemenize yardımcı olamayacağım.

BAŞKAN: Sizin yerinizde olsam ötekiler gibi davranmam, Mr. Lardner. Yoksa bildirinizi okuyamazsınız.

LARDNER: Sayın Başkan—

BAŞKAN: Onun için, soruları cevaplandırın.

LARDNER: Ben—

BAŞKAN: Soru şu: Sinema Yazarları Birliği'ne üye misiniz?

LARDNER: Ama bildiriyi okuyabileceğimi söylemiştiniz.

BAŞKAN: Evet, soruları cevaplandırınca.

LARDNER: Öyle söylememiştiniz.

BAŞKAN: Şimdi açıkça söylüyorum öyleyse: Soruları cevaplandırmazsanız, bildirinizi okuyamazsınız.

LARDNER: Bu, bildirimi okutmayacağınız anlamına gelir.

BAŞKAN: Sizin bu sözünüz de soruyu cevaplandırmayacağınız anlamına geliyor.

LARDNER: Hayır, cevaplandıracağım.

BAŞKAN: Cevaplandırın öyleyse.

LARDNER: Önce, sorunun niye sorulduğunu—

BAŞKAN: Sorunun niye sorulduğu bizi ilgilendirir. Sinema Yazarları Birliği'ne üye misiniz, onu söyleyin. Evet ya da hayır diye cevap verebilirsiniz. Uzun söylevler çekmenize gerek yok.

LARDNER: İstesem de söylev çekemem zaten. Başarılı bir konuşmacı değilim. Yalnız belirtmek istediğim bir şey var: bugün bu sorunuzu cevaplandırırsam, yarın kalkıp başka birine ruhlara inanıp inanmadığını sorarsınız.

BAŞKAN: Ruhlara inanıp inanmadığını sormayız kimseye. Saçma bir şey olur bu.

LARDNER: Hiç belli olmaz.

BAŞKAN: Rolünüzü iyi ezberlemişsiniz. Evet ya da hayır diye cevap verecek misiniz, vermeyecek misiniz?

LARDNER: Kalkıp başka birine—

BAŞKAN: Başka birine ne sorarsak sorarız, size ne? Biz size bir soru soruyoruz şimdi. Sinema Yazarları Birliği'ne üye misiniz?

LARDNER: Ama—

BAŞKAN: Bir Amerikalısınız—

LARDNER: Sorunuz—

BAŞKAN: Amerikalılar da bu gibi sorulara cevap vermekten çekinmezler.

LARDNER: Ben de bir Amerikalı olarak bu soruyu sormaya hakkınız olup olmadığını düşünüyorum.

BAŞKAN: Hakkınız var. Olmadığı kanıtlanıncaya kadar da sorularımızı cevaplandırmak zorundasınız.

LARDNER: Kalkıp başka birine ruhlara inanıp inanmadığınızı sorsanız—

BAŞKAN: Burada tanıksınız, değil mi? Tanık değil misiniz?

LARDNER: Sayın Başkan—

BAŞKAN: Tanık değil misiniz?

LARDNER: Tanığım.

BAŞKAN: Peki öyleyse. Cevap verin: Sinema Yazarları Birliği'ne üye misiniz? Evet mi hayır mı?

LARDNER: Bu sorunuzu cevaplandırabilmem için—

BAŞKAN: Tamam tamam. Öteki soruya geçin.

LARDNER: Daha—

BAŞKAN: Öteki soruya geçin.

STRIPLING: Mr. Lardner, Komünist Parti'ye üye misiniz ya da hiç Komünist Parti üyesi oldunuz mu?

LARDNER: Bu soruya da cevap vermek isterim.

STRIPLING: Mr. Lardner, Sinema Yazarları Birliği'ne üye olan bazı kimselerin Komünist Parti'ye de üye oldukları bilinmektedir. Komitemiz, Komünistlerin bu birliğe ve sinema endüstrisindeki başka birliklere sızmaları konusunu araştırmaktadır.

LARDNER: Biliyorum.

STRIPLING: Onun için, Komünist Parti'ye üye olup olmadığınız bizim açımızdan önemlidir. Cevap verin: Komünist Parti'ye üye misiniz ya da hiç Komünist Parti üyesi oldunuz mu?

LARDNER: Beni kullanarak Sinema Yazarları Birliği'ni, sonra da Sinema Yazarları Birliği'ni kullanarak sinema endüstrisini lekelemek istiyorsunuz.

STRIPLING: Komünistseniz, Sinema Yazarları Birliği'ni siz lekeliyorsunuz demektir.

LARDNER: Önce bir şey söyleyeyim—

BAŞKAN: Önce bir şey söylemeyeceksiniz. Soruyu cevaplandırmak istemiyorsunuz.

LARDNER: Bir Amerikan yurttaşı olarak, benim anlayışıma göre—

BAŞKAN: Anlayışınızı bir yana bırakın şimdi. Ortada bir soru var: Komünist Parti'ye üye misiniz ya da hiç Komünist Parti üyesi oldunuz mu?

LARDNER: Bana kalırsa—

BAŞKAN: Basit bir soru bu. Hangi Amerikalı olsa bu soruya cevap vermekten gurur duyar.

LARDNER: Duruma bağlı.

BAŞKAN: Çekilebilirsiniz.

LARDNER: Bu soruya—

BAŞKAN: Çekilebilirsiniz.

LARDNER: Böyle bir soru—

BAŞKAN: Çekilebilirsiniz.

LARDNER: Zor kullanarak uzaklaştırıyorsunuz beni.

BAŞKAN: Çavuş, tanığı götürün.

Ring Lardner, Jr.'ın 14 Ekim 1961 tarihli
«Saturday Review Post»da çıkmış yazısından:

KARA LİSTE

Cezaevinde karşılaştım onunla. Biraz zayıflamış, çökmüştü. Hemen tanıdım. Amerika'ya Karşı Çalışmaları Araştırma Komitesi eski Başkanı 5. Parnell Thomas'dı. O da beni tanıdı. Ama selamlaşmadık bile.

Son karşılaşmamızın üstünden üç yıl geçmişti. Komiteyi aşağılamak suçundan cezaevine atılmıştım——Hollywood'dan dokuz arkadaşımla birlikte. Bir yıl yemiştim. «İyi hal»den ötürü cezam dokuz buçuk aya indirilmişti.

Mr. Thomas da cezaevindeydi şimdi. Birtakım işsizleri devlet dairelerinde çalışıyor gibi göstermiş, aldığı paraları cebine atmıştı. Devleti dolandırmıştı yani. Yargıçların önünde savunma bile yapmamış, on sekiz aya hüküm giymişti. Onun cezası da dokuz aya indirilmişti.

Mr. Thomas, iki yıl boyunca hiç yılmadan, büyük bir coşkuyla taşıdığı «süper Amerikanizm» meşalesini Senatör Joseph McCarthy'ye kaptırmıştı şimdi. Siyasal geleceği pek parlak görünmüyordu. Cezaevinden çıkınca New Jersey'de sigortacılık yapardı herhalde.

1947'de bize karşı devletin çıkarlarını korumaya çalışan adam bu adamdı. Komünist Parti'ye üye olup olmadığımızı sormuştu. Anayasaya sığınmıştık. Cevap ver-

memiştik sorulara. Çoğumuz, «Hayır,» deyip kurtulabilirdi. Gerçekten Komünist Parti'ye üye değillerdi. Ben üyeydim. Hollywood'un en değerli kişilerinden bazılarını Parti'de tanımıştım. Ama aramızda beş para etmez kimseler de vardı. Bernard Shaw'un, «Devrimci akımlar bir toplumun en iyileriyle en kötülerini bir araya getirir,» sözünü kanıtlıyorduk sanki.

Sorulara cevap vermeyince, Komiteyi aşağılamak suçundan cezaevini boylamıştım. Ama işsizliğim daha önce başlamıştı. Katharine Hepburn'le Spencer Tracy'nin oynadıkları **Yılın Kadını** filminin senaryosundan ötürü bana Oscar veren ve emeğime karşılık haftada 2000 dolar ödemeyi kabullenen kişiler, 1947'de Komitenin karşısına çıkarılışımdan bir ay sonra yaptıkları toplantıda bana ve arkadaşlarıma iş vermemeyi kararlaştırmışlardı. Kara listeye almışlardı bizi.

Kara listeye alınan 400'den çok sanatçı, yaşamlarını sürdürebilmek için marangozluk, satıcılık, barmenlik, şoförlük, garsonluk etmeye başlamışlardı. Takma adlar kullanıyordu hepsi.

Oyuncuların ise takma ad kullanma olanakları yoktu. Hepsi tanınıyordu. Bazıları, birazcık daha hoş görülü Broadway tiyatrolarının koruyucu kanatları altına girdiler.

1951 ilkbaharında cezaevinden çıkıp Holywood'a döndüğümde kara listenin daha da «büyüdüğünü» gördüm. Listede sadece oyuncular, yazarlar, yönetmenler yoktu artık, müzikçiler, teknisyenler, sekreterler de vardı. Soruşturmalarda adı geçen herkes, kara listeyi boylamıştı. Komünist olmadıklarını söyleyenler bile...

BERTOLT BRECHT

STRIPLING: Adınız, doğum yeriniz ve tarihiniz?

BRECHT: Adım Bertolt Brecht. New York'ta oturuyorum. Almanya'da, Augsburg'da doğdum, 10 Şubat 1898'de.

STRIPLING: Amerika Birleşik Devletleri yurttaşı mısınız?

BRECHT: Hayır, değilim. Bu ülkeye 1941'de geldim.

STRIPLING: Amerika'ya giriş vizenizi Finlandiya'da, Helsinki'de aldınız, değil mi?

BRECHT: Evet, Amerikan Konsolosluğu'ndan.

STRIPLING: Bu ülkeye de o vizeyle girdiniz.

BRECHT: Evet.

STRIPLING: Helsinki'ye gitmeden önce nerelerde bulundunuz?

BRECHT: Hitler iktidara gelince 1933 Şubatı'nda Almanya'dan ayrılmak zorunda kaldım. Danimarka'ya gittim. 1939'da savaşın kaçınılmazlığı anlaşılınca, İsveç'e, Stockholm'e gittim. Bir yıl kadar kaldım orada. Sonra Hitler Norveç'le Danimarka'yı ele geçirdi. Ben de Finlandiya'ya kaçıp Amerika'ya giriş vizemi beklemeye koyuldum.

STRIPLING: İşiniz nedir, Mr. Brecht?

BRECHT: Oyun yazarı ve şairim.

STRIPLING: Herhangi bir yerde çalışıyor musunuz?

BRECHT: Hayır, çalışmıyorum.

STRIPLING: Sinemada çalıştınız mı?

BRECHT: Evet, bir Hollywood şirketine **Cellatlar da Ölür** adlı bir öykü sattım. Senaryoyu ben yazmadım. Profesyonel bir senarist değilim. Bir şirkete de bir başka öykü verdim, ama filmi yapılmadı.

STRIPLING: **Cellatlar da Ölür**'ü hangi şirkete ya da hangi yapımcıya sattınız?

BRECHT: United Artists'de Pressburger'e.

STRIPLING: Ne zaman?

BRECHT: 1943 - 44 yıllarında. Tam hatırlamıyorum.

STRIPLING: Başka hangi stüdyolara öykü sattınız?

BRECHT: Başka hiçbir stüdyoya öykü satmadım —filmi yapılmayan o öyküden başka. Onu da Enterprise stüdyolarına vermiştim.

STRIPLING: Hanns Eisler'i, Johannes Eisler'i tanır mısınız?

BRECHT: Evet.

STRIPLING: Johannes Eisler'i ne zamandan beri tanıyorsunuz?

BRECHT: Aşağı yukarı yirmi yıldan beri.

STRIPLING: Onunla işbirliği ettiniz mi?

BRECHT: Evet.

STRIPLING: Mr. Brecht, Komünist Parti'üe üye misiniz ya da hiç Komünist Parti üyesi oldunuz mu?

BRECHT: Bir bildiri hazırlamıştım; okuyabilir miyim? Sorunuzu cevaplandıracağım, ama daha önce bildirimi okumak istiyorum.

STRIPLING: Bildirinizi Başkan'a verir misiniz?

BRECHT: Peki.

•

BAŞKAN: Mr. Brecht, Komite bildirinizi dikkatle inceledi. Alman hayatının çok ilgi çekici bir öyküsü... ama bu soruşturmayı ilgilendirmiyor. Bildirinizi okumanıza gerek kalmadı.

STRIPLING: Mr. Brecht, buraya 19 Eylül tarihli çağrımız üzerine geldiniz, değil mi?

BRECHT: Evet.

STRIPLING: Biraz önceki sorumu tekrarlıyorum: Komünst Parti'ye üye misiniz ya da hiç Komünist Parti üyesi oldunuz mu?

BRECHT: Sayın Başkan, daha önceki sorgularda başka tanıklar bu sorunun sorulamayacağını belirttiler; ama ben ülkenizde bir konuk olduğum için, cevap vermeye çalışayım. Komünist Parti'ye üye değildim, şimdi de değilim.

BAŞKAN: Demek Komünist Parti'ye hiç üye olmadınız?

BRECHT: Olmadım.

STRIPLING: Mr. Brecht, «aşırı devrimci» olarak nitelendirilebilecek şiirler, oyunlar, yazılar yazdığınız doğru mu?

BRECHT: Hitler'le savaşımızda birçok şiir, şarkı, oyun yazdım; o yönetimin ortadan kalkmasını istiyordum. Yazdıklarım bu yüzden devrimci sayılabilir.

BAŞKAN: Mr. Stripling, biz burada Alman hükümetinin devrilmesini amaçlayan eserlerle ilgilenmiyoruz.

STRIPLING: Anlıyorum, Sayın Başkan. Yazdığı eserlerden, özellikle Mr. Hanns Eisler'le işbirliği ederek yazdıklarından, Mr. Brecht'in uluslararası Komünizmin önemli bir kişisi olduğu anlaşılıyor. Mr. Brecht, son birkaç ay içinde Almanya'nın Sovyet bölgesindeki dergilerde yazılarınız çıktı mı?

BRECHT: Hatırlamıyorum. Görmedim o dergileri. Şu sıralarda pek az yazı yazıyorum zaten.

STRIPLING: Elimde bir belge var, Sayın Başkan. Bir dergi.

BRECHT: Görebilir miyim?

STRIPLING: Buyrun. Bunun ne olduğunu söyler miydiniz?

BRECHT: Bir yazı değil bu. 1937 ya da 38'de Danimarka'dayken yazdığım oyundan alınmış bir bölüm.

STRIPLING: Sayın Çevirmen, derginin adını ve yayımcısının kim olduğunu bize söyler miydiniz?

BAUMGARDT: «**Doğu ve Batı**, Günümüzün Kültürel ve Siyasal Sorunlarına Katkılar. Derleyen: Alfred Kantorowicz. Berlin, Temmuz 1947.»

STRIPLING: Mr. Brecht, Alfred Kantorowicz'i tanıyor musunuz?

BRECHT: Evet, Berlin'den tanıyorum. New York'ta da karşılaştık.

STRIPLING: Komünist Parti üyesi midir?

BRECHT: Almanya'da tanıştığımız zaman gazeteciydi. O sıralarda Komünist Parti'nin hiçbir yayın organı yoktu. Onun çalıştığı gazete, Komünist Parti'nin organı değildi.

STRIPLING: Komünist Parti üyesi olup olmadığını bilmiyor musunuz?

BRECHT: Bilmiyorum.

STRIPLING: Mr. Brecht, Moskova'ya kaç kere gittiniz?

BRECHT: İki kere çağrıldım Moskova'ya.

STRIPLING: Kim çağırdı sizi?

BRECHT: Yabancı Ülkelerle Kültürel İlişkiler Örgütü, Voks Örgütü. Berlin'de bir belgesel filmin yapılmasına katkıda bulunmuştum. O filmin gösterilişinden ötürü çağırdılar.

STRIPLING: Filmin neydi adı?

BRECHT: **Kuhle Wampe**. Kuhle Wampe, Berlin'in kenar mahallelerinden biridir.

STRIPLING: Moskova'da Sergei Tretyakov'la tanıştınız mı?

BRECHT: Tretyakov'la mı? Evet, tanıştım. Oyun yazarıdır.

STRIPLING: Yazar mı?

BRECHT: Evet. Şiirlerimden bazılarını Rusça'ya çevirmişti, bir de oyunumu.

STRIPLING: Sayın Başkan, Moskova'da yayımlanan **Uluslararası Edebiyat** dergisinin 1937 yılı 5 numaralı sayısında Sergei Tretyakov'un Mr. Brecht'le yapılmış bir görüşmesi yayımlanmış. Altmışıncı sayfadan okuyorum:

> Brecht, 1932'de Moskova'ya geldiğinde, Berlin'de kuracağı tiyatronun sözünü etti. İnsanlık tarihinin en ilgi çekici duruşmalarını sahneye aktaracağını söyledi.
>
> Brecht, Lenin'i büyük bir düşünür ve yazar olarak görmektedir; Marx'ın eserleri de kitaplığında büyük bir yer tutmaktadır.

Bazı bölümlerini okuduğum bu yazıyı hatırlıyor musunuz, Mr. Brecht? Tretyakov'la görüşmüş müydünüz?

BRECHT: Yirmi yıla yakın zaman geçti; tam hatırlamıyorum.

STRIPLING: Dergiyi göstereyim.

BRECHT: Tam hatırlamıyorum, Mr. Stripling.

STRIPLING: Yazdıklarınız Marx'la Lenin'in etkilerini taşıyor mu?

BRECHT: Tarihsel oyunlar yazan bir sanatçı olarak, Marx'ı incelemem, onun tarih görüşünü öğrenmem elbette gerekiyordu. Marx, günümüz tarih anlayışını büyük ölçüde etkilemiştir.

STRIPLING: Mr. Brecht, Amerika'da Komünist Parti toplantılarına katıldınız mı?

BRECHT: Hayır, sanmıyorum.

STRIPLING: Sanmıyor musunuz?

BRECHT: Hayır.

BAŞKAN: Emin değil misiniz?

BRECHT: Eminim —katılmadım.

BAŞKAN: Komünist Parti toplantılarına katılmadığınıza eminsiniz demek?

BRECHT: Altı yıldır buradayım. Siyasal toplantılara katıldığımı sanmıyorum.

BAŞKAN: Siyasal toplantıları bir yana bırakın şimdi, Komünist Parti toplantılarına katıldınız mı?

BRECHT: Sanmıyorum.

BAŞKAN: Emin değil misiniz?

BRECHT: Eminim.

STRIPLING: Mr. Brecht, Amerika'dayken hiç Sovyet görevlileriyle buluştunuz mu?

BRECHT: Evet, evet. Hollywood'da üç-dört kere başka yazarlarla birlikte Sovyet Konsolosluğu'na çağrılmıştım.

STRIPLING: Herhangi bir Sovyet görevlisi sizi ziyarete geldi mi?

BRECHT: Sanmıyorum.

STRIPLING: 14 Nisan 1943'de Gregory Kheifets sizi ziyaret etmedi mi?

BRECHT: Gregory Kheifets mi? Bu adı hatırlamıyorum; ama görüşmüş olabiliriz.

STRIPLING: 14 Nisan 1943'de, sonra 27 Nisan'da, sonra da 16 Haziran'da...

BRECHT: Adını hatırlayamadım, ama görüşmüş olabiliriz. Konsolos da gelmişti ziyaretime.

STRIPLING: Ne konuda görüştünüz?

BRECHT: Bazı Alman yazarlarıyla ilişkilerim konusunda.

STRIPLING: Alman yazarlar mı?

BRECHT: Moskova'dalar.

STRIPLING: Moskova'da mı?

BRECHT: Evet, Moskova'da.

STRIPLING: Gerhart Eisler de ziyaretinize geldi mi hiç?

BRECHT: Evet. Hanns'ın kardeşidir. Hanns'la birlikte geldiler beni görmeye. Üç-dört kere de yalnız geldi.

STRIPLING: Hangi yıl geldiğini hatırlıyor musunuz? Gregory Kheifets'in geldiği yıl mı geldi?

BRECHT: Bilmiyorum, ama ikisi arasında bir ilişki göremiyorum.

STRIPLING: 17 Ocak 1944'de gelişini hatırlıyor musunuz?

BRECHT: Hatırlamıyorum, ama o tarihte gelmiş olabilir.

STRIPLING: Ne yaptınız?

BRECHT: Eski bir dostum olan kardeşini sormaya gelmişti; satranç oynadık, siyasetten konuştuk.

STRIPLING: Siyasetten mi?

BRECHT: Evet.

BAŞKAN: Cevabı anlayamadım.

STRIPLING: Siyasetten konuşmuşlar... **Cellatlar da Ölür** filminizin müziğini Hanns Eisler yazmıştı, değil mi?

BRECHT: Evet.

STRIPLING: Kimler oynamıştı o filmde?

BRECHT: Hatırlamıyorum.

STRIPLING: Baş rolü kimin oynadığını da hatırlamıyor musunuz?

BRECHT: Baş rolü Brian Donlevy oynamıştı galiba.

STRIPLING: Başka kimler vardı?

BRECHT: Hatırlamıyorum. Filmle pek ilgilenmedim. Öyküyü yazıp verdim. Oyuncularla ilgim yoktu. Naziler ve Çekoslovakya'da Nazizm konusunda bildiklerimi söyledim, o kadar.

BAŞKAN: Mr. Stripling, biraz acele edebilir miyiz? Bugün çok işimiz var.

STRIPLING: Peki, efendim. Mr. Brecht, Amerika'da Komünist yayın organlarına yazı verdiniz mi hiç?

BRECHT: Sanmıyorum.

STRIPLING: New Masses dergisini bilir misiniz?

BRECHT: Duydum.

STRIPLING: O dergiye hiç yazı verdiniz mi?

BRECHT: Hayır.

STRIPLING: Sizin yazılarınızı o dergide yayımladılar mı?

BRECHT: Bilmiyorum. Belki de bir şiirimin çevirisini yayımlamışlardır, ama ben vermedim.

STRIPLING: Mr. Brecht, üye olmak için Komünist Parti'ye hiç başvurdunuz mu?

BRECHT: Hayır. Bağımsız bir yazarım ben. Hiç bir partiye girmemem daha uygun olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN: Mr. Brecht, Gerhart Eisler Komünist Parti'ye girmenizi istedi mi hiç?

BRECHT: Hayır, hayır.

BAŞKAN: Hanns Eisler?

BRECHT: Hayır.

BAŞKAN: Komünist Parti'ye girmenizi isteyenler oldu mu?

BRECHT: Oldu.

BAŞKAN: Kimler?

BRECHT: Okurlarım. Almanya'dayken.

BAŞKAN: Amerika'da?

BRECHT: Hayır.

BAŞKAN: Teşekkür ederiz, Mr. Brecht. Mr. Kenny'yle Mr. Crum'un tanıklarına iyi bir örneksiniz.[1]

---

(1) Komite'yle «uyuşmayan» tanıkların avukatlıklarını Robert W. Kenny ile Bartley Crum yapıyorlardı.

BERTOLT BRECHT'İN OKUTULMAYAN BİLDİRİSİ

Almanya'da, Augsburg'da doğdum; babam sanayiciydi; Münih ve Berlin üniversitelerinde doğal bilimler ve felsefe öğrenimi yaptım. Yirmi yaşımda, savaşta sıhhiye bölüğündeyken **Ölü Asker** adlı bir şiir yazdım. Savaşa ve savaşı uzatmak isteyenlere karşı bir şiirdi bu. On beş yıl sonra, Hitler hükûmeti, bu şiirim yüzünden beni sürgün edecekti.

Oyun yazarı oldum. Almanya, bir süre için, demokrasi yolunda görünüyordu. Söz özgürlüğü vardı.

Ama 1920'lerin ikinci yarısında tutucu, militarist güçler egemen olmaya başladılar.

Oyun yazarı olarak sanatımın doruğundaydım; **Üç Kuruşluk Opera** adlı oyunum bütün Avrupa'da oynanıyordu. Berlin, Münih, Paris, Viyana, Tokyo, Prag, Milano, Kopenhag, Stockholm, Budapeşte, Varşova, Helsinki, Moskova, Oslo, Amsterdam, Zürih, Bükreş, Sofya, Brüksel, Londra, New York ve Rio de Janeiro'da eserlerim sahneleniyordu. Ama Almanya'da söz özgürlüğünün yokedilmesini isteyen sesler yükseliyordu o sırada. İnsancıl, toplumcu, giderek Hristiyan düşünceler bile «undeutsch» (Alman olmayan) diye nitelendiriliyordu; Hitler'in bu kelimeyi ulurcasına söyleyişini unutamam. Halkın kültürel ve siyasal kurumlarına saldırılıyordu.

Weimar Cumhuriyeti'nin bütün iyi yazarlar, sanatçılar tarafından kabullenilmiş bir sloganı vardı: **Sanat**

halkındır. Sanatla, edebiyatla çok yakından ilgilenen Alman işçileri, okurların, seyircilerin çoğunluğunu meydana getiriyorlardı. Onların kültürle ilişkilerinin gittikçe zayıflamasına yol açan ekonomik bunalımlar ve eski militarist, feodal, emperyalist çetenin güçlenmesi, bizi kaygıya düşürüyordu. Adolf Hitler'in gamalı haçı altında birleşen halk düşmanlarına karşı şiirler, şarkılar, oyunlar yazdım; halkın duygularını yansıtıyordum.

Kültür alanında kıyım artıyordu. Ünlü ressamlar, yayıncılar, dergi yönetmenleri baskı altına alınmıştı. Üniversitelerde siyasal cadı avları düzenleniyor, **Batı Cephesinde Yeni Bir Şey Yok** gibi filmlere karşı kampanyalar açılıyordu.

Bütün bunlar, daha büyük baskıların habercisiydi tabii. Hitler iktidara geçince, ressamların resim yapmaları yasaklandı; yayınevlerine, film stüdyolarına Nazi partisi el koydu. Alman halkının kültürel hayatına bu baskılar bile yeterli görülmedi. Savaş her şeyi silip süpürdü. Şimdi Alman halkı damsız evlerde oturuyor, gerekli besini alamıyor, sabun bulamıyor, kültürün temel kurumlarından yoksun.

Başlangıçta, kültür alanındaki baskılarla insanların can güvenlikleri arasındaki ilişkiyi pek az kimse gördü. Demokratik, anti-militarist güçlerin sesi gittikçe kısıldı; Hitler iktidara geçti. 1933 Şubatı'nda Reichstag yangınının ertesi günü Almanya'dan kaçmak zorunda kaldım. Dünyanın o güne kadar görmediği çapta bir sanatçı kaçışı başladı... Danimarka'ya yerleştim; oyunlar, şiirler yazarak Nazizmle savaşmaya başladım.

Bazı şiirlerim gizlice Üçüncü Reich'e sokuluyordu; Danimarka Nazizmi, Hitler elçiliğinin de desteğiyle, sınırdışı edilmemi istedi. Danimarka hükûmeti bu isteği geri çevirdi tabii. Ama 1939'da savaşın kaçınılmazlığı anlaşılınca, ailemle birlikte İsveç'e gittim; İsveç senatörleriyle Stockholm Belediye Başkanı çağırmışlardı beni. Orada bir yıl kaldım. Hitler, Danimarka'yla Norveç'e girdi.

Kuzeye kaçışımızı sürdürdük. Finlandiya'ya gidip ABD'ye giriş vizelerimizi beklemeye koyulduk. Hitler'in

birlikleri de kuzeye ilerliyorlardı. Finlandiya, Nazilerle dolmuştu. 1941'de Amerika'ya hareket ettik. Alman, Avusturyalı, Çekoslovaklarla dolu Sibirya Ekspresi'yle SSCB'yi geçtik. Bir İsveç gemisiyle Vladivostok'tan ayrıldık. On gün sonra da Hitler SSCB'ye girdi...

Bu Komite, işte o dönemde yazdığım şiirlerimden, oyunlarımdan ötürü çağırdı beni.

Çalışmalarım, Hitler'e karşı olan eserlerim bile, sadece edebiyat alanında kalmış bağımsız çalışmalardır. Amerika'nın bir konuğu olarak, edebiyat alanında bile bu ülkeyi ilgilendirebilecek siyasal çalışmalara katılmadım. Bu arada, senarist olmadığımı da belirtmek isterim. Hollywood, Nazilerin Prag'daki vahşetlerini anlatan bir öyküyü film yaptı. Sinemayı siyasal açıdan ya da sanat açısından etkilediğimi sanmıyorum.

Yine de, bu Komitenin karşısına çıkmaktan yararlanarak, Amerika'yla ilgili bazı düşüncelerimi açıklayayım: Avrupa'da bir şair ve oyun yazarı olarak iki dönemi de yaşamış biri olarak söylüyorum, Amerikan halkı kültür alanındaki düşünce alışverişinin kısıtlanmasına ya da özgür olması gereken sanata karışılmasına izin verirse çok şey yitirir. Tehlikeli bir dünyada yaşıyoruz. Öyle bir uygarlık çağındayız ki, varlık içinde yaşayabilecek insanlık yoksulluk çekiyor. Büyük savaşlar geçti başımızdan; söylendiğine göre, gelecekte daha büyük savaşlar olacak. İnsanlık yeryüzünden silinip gidebilir. Bu dünyadaki son insanlar bizler olabiliriz.

İnsanoğlunun işini atın yapmaya başladığı çağlardan bu yana, üretim alanında büyük gelişmeler görülemedi. Her yeni düşüncenin dikkatle, özgürce incelenmesi gerektiğine sizler de inanmıyor musunuz? Sanat o düşünceleri daha da açıklığa kavuşturur, daha da soylu kılar.

Bertolt Brecht'in
1950'de yayımlanmış bir yazısı:

BİZ ON DOKUZLAR

Amerika'dan aldığımız inanılması güç haberlere göre, bu ülkenin en iyi yazarlarından bazılarının cezaevine gönderileceği anlaşılıyor. İki buçuk yıl önce, ben de onlarla birlikte Washington'da sorguya çekilmiştim. Amerika'ya karşı çalışmalarda bulunduğum kanıtlanamadı; ama bu yüzden kurtulmadım ben (tutuklananların da böyle çalışmalarda bulunduğu kanıtlanamamıştı), Amerikalı olmadığım için kurtuldum. On dokuz kişiydik, aramızda yazarlar, yönetmenler, oyuncular vardı; Washington'a çağırıp bizi sorguya çekmişler, Komünist Parti'ye üye olup olmadığımızı araştırmışlardı. Savaş biteli iki yıl olmuştu; o sıralarda, Sovyetlere karşı filmler çevirtmek istiyorlardı. Stüdyolar, bu amaçla kullanılmak için büyük paralar ayırmış, bazı yazarlara senaryolar ısmarlamıştı. Gariptir, ama gerçekleştiremediler bunu. İyi yazarlar bu çeşit senaryolar yazmıyorlardı; kötü yazarlar ise yazamıyorlardı. İyi yazarların hepsinin ilerici olduğu söylenemezdi gerçi; ama halk, Stalingrad kahramanlarının küçültülmesini kabullenmeye hazır değildi. Halkın hazırlanması gerekiyordu önce. Bu yüzden, sanatçıları sorguye çekip Komünist Parti'ye üye olup olmadıklarını araştırmaya başladılar.

Parti üyesi olmak yasalara göre suç değildi; Komünist Parti, yasalar çerçevesinde kurulmuş bir örgüttü

çünkü. Onun için, başka türlü bir ceza uygulamasına giriştiler. Bir çeşit Soğuk Ceza'ydı bu —sinema endüstrisinin verdiği bir ceza. Suçlu görülen kimse hayatından olmuyordu, hayatını sürdürebilme olanaklarından yoksun oluyordu. Adı ölüm ilanlarında değil, kara listelerde yer alıyordu. Doların egemen olduğu bir ülkede cezaevine tıkılmak yoksulluk çekmekten çok daha iyidir. Amerika Birleşik Devletleri Anayasası, özgürlük tanrıçasının karanlıkta kaldığı değil, ışık saçtığı yıllarda kaleme alınmıştı. Anayasa'ya göre, Amerika'da kimseye dinsel ya da siyasal görüşleri konusunda soru sorulamaz. Komitenin karşısına çıkarılanlar, yine Anayasa'ya dayanarak, sorulara cevap vermediler. Çoğu Komünist Parti üyesi değildi, soruları cevaplandırsalar kurtulacaklardı; Anayasa'ya saygı gösterilmesini istedikleri için bu yola başvurmadılar. Anayasa'ya saygı gösterilmesini istedikleri için de, Komiteyi aşağılamak suçundan mahkûm edildiler. Amerikalı değildim ben, soruları cevaplandırmak zorunda kaldım. Anayasa beni korumuyordu, Amerikalıları koruyordu, ama asıl korunması gereken Anayasa'ydı. Amerikalı dostlarım, her şeyi bile bile kendilerini tehlikeye attılar. Ama aldırdıkları yoktu o tehlikeye, ülkenin tehlikede olduğunu anlatmak istiyorlardı. Yargıçların karşısına çıkıp bağırdılar: «Kim olduğunuzu gösterin herkese! Herkesin gözü önünde suçsuzları ezin, yokedin! Yokedin ki, bundan böyle kimseyi kandıramayın!» Yargıçlar da, herkesin gözü önünde onları ezdiler. Bu olay ne öğretti bize? Amerikan adaletinin ne olduğunu öğretti. Bütün dünya gerçekleri anlasın diye, kendilerini feda edebilecek insanların varolduğunu öğretti. Sağolun, dostlarım!

Amerika'ya Karşı Çalışmaları Araştırma Komitesi, sinema çevresini bir süre bırakarak sendikalardaki solcuların peşine düştü. Ama 1950'de Kore Savaşı'nın balşamasıyla birlikte, «Hollywood Komünistleri»ne karşı da yeni bir savaş açıldı. Amerikan Ülkülerini Koruma Sinema Birliği, «kızıl»lara karşı birleşilmesi yolundaki kampanyaya önayak oldu. Bu örgütün yöneticileri şu kişilerdi:

Başkan: John Wayne. Başkan Yardımcıları: Charles Coburn, Hedda Hopper, Morrie Ryskind. Yazman: Robert Arthur. Sayman: Clarence Brown. Sayman Yardımcısı: John Klorer.

Yönetim Kurulu üyeleri: Ward Bond, Carl Cooper, Gary Cooper, Steve Fisher, Roy M. Brewer, Charles Cane, Ralph Clare, John Ford, Clark Gable, Cedric Gibbons, Richard H. Gordon, Alex Kempner, Gunther R. Lessing, Louis Linghton, Cliff Lyons, John Lee Mahin, Ben A. Martinez, Leo McCarey, Howard A. McDonnell, James K. McGuinness, Adolphe Menjou, Alan Mowbray, Fred Niblo Jr., Pat O'Brien, Le Roy Prinz, Kane Richmond, Robert Taylor, Joseph Tuohy, Herbert J. Yates.

John Wayne, 22 Mart 1951'de Hollywood'da bin kişinin önünde bir konuşma yaparak şunları söyledi:

Amerikan toplumunda, özellikle bizim endüstrimizde, komünizmin yeri yoktur. Vatan hainleriyle işbirliği edemeyiz.

Adalet istiyoruz. Görüş değiştirenler varsa, Komiteye yardımcı olmalı, bildikleri Komünistlerin adlarını açıklamalıdırlar. Ancak o zaman gerçek birer Amerikan yurttaşı olduklarını kanıtlayabilirler.

Bankerler ve hisse sahipleri bilmelidirler ki, aramızda bu gibi insanlar oldukça, yatırımları tehlikededir.

Amerika'ya Karşı Çalışmaları Araştırma Komitesi'nin sorguya çekmek için çağırdığı oyunculardan ikisi, Howard Da Silva ile Gale Sondergaard, ifade vermeyi reddettiler. John Garfield ile José Ferrer ile, sorguya çekilmeden önce basına açıklamalarda bulunarak Komünist olmadıklarını söylediler. Bu konuda, 27 Mart 1951 tarihli People's Daily World gazetesinde David Platt'ın aşağıdaki yazısı yayımlandı:

1947 Ekim'inde John Howard Lawson ve on sekiz sinema sanatçısını destekleyen bildiriye John Garfield de imza atmıştı. Aynı oyuncu, üç yıl önce karşı koyduğu Komite tarafından çağrılınca büyük bir korkuya kapılmış görünüyor, kendini «temize çıkaracak» açıklamalarda bulunuyor; «Ülkemizi ve dünya barışını tehdit eden Komünizme karşı her zaman tiksinti duymuşumdur. Komiteyle işbirliği etmek bana onur verecektir,» diyor.

Jose Ferrer ise **Hollywood Reporter**'a verdiği tam sayfalık ilanda nerdeyse yerlere kapanacak:

«Yemin ederim ki, hiçbir zaman Komünist Parti'ye üye olmadım, olamazdım da; bunu aklımdan bile geçiremezdim. Komünizmi hiçbir zaman benimsemedim.»

Amerikan Komünistlerinin amaçları nedir? Amerika'yı yaşanır bir ülke yapmak, zencilere eşitlik tanımak, insanın insanı sömürmesine engel olmak, işsizliği yoketmek, bunalımları sona erdirmek, barışı sağlamak, bilim ve sanatı yıkıcı değil yapıcı amaçlarla kullanmak, halkın halk tarafından halk için yönetilmesini gerçekleştirmek.

Garfield'le Ferre, Komünizme karşı olduklarını açıklıyorlar.

Zencilere eşitlik tanınmasına da karşılar demek; işçilerin sömürülmesinden, gangster filmlerinin, gangster kültürünün halkı zehirlemesinden yanalar...

FBI ile kuklalarının demokrasiye değil, Faşizme hizmet etmelerini onaylıyorlar demek!

Garfield, Komünizmin ülkemizi tehdit ettiğini söylüyor.

Nasıl? Nerede? Zencileri linç edenler Komünistler mi? Atom bombasını patlatanlar Komünistler mi? Kore'deki kulübeleri içlerindeki kadınlar ve çocuklarla yakanlar Komünistler mi? Komünistler barış istiyor —Amerika'yı barış mı tehdit ediyor yoksa?

Ferrer, Komünizmi hiçbir zaman benimsemediğini ileri sürüyor.

Ku Klux Klan'ın yasaklanmasını istemiyor öyleyse; savaş propagandasının yasaklanmasını da istemiyor; emekçinin sesini duyurmasını da istemiyor; Metropolitan Operası'nın zenci sanatçılara açılmasını da istemiyor; Hollywood'da, Broadway'de sürdürülen cadı avlarının sona erdirilmesini de istemiyor; yeni bir dünya savaşına engel olunmasını da istemiyor!

Öyleyse Garfield de, Ferrer de Amerika'ya ihanet ediyorlar. Wall Street'teki şişko domuzların sömürdüğü ulusumuza ihanet ediyorlar.

1930'larda iki Alman oyuncusu, Werner Krauss ile Emil Jannings, Hitler'in yanında yer almıştı. Garfield ile Ferrer'in de onlar kadar alçak oldukları anlaşılıyor. Krauss ile Jannings de, Komünizmin dünyayı tehdit ettiğini söylemişlerdi.

Bugün bütün dünya biliyor ki, barış için asıl tehlike Faşizmdir. Garfield ile Ferrer, iki Alman oyuncusundan daha suçludurlar. İkinci Dünya Savaşı, çıkabilecek yeni bir savaşın yanında çocuk oyuncağı gibi kalacaktır çünkü.

30 Haziran 1951'de Sinema Oyuncuları Birliği Başkanı Ronald Reagan'ın Citizen News'de aşağıdaki yazısı çıktı:

KIZILLAR HOLLYWOOD'DA YENİLDİ

Sinema endüstrisinde çalışan oyuncular, yazarlar, yönetmenler ve teknisyenlerin büyük çoğunluğu Komünizme karşı olduğu için, kızıllar Hollywood'da büyük bir yenilgiye uğramışlardır.

Hollywood, ülkemizdeki kızıl propagandacıların ve vatan hainlerinin belli başlı hedefi olmuştu; kazanılan zafer, bu yüzden son derece önemlidir.

Komünist hainlerin yenilgisinde Sinema Oyuncuları Birliği'nin büyük payı olduğunu belirtmek gerekiyor.

Hollywood'da pek az oyuncu Komünist Parti üyesiydi; ama birçok kişi Komünistlerin egemen olduğu sonradan anlaşılan örgütlere para bağışında bulunmuşlar, bilmeden bu büyük ihanete katılmışlardı.

Bugün o kandırılmışlar bile yoktur Hollywood'da.

Kızıllar, amaçlarına ulaşabilmek için her yola başvurmuşlardı. Benim ve başka yıldızların yüzlerimize asit atacaklarını bile söylemişlerdi. Uzun süre tabancayla dolaşmak zorunda kaldım; çocuklarımı polisler korudu.

Ama o günler geçti artık, bir daha da geri gelmeyecek.

Hollywood'u Komünist hainlerden temizledik. Sıra öteki endüstrilerde!

> Hollywood'da kaynatılan cadı kazanı, «sansasyonel basın» için kaçırılmaz bir fırsattı. Bazı yazarlar, adı Komüniste çıkmış sanatçıları ağır biçimde suçlamaya başladılar. Bu türün en «parlak» yazarlarından biri olan Jimmie Tarantino'nun **Hollywood Life** dergisinde yayımladığı yazılardan biri şöyleydi:

Komünist Parti, kızıl halkasını Hollywood'un birçok ünlü kişisinin boynuna geçirip ağır ağır sıkmaya başladı. Kızılların sinema ve radyo endüstrisine sızmaları, tarihin en büyük ihanetlerinden biridir. Korkunç bir alçaklık! Büyük bir utanmazlık!

Birkaç yıl önce böyle bir şeyin olacağını bana söyleseler di, hiç çekinmez, söyleyenin kıçına vururdum tekmeyi! İnanmazdım. Değerli bildiğimiz birtakım kimselerin Komünist Parti'yle kasap Joe Stalin'in uşağı olacaklarına kimse inanamazdı.

Hem Amerika'yı sever görüneceksin, hem de bir numaralı düşmanımızı, Komünizmi, destekleyeceksin... Akıl alır şey değil bu. Üstelik bu insanların çoğu da Amerika'da doğmuş! Komünist Parti'nin en büyük amacının ülkemizi ele geçirmek olduğunu herkes biliyordu gerçi. Kızıllar, hükûmetimizi devirmek istiyorlardı. Stalin'in planı da ortadaydı. Ama yoksulluktan gelme bir takım kimselerin üne, paraya kavuştuktan sonra servetlerini bir numaralı düşmanımıza vermelerini kimse beklemiyordu. Aşağıda bu Komünistlerin bir listesini veriyorum. Biliyorum Komünist olduklarını. Amerikan hükûmeti de, Amerika'ya Karşı Çalışmaları Araştırma Komitesi de biliyor.

JOHN GARFIELD, OYUNCU... Eski bir Komünist. Parti'ye üye olduğu da söyleniyor... Bütün gücüyle kızılları desteklemiş... Komünist örgütlere para yardımında bulunmuş.

LENA HORNE, ŞARKICI - OYUNCU... Komünistleri desteklemiş... 1954'de kızıl New Masses dergisinin ödülünü almış... Radyodaki «Özgürlük Savaşçıları» programına katılmış.

JUDY HOLLIDAY, ŞARKICI - OYUNCU... Columbia'nın **Dünkü Çocuk** filminin saf yıldızı... Aslında saf filan değildir... Uzun süredir Komünistlerin yanında... Hollywood Onları'nı destekleyenlerden biri.. 1948'de Moskova Sanat Tiyatrosu'na bir de başarı telgrafı çekmiş...

JOSE FERRER, OYUNCU... Komünist olmadığını söylüyor. Kendisine Komünist diyenleri dava edecekmiş. Beni de etsin bakalım... Yıllardan beri Komünist örgütlere para yardımında bulunuyor... Sıkı araştırılırsa belki Parti'ye üye olduğu bile ortaya çıkar.

HOWARD DUFF, OYUNCU... Kızılları koruyanlardan biri... Lawson ile Trumbo'yu az mı destekledi?

ORSON WELLES, OYUNCU... Su katılmamış bir Komünist...

HOWARD DA SILVA, OYUNCU... Komite'nin karşısına çıkmadı. Çıkar mı hiç? Komünist olduğu ortada... Parti üyesi.

SAM WANAMAKER, YÖNETMEN - OYUNCU... Komünistlere övgü düzenlerin başında geliyor...

ARTIE SHAW, OYUNCU - MÜZİKÇİ... Bu Shaw denilen herif de 1941'de Komünistlere katıldı... Eski karısı Kathleen Winsor, Artie Shaw'un Komünist Parti üyesi olduğunu söylüyor...

CHARLIE CHAPLIN, OYUNCU... Yıllardır Komünist Parti üyesi...

LIONEL STANDER, OYUNCU... O da eski bir Komünist.

BEN GRAUER, RADYO SPİKERİ... Ülkemize Komünizmi getirmek isteyenlerden biri...

LARRY PARKS

TAVENNER: Amerika'ya Karşı Çalışmaları Araştırma Komitesi, sendikalara sızmış Komünistlerin içyüzlerini ortaya koymuş ve işçi kesimlerinin bu gibi kimselerden temizlenmesini sağlamıştır. Bir ara kandırılarak Komünistlerin yanında yer almış olan, ama daha sonra uyanarak bize gereken bilgileri veren, başarımıza katkıda bulunan yurtsever tanıklara burada teşekkür etmeyi bir borç biliyorum... Bugün yeni bir çalışma dönemine girmekteyiz. Sendikacılık alanında elde ettiğimiz başarıyı sinema, tiyatro, müzik alanında da elde etmeyi umuyoruz. Eskiden Komünist Parti çalışmalarına katılmış yurttaşlarımızın bize cesaretle yardımcı olacaklarına inanıyoruz. Sayın Başkan, ilk tanığımız, Mr. Larry Parks... Nerede doğdunuz, Mr. Parks?

PARKS: Kansas'da bir çiftlikte.

TAVENNER: Mesleğiniz?

PARKS: Oyuncuyum.

TAVENNER: Biraz önce söylediklerimi duydunuz, Mr. Parks.

PARKS: Evet, duydum... Şimdi değilim ama, on yıl önce ben de Komünist Parti üyesiydim.

TAVENNER: Komünist Parti'ye niye girdiğinizi, sonradan niye ayrıldığınızı anlatır mısınız?

PARKS: On yıl önce, gençken, liberal görüşlerime en yakın siyasal kuruluşun Komünist Parti olduğunu

sanmıştım. Ülkücüydüm, heyecanlıydım, Parti'nin içinde buldum kendimi. 1951'de ise Komünizmin dünyayı ele geçirmeye çalışan büyük bir güç olduğunu görüyorum.

TAVENNER: Komünist Parti'nin amacının bu olduğunu 1941'de anlamamış mıydınız?

PARKS: Kötü bir şey yaptığımı sanmıyorum; pişman değilim. 1941'de başka türlü düşünüyordum. Zaten Parti çalışmalarıyla yakından ilgilendim, pek az toplantıya katıldım. 1944 sonunda, ya da 1945 başında ayrıldım.

TAVENNER: Yani 1946'da Komünist Parti'yle ilişiğiniz kalmamış mıydı?

PARKS: Kalmamıştı.

TAVENNER: 1946'dan bu yana Komünist Parti çalışmalarına katıldınız mı?

PARKS: Hayır.

TAVENNER: Komünist Parti'ye nerede girmiştiniz?

PARKS: Hollywood'da.

TAVENNER: Parti'ye kaydınızı kim yaptırmıştı?

PARKS: Davidson adında biri.

TAVENNER: İlk adı neydi?

PARKS: Hatırlamıyorum. On yıldır görmedim onu.

TAVENNER: Nerede oturuyordu?

PARKS: Bilmiyorum.

TAVENNER: Ne iş yapıyordu?

PARKS: Onu da bilmiyorum.

TAVENNER: Nasıl tanışmıştınız?

PARKS: Hatırlamıyorum.

TAVENNER: Siz mi onu arayıp buldunuz, o mu sizi arayıp buldu?

PARKS: Ben onu arayıp bulmadım. Nasıl tanıştığımızı hatırlamıyorum.

TAVENNER: V. J. Jerome'u tanır mısınız?

PARKS: Hayır, hiç karşılaşmadım onunla.

TAVENNER: Lionel Stander'ı tanır mısınız?

PARKS: Evet, tanırım.

TAVENNER: Komünist Parti toplantılarında bulundunuz mu onunla?

PARKS: Bulunmadım.

TAVENNER: Komünist Parti'ye üye midir?

PARKS: Başkalarının adını vermek istemiyorum. Doğru olmaz bu. Beni çağırdınız, geldim. Kendi hakkımda ne isterseniz anlatayım, ama başkaları hakkında soru sormayın bana.

WALTER: Parti önderlerinin adlarını da vermeyecek misiniz?

PARKS: İstesem de verememem zaten. Ben sadece bazı toplantılara katıldım, o kadar. Küçük toplantılara.

WALTER: O toplantılarda ne konuşulurdu?

PARKS: Savaşın gidişi, son olaylar, oyuncuların sorunları... Bu gibi şeyler.

POTTER: Toplantılara kim çağırırdı sizi?

PARKS: Bilmiyorum.

POTTER: Belirli zamanlarda mı toplanırdınız?

PARKS: Hayır. Telefon ederlerdi.

POTTER: Telepatiyle çağırmazlardı ya!

PARKS: Telefon ederlerdi dedim.

POTTER: Toplantı için siz kimseye telefon ettiniz mi?

PARKS: Hayır.

POTTER: Demek toplantının zamanını, yerini telefonla bildirirlerdi?

PARKS: Evet.

KEARNEY: Hep aynı yerde mi toplanırdınız?

PARKS: Hayır.

KEARNEY: Evlerde mi toplanılırdı?

PARKS: Evet.

KEARNEY: Sizin evinizde toplantı yapıldı mı hiç?

PARKS: Hayır.

KEARNEY: Kimlerin evinde yapıldı?

PARKS: Rica ederim, ad vermemi istemeyin benden. Kimseyi lekelemek istemiyorum. O günlerde hepimiz aynı görüşü paylaşıyorduk. Kötü bir şey yapmadık.

BAŞKAN: Bir dakika. Onlar da suçsuz mu demek istiyorsunuz?

PARKS: Onların da, benim gibi, kötü bir şey yapmadıklarına inanıyorum. Bakın, mesleğimde oldukça ilerlemiş bir insanım ben. Karşınıza çıkıp sorularınızı

cevaplandırmam kolay mı sanıyorsunuz? Sadece bu yüzden, Komitenizin önüne çıkarılmam yüzünden, birçok kimse beni vatan haini sanacak. Kamuoyunda bu izlenim uyanacak. Bir oyuncu olarak, kamuoyuna çok önem veririm. Bunları göze aldım. Karşınıza çıktım. Benim hakkımda ne sorarsanız sorun, cevap veririm. Ama başkalarını ilgilendiren bir şeyler sormayın. Rica ediyorum.

TAVENNER: Komünizm konusunu araştıralım, ama kimin Komünist olduğunu öğrenmeyelim mi istiyorsunuz?

PARKS: Böyle bir şey söylemedim. Tanıdığım birkaç kişinin de en aşağı sizler kadar yurtsever olduklarına inanıyorum.

TAVENNER: Elizabeth Leech'i tanır mısınız?

PARKS: Hiç karşılaşmadım onunla.

TAVENNER : Marjorie Potts'u tanır mısınız?

PARKS: Tanımıyorum.

TAVENNER: Elizabeth Glenn'i tanır mısınız?

PARKS: Hiçbirini tanımıyorum.

TAVENNER: Karen Morley'i tanır mısınız?

PARKS: Tanırım.

TAVENNER: O da Komünist Parti üyesi miydi?

PARKS: Bir kere daha rica ediyorum, ad vermemi istemeyin benden. Parti'de birkaç kişiyi tanıdım sadece; onlar da benim gibi yurtsever kimselerdi.

WALTER: Mr. Tavenner, bir şey sormak istiyorum. Komünistlerin bu alandaki çalışmaları konusunda yeteri kadar bilgimiz var; birtakım adları bir de tanığın ağzından işitmemizi niye istiyorsunuz?

PARKS: Cevap verebilir miyim?

WALTER: Size sormadım.

TAVENNER: Buraya çağırdığımız bazı kimseler, Komite önüne çıkmayı reddettiler. Kimlerin Komünist olduğunu biliyoruz gerçi, ama elimizdeki kanıtlar yetersiz. Tanıkların vereceği ayrıntılı bilgiyi bunun için istiyoruz.

WALTER: Tanığa bir şey sorabilir miyim, Sayın Başkan?

BAŞKAN: Buyrun, Mr. Walter.

WALTER: Sahneyi ya da perdeyi kullanarak Amerikan halkını etkilemek amacını mı güdüyordunuz?

PARKS: Kimse böyle bir şey söylemedi bana. Zaten Hollywood'da çevrilen filmlerin hiçbirinde böyle bir amaç görülmemiştir.

WALTER: Komünist Parti, Hollywood'a bu amaçla el atmadı mı?

PARKS: Bilmiyorum. Oyuncuyduk biz. Verilen rolleri oynardık. Önemli olan senaryodur.

BAŞKAN: Ya senaristin birtakım eğilimleri varsa?

PARKS: O da kolay değil. Yılda aşağı yukarı dört yüz film yapılıyor Hollywood'da; bir senaryo, son biçimini alıncaya kadar, yazık ki, elden ele dolaşır. Yazık ki, diyorum; çünkü bana kalırsa bir filmin senaristi de yönetmeni de aynı adam olmalı, bir tek kişi olmalı. Bir senaryoyu birkaç kişi yazıyor. Bir senarist komedide ustaysa, komik sahneleri ona yazdırıyorlar; göz yaşartıcı, acıklı sahneleri o türün ustası yazıyor. Senaryo bittikten sonra yapımcıya, oradan stüdyo patronuna gidiyor. Patronları biraz olsun tanırsanız, böyle bir şeyin imkânsızlığını anlarsınız.

VELDE: Komünist Parti'nin yıkıcı bir örgüt olduğu kanısındasınız, öyle değil mi?

PARKS: Evet.

VELDE: Komünist Parti'ye girdiğiniz zaman yıkıcı bir örgüt olduğunu sanmıyordunuz...

PARKS: Hayır, yıkıcı bir örgüt değildi.

VELDE: Sizin girdiğiniz zaman da yıkıcı bir örgüttü.

PARKS: Bana kalırsa, Parti'de önemli değişiklikler oldu.

WALTER: Yani ülkücüler gitti, ortalık profesyonel politikacılara kaldı, bunu mu demek istiyorsunuz?

PARKS: Aşağı yukarı, evet.

VELDE: Geçen yıl bir tanığı dinledik, Lee Pressman'ı; o da Parti'deki tanıdıklarının adlarını vermek istemiyordu. Sonunda verdi, Komitemizin araştırmalarına yardımcı oldu. Sizin davranışınızı anlıyorum; ama siz de bizim bir görevimiz olduğunu anlamalısınız.

PARKS: İzin verirseniz birkaç şey söyleyeyim. Bir oyuncu olmak, iyi bir oyuncu olmak için, insanın ne yaptığını bilmesi gerekir. Karşınızda hayatımın en güç gününü geçiriyorum bugün. Sizlerle yerimizi değişebilseydik belki ne demek istediğimi anlardınız... Atalarım iyi bir ad bıraktılar bana. Hepsi yurtsever kimselerdi. İki oğlum var, biri on üç aylık, biri iki haftalık. Ben onlara nasıl bir ad bırakacağım?... Bir yıldız olmasaydım, bugün karşınıza çıkmayacaktım. Biliyorum, karşınıza çıkarıldığım için meslek hayatım sona erdi artık. Beni bir seçmeyle karşı karşıya bırakmayın. Ya Komiteye yardımcı olmamak suçuyla cezaevini boylamak, ya da muhbirlik etmek... Böyle bir seçmeyle karşı karşıya bırakmayın beni. Amerikan adaletine yaraşır bir şey olmaz bu. Hitler'e, günümüz Rusya'sına yaraşır bir şey olur. Karşınıza çıkıp gerçekleri anlatmak zaten yeteri kadar güçtü. Gelmeyebilirdim de. Ama geldim. Beni böyle bir seçmeyle karşı karşıya bırakırsanız, muhbirlik etmeye zorlarsanız, başka tanık bulamazsınız.

TAVENNER: «Bir yıldız olmasaydım, bugün karşınıza çıkmayacaktım,» dediniz. Bir yıldız olduğunuz için değil, Komünist Parti çalışmaları konusunda bilginiz olduğu için buradasınız.

PARKS: Parti çalışmaları konusunda pek az şey biliyorum. Parti'nin yıkıcı çalışmaları konusunda ise hiç bilgim yok. Bu konuda siz daha çok şey biliyorsunuz benden. Bir bakkal çırağı olsaydım, herhalde bugün karşınızda bulunmazdım.

TAVENNER: Komitemiz, ekmeğini alın teriyle kazanan birçok kişiyi sorguya çekti... Bir de meslek hayatınızın sona erdiğini söylediniz.

PARKS: Evet.

TAVENNER: Bize yardımcı olursanız, biz de size yardımcı oluruz.

PARKS: Elimden geldiği kadar yardımcı olmaya çalışıyorum. Ama ne işe yarar — meslek hayatım sona erdi artık.

BAŞKAN: Çalışmalarımıza bir süre ara veriyorum.

*

BAŞKAN: Gizli oturumu açıyorum. Mr. Parks, biraz önce verdiğimiz arada Komite üyeleri toplanmışlar ve sizden daha ayrıntılı bilgi istemeyi kararlaştırmışlardır. Bu oturumda sorularımıza vereceğiniz cevaplar hemen açıklanmayacak, tutanaklar ileri bir tarihte, Komitenin uygun göreceği bir zamanda yayımlanacaktır.[1]

MANDEL (Larry Parks'ın avukatı): Tanık sorularınızı cevaplandırmazsa, Komiteyi aşağılamak suçuyla yargılanacak mı?

BAŞKAN: Bilmiyorum. Bu konuda şimdilik bir karar almış değiliz. Ama yargılanabilir de.

MANDEL: Sayın Başkan, Mr. Parks size yardımcı oldu. Daha ileri giderse Hollywood'a nasıl döner? Arkadaşlarının yüzüne nasıl bakar? Karısının, çocuklarının yüzüne nasıl bakar? Onu anlamanızı rica ediyorum. Ama Komitenizi aşağılamak suçuyla yargılanacaksa, durumu onunla birlikte bir daha gözden geçirmem gerekiyor.

BAŞKAN: Sayın avukat, yeteri kadar açık konuştuğumu sanıyorum. Komite, tanığın ileride düşebileceği durumdan sorumlu değildir.

*

TAVENNER: Mr. Parks, Komünist Parti üyelerinin Hugo Butler'ın evinde yaptıkları toplantılara katıldınız mı?

PARKS: Hugo Butler'ın evine iki kere gittim; ilkinde bir senaryosunu okumak için, ikincisinde de 1947'de sorguya çektiğiniz kimseler onuruna verilen bir yemeğe katılmak için.

TAVENNER: Hugo Butler Komünist Partisi üyesi miydi?

PARKS: Sanmıyorum.

TAVENNER: Frank Tuttle'ın evine gittiniz mi?

PARKS: Bir kere gittim. İki-üç arkadaş daha vardı. Toplantı söz konusu değildi.

---

(1) Bu oturumun tutanakları 1953'de yayımlanmıştır.

TAVENNER: Frank Tuttle Komünist Parti'ye üye miydi?

PARKS: Bilmiyorum. Böyle bir şey duymadım.

TAVENNER: Parti'de sizin hücrenizde kimler vardı?

PARKS: Doğru değil bu. Kendimi savunmuyorum ben; savunulacak yanım kalmadı, yıkılmış bir adamım. Birtakım ilkeleri savunuyorum. Bu soruyu sormayın bana. Cevap vermeye zorlamayın beni. O insanlar ülkemiz için tehlikeli insanlar değillerdi. Onlar da benim gibiydiler.

TAVENNER: Sayın Başkan, tanık cevap vermeyecekse boşuna uğraşmayalım.

BAŞKAN: Cevap verin.

PARKS: Lütfen zorlamayın beni.

BAŞKAN: Açık oturumda zorlamadık. Şimdi gizli bir oturum yapıyoruz.

TAVENNER: Parti'de sizin hücrenizde kimler vardı?

PARKS: Peki... Morris Carnovsky vardı...

TAVENNER: Başka?

PARKS: Joe Bromberg, Sam Rossen, Anne Revere, Lee Cobb.

TAVENNER: Kim dediniz?

PARKS: Lee Cobb. Sonra Gale Sondergaard, Dorothy Tree. Hatırlayabildiklerim bunlar.

TAVENNER: Hepsi oyuncu muydu bunların?

PARKS: Evet.

TAVENNER: Howard Da Silva, Parti üyesi miydi?

PARKS: Bilmiyorum.

TAVENNER: Roman Bohnen?

PARKS: Evet.

TAVENNER: Hayatta değil galiba...

PARKS: Evet, öldü.

TAVENNER: Jomes Cagney, Parti üyesi miydi?

PARKS: Bilmiyorum.

TAVENNER: Sam Jaffe?

PARKS: Bilmiyorum.

TAVENNER: John Garfield?

PARKS: Bilmiyorum.

TAVENNER: Marc Lawrence?

PARKS: Tam bilmiyorum ama galiba Parti'ye üyeydi.

TAVENNER: Karen Morley'i sormuştum. Karen Morley de üye miydi?

PARKS: Evet, üyeydi.

TAVENNER: Richard Collins?

PARKS: Değildi.

TAVENNER: Robert Rossen?

PARKS: Bilmiyorum.

TAVENNER: Will Geer?

PARKS: Bilmiyorum.

TAVENNER: Andy Devine?

PARKS: Bilmiyorum.

TAVENNER: Edward G. Robinson?

PARKS: Bilmiyorum.

TAVENNER: Modeleine Carroli?

PARKS: Bilmiyorum.

TAVENNER: Gregory Peck?

PARKS: Bilmiyorum.

TAVENNER: Humphrey Bogart?

PARKS: Bilmiyorum.

TAVENNER: Soracaklarım bu kadar, Sayın Başkan.

BAŞKAN: Yardımınıza teşekkür ederiz, Mr. Parks.

Larry Parks, 15 Temmuz 1953'de, Komite'nin o zamanki başkanı Harold Velde'ye aşağıdaki mektubu gönderdi:

Sayın Başkan Velde,

Uzun süre düşündükten sonra size bu mektubu yazmaya karar verdim. İki yıl önce tanıklığım sırasındaki davranışımın yersiz olduğunu anlamış bulunuyorum. Komünist Parti'nin yıkıcı çalışmaları konusundaki düşüncelerimi açıkça belirtememişim.

Komünist hainlerin Amerikalı ülkücüleri ve liberalleri nasıl kandırdıkları konusunda size bilgi vermeye, yardımcı olmaya hazırım Komitenin beni bir kere daha dinleyeceğini umuyorum. Hollywood'dan ilk dinlediğiniz tanık bendim; bu yüzden büyük bir gerilim içindeydim,

düşüncelerimi istediğim gibi yansıtamadım. Şimdi gerçek inançlarımı, o günden bu yana gittikçe güçlenen inançlarımı açıklamak istiyorum.

Her şeyden önce, Komitenizin çalışmalarını yürekten desteklediğimi belirtirim. Komünistlerin içyüzleri ortaya çıkarılmalı ve bütün Komünistler güçsüz bırakılmalıdır.

Tanıklığımdan bu yana geçen zaman içinde şunu anladım: insanlığa yardımcı olmak isteyen hiç kimse Komünizmi destekleyemez. Hiçbir liberal, Sovyet Komünizminin Hitler Faşizminden daha az tehlikeli olduğunu söyleyemez. Sovyet ordusunun silahsız Alman işçilerine son saldırısı, Komünistlerin sadece kendi çıkarlarını düşündüklerini kanıtlamıştır.

Liberaller bir zamanlar Faşizme karşı nasıl cephe aldılarsa şimdi de Komünizme karşı cephe almalıdırlar. Adı değişmiştir ama düşman aynıdır.

Herkesin Komitenize yardımcı olması, bu konuda bildiklerini açıklaması gerekir. Bugün tanıklık etsem, 1951'deki gibi konuşmazdım; buna inanmanızı rica ediyorum.

Komitenizin militan anti-Komünist inançlarımı kamuoyuna en kısa zamanda açıklayacağını umarım.

Saygılarımla,
Larry Parks

STERLING HAYDEN

TAVENNER: Doğum yeriniz ve tarihiniz, Mr. Hayden?

HAYDEN: 26 Mart 1916'da New Jersey'de doğdum, Montclair'de.

TAVENNER: Mesleğiniz?

HAYDEN: Oyuncuyum.

TAVENNER: Oyunculuktan önce ne iş yaptınız?

HAYDEN: On beş yaşında gemilerde çalışmaya başladım. Her çeşit gemide çalıştım. Yedi yıl. Kaptan oldum.

TAVENNER: Warwiok Tompkins adlı bir kaptanla tanıştınız mı?

HAYDEN: Evet.

TAVENNER: Sonra?

HAYDEN: Sonra Paramount'dan bir yapımcıyla tanıştım. 1940'da oyunculuğa başladım. 1941 sonbaharında Hollywood'dan ayrıldım. 1946'da sinemaya döndüm. O günden beri de bu işi sürdürüyorum.

TAVENNER: 1940'da Kaptan Tompkins'le karşılaştınız mı?

HAYDEN: Evet. San Francisco'da oturuyordu o sırada. Hollywood'da tek başımaydım, yalnızlık çekiyordum. Onu ziyarete gittim. Komünist olmuştu. Bana Komünizm propagandası yapmaya başladı.

TAVENNER: Siz de Komünist miydiniz?

HAYDEN: Hayır, değildim.

TAVENNER: Sizi başka Komünistlerle tanıştırdı mı?

HAYDEN: Folkoff adlı bir Komünistle tanıştırdı.

TAVENNER: 1941'de Hollywood'dan ayrıldığınızı söylediniz...

HAYDEN: Evet. İngiltere'ye gidip bir paraşüt okuluna yazıldım. Altıncı atlamada ayak bileğim kırıldı. Amerika'ya döndüm. Ama savaşmak istiyordum. Orduya katıldım. Bizi Yugoslavya'ya gönderdiler. Partizanlarla omuz omuza savaştım. Beni çok etkilediler. Bu arada Tompkins'le yazışıyordum. Bana **People's World, Daily Worker, New Masses** gibi Komünist yayınlar gönderiyordu.

TAVENNER: Yugoslavya'daki çalışmalarınızdan ötürü size madalya verildi mi?

HAYDEN: Evet, yabancılara verilen en büyük madalyayı, Gümüş Yıldız'ı aldım.

TAVENNER: Amerika'ya dönünce Tompkins'i gördünüz mü?

HAYDEN: İlk işim onu ziyaret etmek oldu.

TAVENNER: Ziyaretinizin ertesi günü Tompkins, Isaac Folkoff ve Leo Baroway'le yemek yediniz, değil mi?

HAYDEN: Evet.

TAVENNER: Steve Nelson adlı biriyle tanıştınız mı?

HAYDEN: Evet. Önemli bir adamdı. Dr. Ellwood Lyman'ın evinde tanıştık.

TAVENNER: Ne bakımdan önemli bir adamdı Nelson?

HAYDEN: Bilmem, önemli biri olduğunu söylüyorlardı. Bir süre sonra yine Avrupa'ya gönderdiler beni. Belçika'da bulundum. Norveç'e, Danimarka'ya Almanya'ya gittim. Sonra Amerika'ya dönüp 24 Aralık 1945'de terhis oldum. Aslında para bulup bir gemi almak, denizlerde çalışmak istiyordum. Para bulamadım. Paramount'la bir anlaşma imzalayıp yeniden oyunculuğa başladım.

TAVENNER: Nerede imzalamıştınız anlaşmayı?

HAYDEN: New York'ta. Önce Nevada'ya gidip karım Madeleine Carroll'dan boşandım, sonra altı hafta San Francisco'da, Tompkins'le kaldım. Sonra da Hollywood'da işe başladım.

TAVENNER: Hollywood'da herhangi bir örgüte girdiniz mi?

HAYDEN: Komünist Parti'ye girdim.

TAVENNER: Komünist Parti'ye mi girdiniz?

HAYDEN: Evet. Nereye gitsem, Yugoslavya'daki partizanları, onlarla serüvenlerimi anlatıyordum. Bea Winters adlı bir kadınla tanıştım. Bana, «Gevezeliği bırakıp da Komünist Parti'ye katılsan daha iyi olmaz mı?» dedi. Ben de Parti'ye üye oldum.

TAVENNER: Tarihi hatırlıyor musunuz?

HAYDEN: 1946 Haziran'ıydı. Bir hücrede görevlendirdiler beni. Güvenlik nedenleriyle, ünlü oyuncuların bulunduğu hücrelere vermediler; marangozların, elektrikçilerin bulunduğu bir hücreye verdiler.

TAVENNER: Kimin güvenliği söz konusuydu? Onların mı, sizin mi?

HAYDEN: Benim herhalde.

TAVENNER: Kimler vardı sizin hücrede?

HAYDEN: Soyadlarını bilmiyorum. İlk adlarını öğrenmiştim. Zaten herkes birbirine «Yoldaş» diyordu.

TAVENNER: Size hiç görev verdiler mi?

HAYDEN: Evet. Hollywood'daki grevi destekleme yolunda çalışmalar yapmamı, bu işe Sinema Oyuncuları Birliği'ni önayak etmemi söylediler. Bu amaçla bir toplantı yaptık. 60-70 kişi vardı toplantıda.

TAVENNER: Bu toplantıya katılanların adlarını bize vermiştiniz, değil mi?

HAYDEN: Evet, göndermiştim. Ama hepsi Komünist değildi.

TAVENNER: Kimler Komünistti peki?

HAYDEN: Karen Morley Komünistti.

TAVENNER: Lloyd Gough?

HAYDEN: Komünistti demek daha sağlam olur.

TAVENNER: Howard Da Silva?

HAYDEN: Evet, Komünistti.

TAVENNER: Parti'ye 1946'da girmişsiniz; aynı yıl da ayrılmışsınız, öyle değil mi?

HAYDEN: Evet.

TAVENNER: Niye ayrıldınız?

HAYDEN: Yanlış anlamayın, Parti'ye isteyerek girmiştim, kimse zorlamamıştı beni; ama yine de sağlam bir temele dayanmıyordu bu davranışım. Duygusal, akılsızca, budalaca bir davranıştı. Komünist çevrede aradığımı bulamadım. Demokrasiye saygılı olduklarını sanıyordum. Ama her şeyi sadece kendileri bilirler, kendileri çözebilirlermiş gibi bir havaları vardı. Gözüm açılınca ayrıldım.

TAVENNER: Komünist Parti'yle ilişkileri olan başka bir örgütte görev aldınız mı?

HAYDEN: Açık açık söyleyeyim. Komitenin 1947'deki sorgularına karşı Hollywood'da bir tepki belirmişti. Soruşturmanın Anayasaya aykırı olduğuna inanılıyordu. Bir gün Alexander Knox telefon etti; bu işin Anayasa'ya aykırı olduğuna inananların bir dernek kurduklarını söyledi. Derneğe girip girmeyeceğimi sordu. Uzun uzun düşündüm. İşin içinde bir Komünistlik olmadığına karar verdim, derneğe girdim.

TAVENNER: Derneğin önderleri, yöneticileri kimlerdi?

HAYDEN: Humphrey Bogart ile karısı Lauren Bacall. Başka kimler önderlik ediyorlardı, unuttum. Keşke bir yana yazsaymışım. Bir keresinde Ira Gershwin'in evinde toplandık; John Huston ile Phil Dunne birer konuşma yaptılar.

TAVENNER: Bize büyük ölçüde yardımcı oluyorsunuz, Mr. Hayden. Yararlı bir iş yapıyorsunuz. Daha önce buna benzer girişimleriniz oldu mu?

HAYDEN: Evet. Güney Kore'nin işgalinden bir ay sonra FBI örgütüne, Mr. Edgar Hoover'e bir mektup yazdım. Eski bir Komünist olduğumu, bildiklerimi açıklamak istediğimi belirttim. Bir savaş çıkarsa beni askere almazlar diye korkuyordum.

TAVENNER: Peki, FBI Başkanı'ndan cevap aldınız mı?

HAYDEN: Aldım. Örgütün Los Angeles bürosunda Mr. Hood'a başvurup bildiklerimi anlatmamı söylüyordu.

TAVENNER: Söyleneni yaptınız mı?

HAYDEN: Evet. Ne biliyorsam hepsini anlattım.

TAVENNER: Anlattıklarınıza eklemek istediğiniz bir şey var mı?

HAYDEN: Bana buraya gelip konuşma olanağını sağladığınız için çok teşekkür ederim. Son derece önemli bir iş yapıyorsunuz. İşittiğime göre, yüz binlerce eski Komünist varmış Amerika'da. Onlar da benim gibi karşınıza çıkıp konuşabilseler, omuzlarındaki yükü atabilseler çok mutlu olurlardı.

BAŞKAN: Biz de size teşekkür ederiz, Mr. Hayden. Komitemize bir liste verdiniz. Bu listede birçok ad var. Hepsi Komünist Parti üyesi miydi?

HAYDEN: Bilmiyorum. Araştırmanız gerek.

BAŞKAN: Bu listeyi, araştırma yapıp kimlerin Komünist olduklarını ortaya çıkaralım diye mi verdiniz?

HAYDEN: Evet.

DOYLE: Ben bir şey sormak istiyorum, Mr. Hayden. Bugüne kadar hiçbir tanığa sormadım bunu. Komitemiz için ne düşünüyorsunuz? Eleştireceğiniz yanları var mı? İçtenlikle söyleyebilirsiniz.

HAYDEN: Hiçbir eleştirim yok.

1950'lerde, McCarthy döneminde, en çok kullanılan kelimelerden biri «pişmanlık»tı. Bir zamanlar Komünizmi benimsedikleri için «pişmanlık»larını dile getiren sanatçılara bol bol rastlanıyordu.

1963'de alışılmadık bir şey oldu. Sterling Hayden, Göçebe adıyla yayımladığı otobiyografisinde, Komite karşısında belirttiği anti-Komünist görüşlerinden ötürü «pişmanlık» duyduğunu açıkladı!

Üç kişiye (bu kişilerden biri Warwick Tompkins'di) adadığı kitabında şöyle yazıyordu Hayden:

Parti'ye niye girmiştim, bilmiyorum; ama niye ayrıldım, onu da bilmiyorum. Bu örgütte tanıdığım insanların hepsi iyiydi.

Hollywood Reporter ile **Variety** dergilerine ikişer sayfalık ilan verip asıl yıkıcı çalışmalarda bulunanların kimler olduklarını açıklamak istiyorum. Dün gece şunları karaladım: «Ey yurtsever geçinenler... uyanın artık... Değerli Hollywood'unuzu bu insanlar mı yıkmaya çalışıyor? Hayır! Yeni bir toplum düzeni kurmak istiyor onlar... Milyonlarca dolar harcayarak kendi propagandanızı yapıyorsunuz. Sosyalistlerin yaptığı ufacık bir propaganda karşısında ise kıyameti koparıyorsunuz!»

Aynı kitapta, psikanalistine şunları söylüyor:

Senin yüzünden Edgar Hoover'e muhbirlik ettim. O günden beri kendimden tiksiniyorum... Allah belasını versin! Allah senin de belanı versin!

EDWARD DMYTRYK

TAVENNER: Adınız?

DMYTRYK: Edward Dmytryk.

TAVENNER: Doğum yeriniz ve tarihiniz?

DMYTRYK: Kanada'da, Grand Forks'da doğdum. 4 Eylül 1908'de.

TAVENNER: Amerikan yurttaşı mısınız?

DMYTRYK: Evet.

TAVENNER: Ne zaman Amerikan yurttaşı oldunuz?

DMYTRYK: 1939'da.

TAVENNER: Mesleğiniz?

DMYTRYK: Film yönetmeniyim.

TAVENNER: Ne zamandan beri çalışıyorsunuz Hollywood'da?

DMYTRYK: On dört yaşımdan beri. Derslerden sonra ve tatillerde Paramount'da çalışırdım. Laboratuarda çıraklık ettim. Sonra projeksiyoncu oldum.

TAVENNER: Kaç para alırdınız?

DMYTRYK: Haftada altı dolar. Sinemayı stüdyoda öğrendim. Bir süre sonra kurguculuğa kadar yükseldim. 1939'da yönetmen oldum. Paramount'ta, Columbia'da, Universal'de, RKO'da ikinci sınıf filmler yönettim. RKO'da yaptığım film, **Hitler'in Çocukları**, milyonlarca dolar getirince birinci sınıf filmlerin yönetmenliğini de vermeye başladılar.

TAVENNER: 1941'de kaç para kazanıyordunuz?

DMYTRYK: Haftada 2500 dolar.

TAVENNER: Mr. Dmytryk, Komitemizin karşısına 1947'de çıkmıştınız, değil mi?

DMYTRYK: Evet.

TAVENNER: Hollywood Onları'ndan biriydiniz...

DMYTRYK: Evet.

TAVENNER: Komiteyi aşağılamak suçundan hapis cezasına çarptırıldınız...

DMYTRYK: Evet.

TAVENNER: 1947'de Komünist Parti'ye üye miydiniz?

DMYTRYK: Hayır.

TAVENNER: Komünist Parti'ye üye oldunuz mu hiç?

DMYTRYK: Evet. 1944 - 1945 yılları arasında.

TAVENNER: Üyeliğiniz sırasında Komünist Parti çalışmalarını yakından izlediniz tabii...

DMYTRYK: Ayrıldıktan sonra daha yakından izledim.

TAVENNER: Bildiklerinizi anlatarak bize yardımcı olacaksınız, değil mi?

DMYTRYK: Tabii olacağım.

TAVENNER: 1947'de olmamıştınız.

DMYTRYK: Evet. Ama durum oldukça değişik şimdi.

TAVENNER: Ne bakımdan?

DMYTRYK: 1947'de Rusya'nın barış istediğine inanıyordum. Komünistlerin düşünce özgürlüğüne saygı gösterdiklerini sanıyordum. Kore Savaşı gözümü açtı. Kuzey Koreliler, Komünist Çin ve Komünist Rusya'dan destek görmeseler, Güney Kore'yle savaşmaya kalkışamazlardı. Bu beni çok tedirgin etti. Komünizmin bir tehlike olduğunu anladım. Bir de casusların durumu beni düşündürdü. Hiss, Coplon, Greenglass gibi casuslar, yaptıkları işe karşılık büyük para almamışlar. Kendi yurdu için casusluk eden kimselere saygı duyarım. Para için edenlere de... Bu iş karşılığında hayatlarını tehlikeye atıyorlar demektir. Bu adamlar, ne kendi yurtları için casusluk ediyorlardı, ne de para kazanmak için. Parti uğruna çalışıyorlardı. İhanet budur işte. Komünist Parti

üyelerinin hepsi hain değildir tabii; ama Parti, bütünüyle, bir ihanet örgütüdür.

TAVENNER: Komünist Parti, Hollywood'a niye önem veriyordu? Sinema endüstrisine niye sızmak istiyordu?

DMYTRYK: Bana kalırsa üç amaçları vardı. Birincisi, para elde etmek için. Hollywood zengin bir yerdir, büyük bir sermaye kaynağıdır. İkincisi, ünlü kimselerin adları Parti'ye bir prestij sağlayacaktı. Üçüncü ve önemli amaç da, Hollywood'daki birlikleri, dernekleri ele geçirerek şirketleri denetlemek, yapılan filmleri öz bakımından etkilemekti.

TAVENNER: Hangi birlikleri?

DMYTRYK: Sinema Yazarları Birliği, Sinema Yönetmenleri Birliği, Sinema Oyuncuları Birliği gibi örgütler vardı Hollywood'da. Sinema Yönetmenleri Birliği'nde başarı kazanamadı Parti.

TAVENNER: Siz de Sinema Yönetmenleri Birliği'ne üyeydiniz, değil mi?

DMYRTYK: Evet. 1939'da üye olmuştum.

TAVENNER: Kaç üyeniz vardı?

DMYTRYK: 225-230 kadar.

TAVENNER: Aralarında Komünist Parti'ye üye olanlar da var mıydı?

DMYTRYK: Pek az.

TAVENNER: Kimlerdi bunlar?

DMYTRYK: Frank Tuttle, Herbert Biberman, Jack Berry, Jules Dassin, bir de ben.

TAVENNER: Sinema Yazarları Birliği'nde Komünist Parti üyeleri var mıydı?

DMYTRYK: Vardı. En etkinleri John Howard Lawson, Lester Cole, bir de Gordon Kahn'dı.

TAVENNER: Komünist Parti'nin, filmleri öz bakımından etkileme amacını güttüğünü söylediniz. Biraz daha açıklar mısınız bunu...

DMYTRYK: Lenin, sinemanın büyük bir propaganda ve eğitim gücüne sahip olduğunu söylemişti. Komünistler o gücü ellerine geçirmek istiyorlardı işte. Bunu kısa sürede gerçekleştiremeyeceklerini biliyorlardı. Bir-

liklerin yönetim kurullarına sızmayı, sinema endüstrisini o yolla etkilemeyi düşünüyorlardı.

TAVENNER: Sizi etkilemek istediler mi?

DMYTRYK: Öyle bir olay hatırlıyorum. 1945'de Adrian Scott'la birlikte bir film yapmıştık. Kanadalı bir pilotun Fransa'daki direnişte Naziler tarafından öldürülen karısının öcünü almasını anlatıyorduk. Aslında bir melodramdı bu; ama fırsattan yararlanarak Faşizme karşı ögelere de bol bol yer vermiştik. Senaryoyu John Wexley yazdı önce. Anti-Faşist bir senaryoydu; ama içinde bitmez tükenmez konuşmalar ve «kaba propaganda» vardı. Adrian'la karar verdik; bir başka senarist bulduk. John Paxton'la işbirliği ettik. Paxton'un Komünizmle ilgisi yoktu; ama iyi bir yazardı. Senaryoyu elden geçirip düzeltti. Film piyasaya çıkarılmadan kısa bir süre önce, Wexley bizimle görüşmek istedi. Görüştük. Yanında Richard Collins'le Paul Trivers'ı getirmişti.

TAVENNER: Paul Trivers'ın mesleği neydi?

DMYTRYK: Yazardı. Şimdi de Bob Robert-John Garfield Şirketi'nde yazar olarak çalışıyor galiba. Wexley'in senaryosunu yeni baştan yazdırmakla filmin özünü değiştirdiğimizi, ortaya Faşist bir film çıkardığımızı söylediler. Bu görüşü kabul etmedik tabii.

TAVENNER: Adrian Scott, Komünist Parti'ye üye miydi?

DMYTRYK: Evet.

TAVENNER: Sonra ne oldu?

DMYTRYK: Wexley'in istediği değişiklikleri yapmadık. Bir süre sonra yine görüşmek istediler. Bu keresinde John Howard Lawson'u da getirmişlerdi. Lawson'u çok sayarlardı Parti'de. Bütün tartışmaları o sona erdirir, bütün sorunları o çözüme bağlardı. Üçüncü toplantıya biz de Albert Maltz'ı götürdük. Daha liberal bir Komünistti Maltz. Bizi savundu. Parti içinde düşünce özgürlüğünün sağlanması gerektiğini söyledi. Daha sonra da New Masses dergisine düşünce özgürlüğü konusunda bir yazı yazdı.

TAVENNER: Bu olayın Albert Maltz üzerinde büyük bir etkisi olduğunu mu ileri sürüyorsunuz?

DMYTRYK: Evet. Düşünce özgürlüğünü savunan bir insandı Maltz.

TAVENNER: Toplantılardan bir sonuç aldınız mı?

DMYTRYK: Hayır, Adrian Scott, John Howard Lawson'la bir daha görüşmemizin yararlı olacağını söyledi. Üçümüz Hollywood'da Gotham Cafe'de oturup konuştuk. Lawson bizi dinlemedi bile. Parti disiplinini kabul etmeyeceksek bir an önce aralarından ayrılmamızın daha doğru olacağını belirtti. Ben de Parti'yle ilişkilerimi kestim.

TAVENNER: Komünist Parti'ye nasıl girmiştiniz, Mr. Dmytryk?

DMYTRYK: 1942'de küçük bir okulda kurgu üzerine bir konuşma yapmamı istemişlerdi. Konuşmamı hazırlarken, bu konuda hiç bilmediğim şeyler öğrendim. Bir konuşma daha istediler. Onu hazırlamak da benim için yararlı oldu. Okulu bir yıl sonra geliştirip Halk Eğitim Merkezi diye adlandırdılar. On iki yönetmene ders verdirmeye başladılar. O yönetmenlerin arasında ben de vardım. Derslerin hem öğrencilere, hem de bize yararı dokunuyordu. Kurumu yönetenlerin Komünist olduklarını öğrenince, «İyi şeyler yapıyorlar doğrusu,» diye düşündüm. Savaş dönemiydi. 1945'de Yazarlar Kongresi toplandı. Başka ülkelerden yazarlar da katılmıştı kongreye. Bu çalışmayı yürütenler de Komünistlerdi. Bir süre sonra beni de aralarında görmek istediklerini belirttiler. Komünizm nedir, hiç bilmiyordum. Merak edip **Kapital'i** aldım, ama ilk bölümünden sonrasını okuyamadım. O sıralarda, Komünizmin Kapitalizmle uyuşabileceği, bir çatışmaya gerek olmadığı düşünülüyordu. Ben de Parti'ye girdim. Parti'deki ilk ilişkilerim Alvah Bessie, Lester Cole, Herbert Biberman, Arnold Manoff, Mickey Uris ve Leonardo Bercovici'yle oldu.

TAVENNER: Sonra kimlerle ilişki kurdunuz?

DMYTRYK: Sidney Bushman'ın evindeki bir toplantıya gitmem istendi. Toplantıda John Howard Lawson, Adrian Scott, Francis Faragoh adlı bir yazarla karısı Elizabeth Faragoh, bir de George Corey adlı bir başka yazar vardı. Daha sonraki toplantılarda da Paul Trivers'ı, Ben Margolis'i, Henry Blankfort'u, George Pepper'ı, Sam Moore'u, Maurice Clark'ı tanıdım.

TAVENNER: Hollywood Onları'nın öteki üyeleriyle ilişkiniz nasıldı?

DMYTRYK: Örgütlenmiştik. Savunmamızı birlikte yapmamız, masrafları karşılayabilmek için para gücümüzü birleştirmemiz gerekiyordu. Washington'a gelip bir otele yerleştik. Her gün toplantı yaparak sorunlarımızı tartışıyorduk.

TAVENNER: Toplantınıza başkaları da katılıyor muydu?

DMYTRYK: İki kişi katıldı sadece. Biri Lee Pressman'di. Kısa bir konuşma yaptı.

TAVENNER: Neler söyledi?

DMYTRYK: Özgürlük savaşının öncüleri olduğumuzu söyledi. Öteki de Harry Bridges'dı.

TAVENNER: İkisi de, Komiteye direnmenizi mi salık verdi?

DMYTRYK: Tabii.

TAVENNER: Tanıklık etmemeyi o toplantılarda mı kararlaştırdınız?

DMYTRYK: Evet. Komiteyi aşağılamaktan sanık olarak yargılanacağımızı biliyorduk; ama Yüksek Mahkeme'nin bizi mahkûm etmeyeceğini sanıyorduk.

TAVENNER: Biraz önceki konumuza dönelim. Parti'den ne zaman ayrılmıştınız?

DMYTRYK: 1945 sonbaharında. Ama 1948'e kadar Komünist Parti'yle ilişkisi olan bazı örgütlerde görev aldım. Hollywood Onları arasındaydım. Aslına bakılırsa, cezaevine girmeden önce aklım başıma gelmişti. Cezaevinde uzun uzun düşündüm; yeminli bir ifade verip Parti'yle ilişkimi açıklamayı kararlaştırdım.

TAVENNER: Bu ifadeyi verdiniz mi?

DMYTRYK: Evet. Cezaevinden çıkmadan hemen önce verdim. İfademi de iki avukatın, Bartley Crum ile Milton Diamond'un, bir de Mill Point Cezaevi müdürü Mr. Thieman'ın yanında imzaladım. Hemen birtakım söylentiler yayıldı ortalığa. Böyle bir ifade karşılığında M-G-M'nin haftada beş bin dolarla iş teklif ettiğini söylediler. Bunun gerçekle ilgisi yoktu tabii.

WALTER: Mr. Dmytryk, Komünizme karşı verdiğimiz bu savaşta sizin gibi kimselerin bize yardımcı olmaları çok güzel bir şey. Önemli bir iş yaptınız.

DMYTRYK: Teşekkür ederim.

JACKSON: Ben de bir şey sorabilir miyim?.. Mr. Dmytryk, Komünist Parti'nin kapatılmasını, yasa dışı bırakılmasını isteyenler var. Bu görüşü kabullenmeyenler, çalışmaları yasaklanırsa, Komünistlerin yeraltı çalışmalarına başvuracaklarını söylüyorlar. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?

DMYTRYK: İzin verirseniz, Pazar akşamı Louella Parsons'un Matt Cvetic adlı bir adamla yaptığı konuşmayı hatırlatayım. Matt Cvetic, yanılmıyorsam, **FBI İçin Nasıl Komünist Oldum** kitabının yazarı. Louella Parsons aynı şeyi sormuştu ona. Cvetic, «Sakın kanmayın, Komünistler yayıyor bu görüşü. Onlar her zaman yeraltı çalışmalarını sürdürürler zaten,» demişti. Bence de öyle. Komünist Parti, yıkıcı çalışmalarda bulunan bir ihanet örgütüdür. Yasa dışı bırakılmalıdır.

JACKSON: Bir soru daha: eski bir Komünistin anlattıklarına inanmak, güvenmek doğru olur mu sizce? Ya da bu güveni sağlamak için, sizin gibi eski bir Komünistin birtakım adlar vermesi yeterli mi?

DMYTRYK: Bence veterli. Ben de bu yüzden birtakım adlar veriyorum. İnsan Komünist Parti'nin yıkıcı bir örgüt olduğuna inanıyorsa, ad vermekten çekinmemeli. Bunu muhbirlik olarak niteleyenler var. Muhbir diye, suç işlemiş arkadaşlarını ihbar edene denir. Bize muhbir diyenler, suç işlendiğini kabullenmiş olmuyorlar mı? Katilleri, hırsızları ihbar edenlere rastladım ama, izcileri ihbar edene hiç rastlamadım.

JACKSON: Komitenin sorularını cevaplandırmayan kimseler var. Bu kimseler Komünist midir sizce?

DMYTRYK: 1947'de Komitenin sorularını cevaplandırmadığım zaman herkes bana Komünist demişti.

JACKSON: Haksız mıydılar?

DMYTRYK: Ben de onlar gibi düşünüyorum şimdi.

JACKSON: Ben de.

BAŞKAN: Değerli yardımlarınız için çok teşekkür ederiz, Mr. Dmytryk.

ALBERT MALTZ'IN MEKTUBU

Edward Dmytryk, **Saturday Evening Post**'un 10 Mayıs 1951 tarihli sayısında Richard English imzasıyla çıkan bir yazıda «Komünizm serüveni»ni tekrarladı. Yazının başlığı şuydu: «Bir Hollywood Komünisti Nasıl Yaratılır.»

Bunun üzerine Albert Maltz, dergi yöneticilerine bir açık mektup yazdı. Maltz'ın aşağıdaki mektubu, 29 Mayıs 1951'de **Hollywood Reporter**'da yayımlandı.

Sayın Baylar,

Post, bir sahtekârlığın kurbanı olmuştur. «Bir Hollywood Komünisti Nasıl Yaratılır»ın yazarı Richard English de sanırım aynı sahtekârlığın kurbanıdır. Yazıdaki kişi, Edward Dmytryk, bir sahtekârdır, bir yalancıdır. Bunu kanıtlayacağım.

Dmytryk kendini ilkelere bağlı, ülkücü bir insan olarak tanıtıyor; 1944 ilkbaharında bir yanlışlık yapıp Komünist Parti'ye girmiş, 1945 sonbaharında ise büyük hayal kırıklığı ve pişmanlıkla Parti'den ayrılmış. Çok güzel! Şimdi birkaç soru soralım.

Dmytryk, 1947'deki Komünizm soruşturmasına niye karşı çıktı? Başkaları gibi, Komiteye niye yardımcı olmadı? 1945'de Parti'yle ilişiğinin kalmadığını söylüyor; Parti üyeleri, onun bir filmini değiştirmeye kalkmışlar, Dmytryk de bunun üzerine bu «yıkıcı» örgütten ayrılmış. Komite, Komünistlerin Hollywood'u etki altına almak

istediklerine inanıyor, bunu kanıtlamaya çalışıyordu. Dmytryk de inanıyor buna. 1947'de niye inanmıyordu? Bugünün gerçeği dünün de gerçeği değil miydi? O zaman niye sustu?

Bundan bir tek sonuç çıkarılabilir sadece. Ya bugün söyledikleri gerçeklere aykırıdır ve Dmytryk bir yalancıdır ya da 1947'de ilke, onur, sorumluluk gibi kavramlarla hiç ilgisi olmayan bir yurttaş gibi davranmıştır.

Dmytryk Parti'ye ne zaman girdi, Parti'den ne zaman çıktı, bilmiyorum. Bilsem de açıklamazdım. Hiçbir Amerikalı, düşünce özgürlüğünü, seçme özgürlüğünü ilgilendiren konularda açıklama yapmak zorunda değildir. Dmytryk'in o dönemini karıştırmayacağım, yalnız kendi anlattıklarını, yalanlarını ele alacağım.

Dmytryk olayı son derece basit ve çirkindir: Belirli ilkelere inanıyordu. Bu yüzden birtakım acı olaylarla karşılaştı. Sonunda kendi vicdanıyla değil, cüzdanıyla barışmayı uygun buldu. İşte kanıtları :

1947 Eylül'ünde Hollywood'dan otuz kişi, tanıklık etmek üzere Amerika'ya Karşı Çalışmaları Araştırma Komitesi'ne çağrıldı. Bu otuz kişinin on dokuzu, soruşturmalara ve Komiteye karşıydı. Bir araya geldiler. Dmytryk onlardan biriydi. Niye o kişilerden bazılarının Komünist olduklarını söylüyor şimdi? Niye o Komünistlerle birleşti? Şimdi söylediklerine bakılırsa, o kişilerin arasında Dmytryk'i 1945'de bir «üniformalı sanatçı» yapmaya çalışanlar da varmış. Dmytryk bu yüzden ayrılmamış mıydı Parti'den? İki yıl sonra o kişilerle, aynı kişilerle niye birleşti?

On dokuz kişi, ortak amaçlarına ulaşabilmek için para topladılar. Dmytryk niye 2500 dolar katkıda bulundu? Los Angeles'deki büyük toplantıya niye katıldı?

Komiteye karşı çıkan kişilerle birlikte Washington'a aynı uçakla niye gitti? Chicago mitingine niye katıldı? Washington mitingine niye katıldı? O kişilerden niye ayrılmadı?

Komünizmin içyüzünü öğrendiğini, Komünistlerden nefret ettiğini söylüyor. Bizler insan haklarına da, Anayasaya da aldırmıyormuşuz! Gerçeği ne zaman gördü Dmytryk?

1945'de Komünist Parti'den ayrıldığını söylediği zaman mı? Hayır, çünkü iki yıl sonra on dokuzların arasında yer aldı.

Komiteyi aşağılamak suçuyla yargılandığı zaman mı? Hayır, çünkü o zaman da Hollywood Onları'nın arasındaydı.

1948'de İngiltere'ye gittiği zaman mı? Hayır, çünkü Hollywood Onları'nın bir üyesi olarak konuşmalar yaptı İngiltere'de.

1949'da İngiltere'ye ikinci kere gittiği zaman mı? Hayır, çünkü dönüşünde Hollywood Onları'nın bütün çalışmalarına katıldı.

Cezaevine girmeden önce mi? Hayır, o zaman da gerçeği görmemişti, Stockholm Barış Bildirisi'ni bile imzalamıştı çünkü.

Edward Dmytryk bu adamdır işte. Dört buçuk aylık bir hapis cezasıyla, oldukça ucuza satın alınmıştır. Söylediklerine körlerden, ahmaklardan başka kim inanır?

Saygılarımla,
Albert Maltz

JOSE FERRER

TAVENNER: Adınız?

FERRER: Jose Ferrer.

TAVENNER: Komitemiz size çağrıda bulunduktan sonra bize bir mektup gönderdiniz. Mektupta şöyle diyorsunuz: «Yemin ederim ki, hiçbir zaman Komünist Parti'ye üye olmadım, olamazdım da; bunu aklımdan bile geçiremezdim. Komünizmi hiçbir zaman benimsemedim.»

FERRER: Evet.

TAVENNER: Komünist Parti'ye üye misiniz ya da hiç Komünist Parti üyesi oldunuz mu?

FERRER: Hayır, değilim, hiçbir zaman da olmadım.

TAVENNER: Komünizmi hiç benimsediniz mi?

FERRER: Hayır, hiçbir zaman benimsemedim.

TAVENNER: Ama, Komünist Parti'yle işbirliği eden ya da Komünist eğilimli birtakım kuruluşları desteklemişsiniz. Düzenledikleri eğlencelere, toplantılara katılmışsınız. Onlara para bağışında bulunmuşsunuz.

FERRER: Komünist eğilimli olduklarını bilmiyordum, efendim. Bilsem yardım eder miydim hiç?

TAVENNER: 29 Aralık 1948 tarihli **Daily Workers'** da bir bildiri yayımlandı. Komitemizin çalışmalarının durdurulması isteniyordu. Bu bildiride Jose Ferrer imzası da var.

FERRER: Hiç hatırlamıyorum, efendim.

TAVENNER: Komitemize karşı çıkmaya hakkınız yoktu demek istemiyorum.

FERRER: Biliyorum, Mr. Tavenner. Öyle demek istemiyorsunuz. Öyle demek istemiyorsunuz.

TAVENNER: 23 Mart 1948'de aşağı yukarı bin yazar ve oyuncunun katıldığı toplantıda Komitemiz sert bir biçimde eleştirilmişti. O toplantıda siz de konuşmuştunuz.

FERRER: Ben takdimciydim, efendim.

TAVENNER: O toplantıya katılmanızı kim istemişti?

FERRER: Şimdi adını hatırlayamadığım biri telefon etmişti. Katılanlar arasında Moss Hart'ın da bulunduğunu öğrendim. Mr. Hart'ın oyunlarını çok severim. Zaten tiyatro çevresinde hepimiz sansüre karşıydık.

KEARNEY: Komitemize karşı düzenlenmiş bir toplantı değil miydi bu?

FERRER: Komite hakkında pek fikrim yoktu. Sansüre karşı bir toplantı diye biliyordum.

TAVENNER: 1 Kasım 1948'de Moskova Sanat Tiyatrosu'na bir kutlama telgrafı çekmişsiniz...

FERRER: Tiyatronun kuruluş yıldönümüydü. Telgrafı çekerken siyasal hiçbir amaç gütmedim... Bu konuda ben de size bir telgraf okuyabilir miyim? Mr. Lawrence Langner'in benim hakkımda gönderdiği bir telgraf. Mr. Langner, en ünlü tiyatro adamlarımızdan biridir. Çok ciddi, çok ağırbaşlı, çok değerli bir insandır. Avukatım ona başvurarak benim hakkımdaki düşüncesini yazılı olarak bildirmesini rica etti. Mr. Langner de düşüncesini şu telgrafla belirtti:

> Avrupa'ya gidiyorum, istediğiniz yazıyı hazırlayamayacağım. Bildiğim kadarıyla, Jose Ferrer yurdunu seven bir insandır. Sovyet tiyatrosuyla ilgili bir konuşmada, onun anti-Komünist olduğu izlenimini edindim. Saygılar.
>
> Lawrence Langner

TAVENNER: Ama yine de Moskova Sanat Tiyatrosu'na kutlama telgrafı çektiniz... İçinde bulunduğunuz

sanat çevresiyle Komitemizin ilişkileri konusunda söylemek istediğiniz bir şey var mı?

FERRER: Tiyatrocular, Komitenin kendilerine yardımcı olduğunu bilmelidirler. Gerekirse gelip sizden bilgi almalıdırlar. Bu amaçla bir büro kurulması düşünülebilir.

TAVENNER: Herhangi bir dernekte başkanlığa ya da yönetim kurulu üyeliğine bir Komünist aday gösterilirse ne yapmak gerekir?

FERRER: Son birkaç ayda herkes çok şey öğrendi, Mr. Jackson. Ben kendi adıma çok şey öğrendim Böyle bir durumla karşılaşırsam, hemen engel olmaya çalışırım.

JACKSON: Komünist Parti'nin yasa dışı bırakılması yararlı olur mu sizce?

FERRER: Elbette. Elbette. Tabii yararlı olur.

JACKSON: Neden?

FERRER: Amerikan Komünist Partisi, Amerika'nın değil, yabancı bir devletin çıkarlarını korumaktadır da ondan.

10 Nisan 1952

ELIA KAZAN

Elia Kazan, ilk olarak 14 Ocak 1952'de bir gizli oturumda tanıklık etti. Oturumun tutanakları hiçbir zaman açıklanmadı. Kazan, 10 Nisan 1952'de yine bir gizli oturumda Komitenin karşısına çıktı. Kısa süren bu oturumun tutanakları ise ertesi gün yayımlandı.

TAVENNER: Mr. Kazan, 14 Ocak 1952'de bir gizli oturumda tanıklık etmiştiniz, değil mi?

Kazan: Evet.

TAVENNER: O oturumda, aşağı yukarı on yedi yıl önceki Komünist Parti çalışmalarınızı ayrıntılarıyla anlatmıştınız...

KAZAN: Evet.

TAVENNER: Ama başkalarının çalışmaları konusunda bilgi vermemiştiniz.

KAZAN: Bazı adlar vermiştim.

TAVENNER: Komiteye başvurdunuz, bir kere daha tanıklık etmek istediğinizi belirttiniz, başka Komünist Parti üyelerinin çalışmaları konusunda bilgi vereceğinizi söylediniz.

KAZAN: Evet. Bildiğim her şeyi açıklamak istiyorum. İzin verirseniz, Komitenize mektubumu ve mektubuma iliştirdiğim yeminli ifademi okuyayım :

New York, 9 Nisan 1952

Amerika'ya Karşı Çalışmaları Araştırma
Komitesi Washington, D.C.

Sayın Baylar,

14 Ocak 1952 tarihinde vermiş olduğum ifademe bazı eklerde bulunmak amacıyla bu mektubu yazıyorum.

İlişikteki yeminli ifademde, o duruşmada cevap vermediğim bir sorunun karşılığını bulacak ve 1934 - 1936 yılları arasında Komünist Parti'de kimleri tanıdığımı, kimlerle ilişki kurduğumu öğreneceksiniz.

Bu adları daha önce açıklamamakla doğru bir davranışta bulunmadığım sonucuna vardım; gizlilik, Komünistlerin işine yarar, onların istediği de budur. Amerikan halkı, Komünizmle savaşabilmek için bütün gerçekleri öğrenmelidir. Bir yurttaş olarak, bildiklerimi açıklamayı görev sayıyorum.

Gerçi bana sorulan öteki soruların hepsini cevaplandırmıştım; ama bu fırsattan yararlanarak, kendi çalışmalarım ve Parti çalışmaları konusunda ayrıntılı bazı bilgiler de vermek istiyorum. Böylece, daha önce belirtmeyi unuttuğum bazı gerçeklerin günışığına çıkmasını sağlamış olacağım.

Yeminli ifademin ikinci bölümünde, Parti'den ayrıldıktan sonraki 16 yıl içinde ne gibi siyasal çalışmalarda bulunduğumu belirttim.

Saygılarımla,
Elia Kazan

*

Elia Kazan'ın yeminli ifadesidir :

1934 - 1936 yılları arasında Komünist Parti'ye üye olduğumu 14 Ocak 1952 tarihinde verdiğim ifademde belirtmiştim.

O yıllarda Amerika Birleşik Devletleri'yle Sovyet Rusya arasında ulusal çıkarlar bakımından bir çekişme olduğunu sanmıyordum. Amerikan Komünist Partisi'nin Kremlin'den buyruk aldığını ve bu ülkede bir Rus temsil-

cisi olarak görev yaptığını bilmiyordum, Parti'nin, sokaklarda gördüğüm yoksul ve işsiz insanları korumak amacını güttüğüne inanıyordum. Parti'ye katılmakla insanlara yardım edeceğimi, Hitler'e karşı verilen savaşa katkıda bulunacağımı, Amerikan halkının çıkarlarını daha iyi koruyacağımı sanıyordum.

Üyeliğim aşağı yukarı on dokuz ay sürdü; bu süre içinde, **Group Theatre**'da çalışan kimselerin bulunduğu bir «hücre»de görevlendirildim. Bu kimseler şunlardı :

Lewis Leverett. Hücrenin iki önderinden biri.

J. Edward Bromberg. Hücrenin öteki önderi. Hayatta değil.

Phoebe Brand (sonradan Morris Carnovsky ile evlendi). Parti'ye girmesini ben önermiştim.

Morris Carnovsky.

Tony Kraber. Parti'ye girmemi Wellman ile Kraber sağlamışlardı.*

Paula Miller (sonradan Lee Strasberg ile evlendi). Yakın arkadaşlığımızı sürdürmekteyiz. Parti'den uzun süre önce ayrılmıştı. Zaten Parti'de kalamayacak kadar duygulu, dengeli bir insandır.

Clifford Odets. Parti'den benimle aynı zamanda ayrıldığını belirtmişti.

Art Smith.

Hücremizde sadece bu kimseler vardı. Adını vermeyi unuttuğum kimse olduğunu sanmıyorum.

Daha önceki ifademde, Michael Gordon'un da hücrede olduğunu söylemiştim. Sonradan bu konu üzerinde düşününce, onunla birlikte hiçbir toplantıya katılmadığımı hatırladım.

Daha önce belirttiğim gibi, biz yeni üyelere Parti'nin görüşlerini, amaçlarını açıklayanlar, V. J. Jerome, Andrew Overgaard ve Ted Wellman'dı. Ted Wellman, Sid Benson adını da kullanırdı.

(*) Tony Kraber, 18 Ağustos 1955'de sorguya çekildi. Adını Elia Kazan'ın verdiği söylenince cevabı şu oldu: «Adlarımızı açıkladığının ertesi günü 500.000 dolarlık anlaşmaya imza atan Elia Kazan mı?»

Bizden alınan ödenti ve bağışlar çok azdı. Düşük ücretlerle çalışan, sık sık işsiz kalan oyunculardık.

Bizden dört şey istediler :

(1) Kendimizi eğitmemizi;

(2) Oyuncu birliklerine sızmamızı;

(3) Parti'nin işbirliği ettiği örgütleri desteklememizi;

(4) **Group Theatre**'ı ele geçirip Komünist bir topluluk haline getirmemizi.

Bu konulardaki çalışmalar şöyle yürütüldü :

(1) Kendimizi eğitmemiz için bize kitap ve broşürler satarak onları dikkatle okumamızı istiyorlardı. Zaman zaman «tartışmalar» da açılıyordu. Parti'nin totaliter yönetimini ilk olarak bu tartışmalarda gördüm. Bize görüşlerimizi açıklama olanağını vermiyorlar, her söyleneni kabullenmemizi istiyorlardı.

(2) Oyuncu birliklerine sızmamız konusundaki çalışmaları Robert Caille yönetiyordu. Caille zaman zaman Bob Reed adını kullanmaktaydı. Kendisi şimdi hayatta değildir.

İlk olarak, oyuncuların prova dönemlerinde de para almalarını sağladık. Asıl amaç, bu gibi başarılarla oyuncuların güvenini, desteğini kazanmaktı; ama birliklerin yönetimini ele geçiremedik.

(3) Düzenlediğimiz «eğlenceler»le Parti'nin işbirliği ettiği örgütleri destekledik. Bu «eğlenceler»de bol bol propaganda yapılıyordu.

Art Smith'le birlikte yazdığımız **Dimitrof** adlı oyunu, bu örgütlerden biri olan İşçi Tiyatorları Birliği yararına oynadık. Yine aynı örgütte oyunculuk ve yönetmenlik dersleri verdim. Bu örgütü yönetenler şu kimselerdi :

Harry Elion (Başkan).

John Bonn.

Alice Evans (sonradan V.J. Jerome ile evlendi).

Anne Howe.

1936'da Frontier Films'le ilişki kurdum. Bu ilişkimin Parti'yle ilgisi yoktu. Örgütte Paul Strand, Leo Hurwitz ve Ralph Steiner bulunuyordu. Steiner'le uzun süren ar-

kadaşlığım sonunda anti-Komünist olduğunu öğrendim. Ötekilerin eğilimlerini bilmiyorum. Beni de yönetim kuruluna aldılar; ama pek az toplantıya katıldım. Ralph Steiner'le birlikte 1937'de **Cumberlands Halkı** adlı kısa bir belgesel film yaptık.

(4) Komünistlerin **Group Theatre**'ı ele geçirme çabaları başarısızlıkla sonuçlandı. Topluluğun başındaki üç yönetici (Harold Clurman, Lee Strasberg ve Cheryl Crawford), anti-Komünist kimselerdi.

Ben de, Komünistlerin bu tiyatroyu ele geçirmelerini elimden geldiği kadar önlemeye çalıştım. Oyunculardan meydana gelen danışma kurulundaydım. Danışma kurulu, tiyatro yönetiminde söz sahibi değildi. Parti, topluluğun «demokratik» bir biçimde yönetilmesini istiyordu. Asıl amaçları bu değildi tabii, tiyatroyu ele geçirmekti. Yöneticilerin böyle bir oyuna gelmeyeceklerini biliyor, biz oyuncuları kullanarak denetimi ele almak amacını güdüyorlardı.

Parti'den ayrılmanın nedenlerinden biri de budur. Direndim. Direnince beni çağırdılar, «hizaya gelmemi» istediler. O gece Parti'den ayrıldım. Amerikan halkının çıkarları için dürüstçe çalışmaktansa bu kimselerin iğrenç işlerine karışmamayı uygun buluyordum.

O geceden sonra Parti'yle ilişiğim kalmadı.

*

1936'da Parti'den ayrıldıktan sonra, yıkıcı çalışmalarda bulunan hiçbir örgütte görev almadım.

Birçok örgüte katılmam istendi; ama o örgütlerin Komünist Parti'yle ilişkilerini sezince hepsinden uzak durdum.

Bazı durumlarda, bana getirilen bildirileri imzalamadan edemedim. «Komünistlerden tiksiniyorum; bu konuda onları değil, haklı oldukları davayı destekliyorum», diye düşünüyordum. Yanılmışım. Bugün önüme getirseler, o bildirilere imza koymam.

Bu arada, katılmadığım çalışmaları belirtmek isterim.

1944'de Hollywood'a gittiğimden beri, Komünist Parti'yle ilişkisi olan hiçbir örgüte yardımcı olmadım, bağışta bulunmadım.

Stockholm barış çağrısını imzalamadım. Komünistlerin «barış» sözünden ne anladıklarını biliyordum.

Waldorf Barış Konferansı'na katıldım.

Başkanlık seçiminde Henry Wallace'ı desteklemedim.

III

Bugüne kadar yönettiğim oyun ve filmlerin listesini sunuyorum :

Casey Jones. Yazan: Robert Ardrey. 1938. Bir demiryolu mühendisinin öyküsü. Havasıyla, kişileriyle, özüyle gerçek bir Amerikan eseri.

Gökgürültüsü Kayası. Yazan: Robert Ardrey. 1939. Demokrasi konusunda kötümser olunduğu bir dönemde yazılmış demokratik, iyimser bir eser. New York'ta tutulmadı; ama savaş yıllarında Londra'da büyük başarı kazandı.

Cafe Crown. Yazan: Hy Craft. 1942. New York'taki Yahudi oyuncuları anlatan bir eser. Siyasal yanı yok.

Çalgılar Akortsuz, Tanrım. Yazan: Paul Vincent Carroll. 1942. Konusu savaş yıllarında geçen, siyasetle ilgisi olmayan bir oyun. İnsanların, özellikle bir rahibin, cesaretini dile getiriyor.

Ramak Kaldı. Yazan: Thornton Wilder. 1942. Yönetmenliğini yapmakla en çok övündüğüm oyunlardan biri. İnsanoğlunun ölmezliğini anlatan bir eser.

Harriet. Yazanlar: Florence Ryerson ve Colin Clements. 1943. **Tom Amca'nın Kulübesi**'nin yazarı Harriet Beecher Stowe'un hayat öyküsünü anlatan bir eser.

Venüs'ün Bir Dokunuşu. Yazanlar: S.J. Perelman ve Ogden Nash. Müzik: Kurt Weil. 1943. Tanrıça Venüs'ün bir berbere tutulmasını anlatan müzikal komedi.

Albay ve Ben. Yazan: S.N. Behrman. 1942. Nazilerden kaçan bir Yahudi ile Polonyalı bir albayın öyküsü. Siyasal yanı yok.

Bir Genç Kız Yetişiyor (ilk filmim). 1944. Brooklyn'li bir kızın öyküsü. Amerika'yı «manevi» bakımdan yücelten bir eser.

Söyle Sevgili Yurdum. Yazanlar: Jean ve Walter Kerr. 1944. Eski Amerikan şarkılarının çevresinde kurulmuş bir oyun.

Kökler Derinlerdendir. Yazanlar: Arnaud d'Usseau ve James Gow. 1945. Zencilerle beyazlar arasındaki ilişkilere değinen bir oyun. Birtakım kişiler hiç beğenmediler; ama seyirciler de, eleştirmenler de oyunu çok tuttular.

Dunnigan'ın Kızı. Yazan: S.N. Behrman. 1945. Kocasının ilgilenmediği genç bir kadının öyküsü.

Çimen Denizi (film). 1946. Sığır yetiştiricileriyle çiftçilerin çatışması.

Bumerang (film). 1946. Başsavcı Homer Cummings'in öyküsü. Komünist yalanlarını ortaya koyan bir film.

Bütün Oğullarım. Yazan: Arthur Miller. 1947. Savaş sırasında uçak parçaları yapan bir fabrikatörün öyküsü. Bazıları bu oyunda propaganda olduğunu ileri sürdüler. Bana kalırsa, eserde sorumluluk sorunu işlenmektedir; propaganda yoktur.

Centilmenler Anlaşması (film). 1947. Ünlü romanın filmi. Oscar ödülü kazandı.

İhtiras Tramvayı. Yazan: Tennessee Williams. 1947. Siyasetle ilgisi olmayan, insancıl bir oyun.

Günbatımı Kumsalı. Yazan: Bessie Breuer. 1948. Florida'da bir hastanede genç havacılar arasında geçen bir öykü. Siyasal yanı yok.

Aşk Hayatı. Yazan: Alan Jay Lerner. Müzik: Kurt Weill. 1948. Evli bir çiftin öyküsünü anlatan bir müzikal komedi.

Satıcının Ölümü. Yazan: Arthur Miller. 1949. Materyalist değer ölçülerini eleştiren ünlü bir oyun.

Pinky (film). 1949. Komünistlerden başka herkesin beğendiği bir film. Zenci bir kızın öyküsü.

Sokaklarda Panik (film). 1950. Bir salgının öyküsü. Filmin kahramanı, Amerikan Sağlık Bakanlığı'na bağlı hastanelerden birinde çalışan bir doktordur.

İhtiras Tramvayı (film). 1950. Yukarıda adı geçen oyunun filmi.

Viva Zapata (film). 1951. Anti-Komünist bir film. Bu konuda **Saturday Review** dergisine bir de yazı yazdım. Yazının kopyası, Komite üyelerinden Mr. Nixon'a sunulmuştur.

Mısır'a Kaçış. Yazan: George Tabori. 1952. Amerika'ya kaçmak üzere Kahire'de bekleyenlerin öyküsü.

Komünistlerle ilişki kurmanın, onları tanımak bakımından, yararlı olduğuna inanıyorum. Bugün bütün dünya savaştan korkuyor, Komünistler de bu korkuyu sömürerek barış istediklerini söylüyorlar. Barıştan ne anladıklarını biliyoruz. Yarın herhalde başka bir slogan bulacaklardır.

Komünist felsefeden, Komünist yöntemlerden tiksiniyorum. Düşünce özgürlüğünden, çalışma özgürlüğünden, birey haklarından yanayım. Bunları elde etmek için bütün gücümüzle çalışmalıyız.

Yönettiğim oyun ve filmlerde hep bu amacı güttüm.

Bu yeminli ifademin bir kopyası Twentieth Century-Fox Başkanı Mr. Spyros P. Skouras'a verilmiştir...

Elia Kazan

*

TAVENNER: Mr. Kazan, Komitemiz ileride yine bilginize başvurmak isteyebilir.

KAZAN: Ne zaman isterseniz gelirim. Gerekli gördüğünüz bilgileri vermeye hazırım.

BAŞKAN: Sizin gibilerin yardımları olmasa, Komünistlerin «ihanet mekanizması»nı kolay kolay ortaya çıkaramazdık. Çok teşekkür ederiz, Mr. Kazan.

Elia Kazan bu kadarla yetinmedi; ertesi gün New York Times gazetesine büyük bir ilan vererek, yeminli ifadesinde belirttiği anti-Komünist görüşleri kamuoyuna da açıkladı.

Elia Kazan'ın **Saturday Review** Dergisinde Çıkan Yazısı:

ZAPATA ÜSTÜNE

Saturday Review'de Viva Zapata için iki yazı yayımlandı. Hollis Alpert'in yergisiyle Laura Z. Hobson'un övgüsü. Bir film yerilebilir de, övülebilir de. Bu konuda benim söyleyeceğim bir şey olamaz. Ama bu fırsattan yararlanarak, yazar John Steinbeck'in, yapımcı Darryl Zanuck'un ve benim Zapata'ya siyasal bakışımızı açıklamak istiyorum. Ayrıca, ne gibi baskılarla karşılaştığımızın öğrenilmesinde yarar görüyorum.

Bir yönetmen, bir yazar, bir yapımcı, insanların kişilikleriyle ilgilenir. Zapata'nın kişiliği, üçümüzün de büyük ilgisini çekmişti. Zapata, sözleriyle değil, eylemleriyle değerlendirilmesi gereken bir insandı.

Zapata'nın eylemlerini, davranışlarını inceleyince şunu gördük: Okuma yazma bilmiyordu, sıfırdan gelmişti, yine de kırk yıllık Diaz diktasını sona erdirmiş, polis devletine karşı koymuş, ondan sonra da görülmemiş bir şey yapmış, iktidara sırt çevirmişti. İstese bir başkan, bir diktatör olabilirdi. Olmamış, köyüne dönmüştü.

Steinbeck'le birlikte Morelos'a gittik. Senaryoyu orada tamamlayacaktık.

Meksika'daki Komünistler, Zapata'nın adını kendi propagandalarında kullanırlar — ülkemizdeki Komünistlerin Lincoln'un adını kullandıkları gibi. Ama aldırma-

dık. Onların barış, toprak reformu, kardeşlik, demokrasi, eşitlik, düşünce özgürlüğü gibi değerlere düşman olduklarını biliyorduk. Biz ise bu değerlere inanıyorduk.

Meksika sinema endüstrisinden iki adamla tanıştık. Bir işbirliği söz konusuydu. Görüşlerini almak için, bitirdiğimiz senaryo taslağını verdik onlara. Tepkileri çok sert oldu. Senaryonun gerçeklere uymadığını söylediler. En çok da, Zapata'nın iktidara sırt çevirmesi olayını ele almamıza kızmışlardı.

Cuernevaca'da Hotel Marik'in terasındaydık. Söylediklerini sessizce dinledik. İki metre ötede yerliler geçiyordu sokaktan. Evlerin gerisinde dağlar yükseliyordu. John kulağıma eğildi, «Parti kokusu var havada», dedi.

Aynı kokuyu ben de almıştım.

Yanılmamışız. İki yıl sonra **Daily Worker** gazetesinde çıkan saldırıda aynı sözler ediliyordu. Zapata'nın iktidara sırt çevirmesini John'un uydurduğu yazılıyordu.

Bugüne kadar hiçbir Komünist, iktidara sırt çevirmemiştir.

Biz, Komünistlerin kendi amaçları uğruna, diledikleri gibi «kullandıkları» bir önderin gerçek kişiliğini ortaya çıkarmıştık.

Sağcılar ise, «başkaldıran» bir insan olduğu için, Zapata'yı Komünist sandılar, bizi propaganda yapmakla suçladılar.

Filmi yaparken, siyasetle değil, «insan davranışı»yla ilgileniyorduk; ama, iktidara sırt çeviren Zapata'nın Komünist olmadığını da gösterdik.

Bu köylü önderin Komünist olmadığının en büyük kanıtı, arkasında bıraktığı Morelos halkıdır. Hiçbir alçak, hiçbir hain, arkasında bu derece güçlü bir halk bırakamaz.

30 Nisan 1952

EDWARD G. ROBINSON

Bazı arkadaşlarının Komünist olduklarını «öğrenince» pek şaşıran kimseler de vardı Hollywood'da. Bu «saf»ların başında, Bertolt Brecht ve Hanns Eisler'le arkadaşlık etmiş Charles Laughton gelir. FBI, Eisler'in Komünist olduğunu ileri sürünce, Laughton, «Nasıl olur, müziği Mozart'ın müziğine benziyor,» demişti. 1947 Aralık'ında olmuştu bu. Dokuz yıl sonra Brecht ölünce, Laughton Doğu Berlin'den bir telgraf aldı. Sanatçıyı anma törenine çağrılıyordu. Ünlü oyuncu FBI'ya telefon etti hemen, böyle bir telgraf aldığını, törene katılmak istemediğini bildirdi.

1948'de Hollywood Onları'nı destekleyenler arasında Frank Sinatra, Frederic March, Lucille Ball, Myrna Loy, Burt Lancaster, Judy Garland ve Bennett Cerf'le birlikte Edward G. Robinson da vardı. Ama aradan dört yıl geçince, Robinson başka şeyler söyledi.

TAVENNER: Mr. Robinson, Komitemize başvurarak bir şey açıklamak istediğinizi belirttiniz.

ROBINSON: Evet, efendim.

TAVENNER: Nedir açıklamak istediğiniz?

ROBINSON: **Gün Ortasında Karanlık** oyununu yeni bitirdik. Özel bir işim için Washington'a geldim. Bu fırsattan yararlanarak, Komitenize görüşlerimi açıklamak istedim. İzin verirseniz, hazırladığım bildiriyi okuyayım.

Bağışlayın, sesim biraz kısık; çok ağır bir rol oynuyordum...

BAŞKAN: Sizi dinliyoruz, Mr. Robinson.

ROBINSON: Teşekkür ederim, efendim. Daha önce de karşınızda tanıklık etmiş, Komünist Parti'yle hiçbir zaman ilişkim olmadığını açıklamıştım. Liberal bir Demokrat olduğumu tekrarlamak isterim. Kendim gibi liberal sandığım bazı kimselerin Komünist olduklarını öğrenince büyük bir şaşkınlığa kapıldım. Beni kandırdıklarını anladım. Onlara karşı açık olmuştum. Onlar bana karşı açık olmadılar, Komünist Parti'yle ilişkilerini söylemediler.

Yurdumu seviyorum. Komünist Parti'ye de, yıkıcı çalışmalarda bulunan başka bir örgüte de katılmadım. Komünistler, benden habersiz adımı kullanmış olabilirler; bu yüzden beni suçlamak anlamsızdır. Anti-Komünist derneklere bağışta bulunduğumu hatırlatmakta yarar görüyorum.

Komitenizden beni temize çıkarmasını rica ediyorum. Demokrasiyi ve Amerika'yı hayatımdan çok severim. Demokrasiye de, Amerika'ya da hiçbir zaman ihanet etmedim. Bunu kanıtlamak için de, kendiliğimden bir kere daha karşınıza çıktım. Daha ne yapabilirim? Hollywood'da bazı kimseler gibi, ben de «kullanıldım», kandırıldım.

Sizler Komünistlerin kimler olduğunu ortaya çıkarırken, ben de, Komünizmle kendi çapımda bir savaş sürdürüyordum. **Gün Ortasında Karanlık** oyununda oynadım. Komünizmin içyüzünü bundan büyük başarıyla anlatan başka bir oyun yoktur. Seyircilerimin aydınlatılmasına katkıda bulunduğum için son derece mutluyum.

LILLIAN HELLMAN

TAVENNER: Doğum yeriniz ve tarihiniz, Miss Hellman?

HELLMAN: 1905 Haziran'ında Louisiana'da doğdum.

TAVENNER: Mesleğiniz?

HELLMAN: Oyun yazarıyım.

TAVENNER: Ne zamandan beri oyun yazıyorsunuz?

HELLMAN: 1933'den beri.

TAVENNER: Oyunlarınızdan bazılarının adlarını söyler miydiniz?

HELLMAN: **Çocuk Saati, Küçük Tilkiler, Rhine Nöbeti, Ormanın Bir Başka Yeri, Güz Bahçesi, Arayan Rüzgâr.**

TAVENNER: Nerede oturuyorsunuz?

HELLMAN: New York'ta.

TAVENNER: Hollywood'da hiç bulundunuz mu?

HELLMAN: Çok bulundum. Senaryo yazmak için.

TAVENNER: Ne zaman?

HELLMAN: 1935'ten 1945 sonuna kadar.

TAVENNER: Hollywood'da bulunduğunuz süre içinde, Martin Berkeley'le tanıştınız mı?

HELLMAN: Anayasanın bana verdiği hakka dayanarak bu sorunuza cevap vermiyorum.

TAVENNER: Martin Berkeley 1951 Eylül'ünde tanıklık etti. 1937'de Komünist Parti üyeleri arasında sizin de bulunduğunuzu söyledi. Evinde bir toplantı yapılmış.

Toplantıya sizden başka Mike Pell, Lou Harris, Harry Carlisle, Donald Ogden Stewart, Dorothy Parker, Allen Campbell, Dashiell Hammett de katılmışlar. Önce bu toplantıya katılıp katılmadığınızı öğrenelim. Sonra da, toplantıya katılan öteki kimselerin çalışmaları konusunda bazı sorular soracağız.

HELLMAN: Buraya gelmeden önce Komite Başkanı'na bir mektup yazmıştım. O mektuba göre davranacağım.

BAŞKAN: Evet, Miss Hellman'ın mektubuyla benim cevabımı okuyun, Mr. Tavenner.

TAVENNER: Miss Hellman'ın mektubu şöyle :

Sayın Mr. Wood,

21 Mayıs 1952 tarihinde tanıklık etmek üzere Komiteniz tarafından çağrılmış bulunuyorum.

Kendimle ilgili bütün soruları cevaplandırmaya hazırım. Hayatımda utanılacak bir dönem olduğuna inanmıyorum, sizden saklayacak bir şeyim yok. Avukatım, Anayasanın bir maddesini hatırlattı; kendime karşı kullanılabilecek sorulara cevap vermemeye hakkım olduğunu belirtti. Bu hakkımı kullanmak istemiyorum. Bugüne kadarki bütün davranışlarımın sorumluluğunu üstüme alıyorum.

Ama kendimle ilgili soruları cevaplandırırsam, başkalarıyla ilgili soruları da cevaplandırmam gerekiyormuş. Hukukun bu gibi inceliklerini anlamam. Yalnız, başkalarını lekelemek hakkını kendimde görmüyorum. Onların kötü bir şey yaptıklarına inansaydım, yetkililere zaten kendiliğimden başvururdum. Kendimi kurtarmak için suçsuz kimseleri kötüleyemem, «yılın modası»na uyamam.

Komiteniz, başkalarıyla ilgili sorular sormayacaksa tanıklık etmeye, kendime karşı kullanılabilecek soruları bile cevaplandırmaya hazırım. Başkalarıyla ilgili sorular sorarsanız, Anayasanın bana verdiği hakkı kullanacağım, hiçbir sorunuzu cevaplandırmayacağım.

Saygılarımla,
Lillian Hellman

Mr. Wood'un cevabını okuyorum :

Sayın Miss Hellman.

19 Mayıs 1952 tarihli mektubunuzu aldım. Başkalarıyla ilgili sorular sorulursa, tanıklık etmeyeceğinizi belirtiyorsunuz.

Komitemiz, tanıkların çizeceği koşullara göre davranmaz, önce bunu açıklamak isterim.

Bize yardımcı olan kimselerden Komünist Parti çalışmaları konusunda çok değerli bilgiler aldık. Bu kimselerin uzun süredir yıkıcı çalışmalarda bulunmamaları, bizim açımızdan sevindiricidir. Biz, yıkıcı çalışmalarını bugün de sürdüren kimselerle ilgileniyoruz.

Sizin Komünist olarak nitelendireceğiniz kimseleri ileride dinleyecek, yıkıcı çalışmalarını sürdürüp sürdürmediklerini anlayacağız.

Saygılarımla,
John S. Wood, Başkan

Şimdi cevap verin, Miss Hellman, o toplantıda siz de bulundunuz mu?

HELLMAN: Cevap veremeyeceğim.

TAVENNER: Komünist Parti üyesi miydiniz?

HELLMAN: Anayasanın bana verdiği hakkı kullanıyorum, cevap vermeyeceğim.

TAVENNER: V. J. Jerome'u tanır mıydınız?

HELLMAN: Cevap vermeyeceğim.

TAVENNER: John Howard Lawson'u tanır mıydınız?

HELLMAN: Cevap vermeyeceğim.

TAVENNER: 1937'de Komünist Parti üyesi miydiniz?

HELLMAN: Cevap vermeyeceğim.

TAVENNER: 12 Şubat 1948'de Komitemizin çalışmalarını protesto eden bir bildiri yayımlanmıştı. Bildiride sizin de imzanız vardı. O sırada Komünist Parti'ye üye miydiniz?

HELLMAN: Cevap vermeyeceğim.

TAVENNER: Niye cevap vermiyorsunuz?

HELLMAN: Anayasanın bana sağladığı hakları kullanıyorum.

TAVENNER: Hiçbir sorumuza cevap vermeyecek misiniz?

HELLMAN: Vermeyeceğim.

LIONEL STANDER

STANDER: Sorulara başlamadan önce ışıkları söndürüp televizyon kameralarını durdurursanız... Profesyonel bir oyuncuyum ben, televizyona da sadece komedilerde çıkarım. Burada komedi oynamıyoruz, değil mi, ciddi bir iş yapıyoruz...

BAŞKAN: Ama—

STANDER: Hem böyle tanıkların üstüne ışıkları tutmak hoş bir şey değil.

BAŞKAN: Mr. Stander, bu ışıklar ve televizyon kameraları tanıklığınızı etkiler mi?

STANDER: Tabii. Televizyon kameralarının önüne çıkınca tanık olduğumu unutur, komedyenliğe başlarım. Alışkanlık.

BAŞKAN: Şu anda Amerika'ya Karşı Çalışmaları Araştırma Komitesi'nin karşısındasınız.

STANDER: Ciddi bir iş yapıyorum yani.

BAŞKAN: Ciddi bir iş yapıyorsunuz.

STANDER: Buraya komedyen olarak gelmedim.

BAŞKAN: Bakın, Mr. Stander—

STANDER: Komedyen olarak gelseydim, kameralara bir diyeceğim olmazdı, ama—

BAŞKAN: Buraya bildiklerinizi açıklamak üzere geldiniz, komedyenliğinizi bahane etmeyin—

STANDER: Bahane değil ki bu, gerçeğin ta kendisi.

BAŞKAN: Komedyenliğiniz bizi ilgilendirmez.

STANDER: Bahane sözünü kullanmanız gücüme gitti. Profesyonel bir komedyenim ben... İstediğiniz oyuncuya sorun, bir komedyen televizyon kameralarının önüne çıkınca kendini tutamaz, rol yapmaya başlar. Ben ise burada ciddi bir iş için bulunuyorum. Komedi oynamaya gelmedim. Bir hayır derneği yararına temsil de vermiyorum, yalan mı?

BAŞKAN: Bakın, Mr. Stander—

STANDER: Onun için ışıkları söndürtseniz iyi olacak.

BAŞKAN: Peki, peki. Işıkları söndürün lütfen. Televizyon kameralarını da durdurun. Sorguya başlayabilirsiniz, Mr. Tavenner.

TAVENNER: Adınız?

STANDER: Lionel Stander.

TAVENNER: 1940'ta Komitemiz önünde tanıklık etmiş ve Komünist Parti'ye üye olmadığınızı söylemiştiniz. 1951'de tanık olarak dinlenen Mr. Marc Lawrence, sizin de birtakım sol çalışmalara katıldığınızı ileri sürdü. Bunun üzerine 10 Mayıs 1951'de bize bir mektup yazarak yine tanıklık etmek istediğinizi belirttiniz.

BAŞKAN: İki yıl önce mi?

TAVENNER: Evet. Bunun bir yarar sağlayacağını düşünmedik.

STANDER: İki yıldır canım çıkıyor. Tanıklık etmek için çalmadığım kapı kalmadı. Kara listeye alındım. Ne sinemada, ne radyoda, ne de televizyonda iş bulabiliyorum. Marc Lawrence kalktı burada bir çamur attı, olanlar bana oldu. Sözüne inanılır mı onun? Zaten hasta. Psikopatın biri. Kendisini dava ettim. Benden kurtulmak için Avrupa'ya kaçtı. Bir türlü dönemiyor.

BAŞKAN: Mr. Stander, lütfen—

STANDER: Beni çağırmanız iki yıl sürdü.

CLARDY: Sorularımıza cevap vereceksiniz, değil mi?

STANDER: Tabii, her sorunuzu cevaplandıracağım. Doğruyu söyleyeceğime yemin ettim. Etmesem bile doğruyu söylerim ben.

TAVENNER: Doğum yeriniz ve tarihiniz, Mr. Stander?

STANDER: 11 Ocak 1908'de New York City'de doğdum.

TAVENNER: Mesleğiniz?

STANDER: Oyuncuyum. Bir ara gazetecilik de ettim.

TAVENNER: Sinemada çalıştınız mı?

STANDER: Hollywood'da çalışmaya başladığımda çocuk sayılırdım. Kara listeye alınıncaya kadar da arada bir film çeviriyordum. Sonra Marc Lawrence burada benden sözetti. Larry Parks, Komünist olmadığımı söyledi, ama neye yarar? Zaten insanın adı burada geçmeyegörsün, yandı demektir. Biliyorum, Komitenin suçu yok bunda. Ama İspanyol Engizisyonu gibi bir şey bu.

TAVENNER: Bakın, Mr. Stander—

STANDER: Cayır cayır yanmıyorsunuz belki, ama azıcık haşlanmadan da kurtulamıyorsunuz.

BAŞKAN: Mr. Stander—

STANDER: Beni Komünistlikle mi suçluyorsunuz yoksa?

BAŞKAN: Birazcık susarsanız, Komünistlikle suçlanıp suçlanmadığınızı öğrenirsiniz.

STANDER: Susayım da öğreneyim bari.

BAŞKAN: Biz Amerika'daki yıkıcı çalışmaları araştırıyoruz. Bize bu konuda bilgi vermenizi istiyoruz.

STANDER: Veririm tabii, niye vermeyeyim.

BAŞKAN: Bir dakika—

STANDER: Kimlerin yıkıcı çalışmalarda bulunduğunu biliyorum.

BAŞKAN: Biz şunu öğrenmek istiyoruz—

STANDER: Neyi öğrenmek istiyorsunuz?

BAŞKAN: Sizden bilgi almak—

STANDER: Vereyim... İstediğiniz bilgileri vereyim. Kimlerin yıkıcı çalışmalarda bulunduğunu söyleyeyim.

BAŞKAN: Hükûmeti zor kullanarak devirmek isteyenlerin kimler olduklarını öğrenmek istiyoruz.

STANDER: Bakın bu konuda hiç bilgim yok. On beş yıldır araştırıyorsunuz, siz bile bilmiyorsunuz, ben mi bileceğim?

BAŞKAN: Mr. Stander—

STANDER: Ama yıkıcı çalışmalarda bulunanların kimler olduğunu öğrenmek istiyorsanız, söyleyeyim—

BAŞKAN: Mr. Stander—

STANDER: Birtakım fanatikler var. Amerikan Anayasasını hiçe sayıyorlar. Sanatçıları özgürlüklerinden ediyorlar. Yasa tanımıyorlar. Adlarını vereyim mi? Hepsi ırkçı. Zencilerden tiksiniyorlar. Bu herifler—

BAŞKAN: Mr. Stander, bırakın da—

STANDER: Bu herifler—

BAŞKAN: Komitemize kimse hakaret edemez.

STANDER: Hakaret mi bu? Ben bildiğim yıkıcı çalışmaları anlatıyorum.

BAŞKAN: Ağırbaşlı olmazsanız sizi bu odadan attırırım.

STANDER: Pek şaşırdım, Sayın Başkan. Ben size yardımcı olmaya çalışıyorum, kimlerin yıkıcı çalışmalarda bulunduğunu söylüyorum, siz sözümü kesiyorsunuz. Pek şaşırdım. Pek üzüldüm.

DOYLE: Sorulan sorulara cevap verin sadece.

STANDER: Vereyim ama Başkanınız beni pek üzdü. Ben burada bir suçlu olarak bulunmuyorum ki.

BAŞKAN: Tanık olarak bulunuyorsunuz.

STANDER: Tanık olarak bulunuyorum. Bu bile adamı lekelemeye yeter. Gazeteleri okuyan herkes, «Bu oyuncuyu Komiteye niye çağırmışlar?» diye düşünecek.

CLARDY: Gelmeyi kendiniz istediniz.

STANDER: On bir televizyon filmi çevirdim. Burada temize çıkarsam beni kara listeden sileceklermiş. Yılda 150.000 dolar kazanabileceğim. Beni karşınıza 150.000 dolarlık sebep getirdi işte.

CLARDY: Komik olmuyorsunuz, Mr. Stander.

STANDER: Komiklik etmiyorum ki komik olayım. Ciddi bir konu bu.

CLARDY: Komünist Parti'ye hiç üye oldunuz mu?

STANDER: Bakın, bir sürü tanık dinlediniz. Hepsi başlarını döve döve, «Ah, ben bir zamanlar Komünisttim, ama ne yaptığımı bilmiyordum, pişman oldum,» diye sızlandılar. Beni o muhbirlerle, o aşağılık heriflerle, o psikopatlarla bir tutmayın.

BAŞKAN: Soruyu cevaplandırmayacak mısınız?

STANDER: Anayasanın bana verdiği hakkı kullanacağım... ve cevaplandırmayacağım. Kara listeler düzenleyerek, yıkıcı çalışmalarda bulunan, sanata sansür koymaya çalışan fanatiklere yardımcı oluyorsunuz. Ben düşünce özgürlüğüne inanırım. Anayasaya inanırım. Anayasa sorularınıza cevap vermem için zorlamıyor beni.

TAVENNER: Başka bir şey sormak—

STANDER: Hiç zahmet etmeyin, cevap vermeyeceğim.

LEE J. COBB

WHEELER: Adınız?

COBB: Lee J. Cobb.

WHEELER: Doğum yeriniz ve tarihiniz, Mr. Cobb?

COBB: 9 Aralık 1911'de New York City'de doğdum.

WHEELER: Mesleğiniz oyunculuk, değil mi?

COBB: Evet.

WHEELER: Kaç yıldır bu işi yapıyorsunuz?

COBB: Aşağı yukarı yirmi iki yıldır.

WHEELER: Sinema ve tiyatroda oynuyorsunuz, değil mi?

COBB: Evet. Radyo ve televizyonda da oynuyorum.

WHEELER: Mr. Larry Parks'ı tanır mısınız?

COBB: Tanırım.

WHELER: Mr. Parks, 21 Mart 1951'de bir gizli oturumda tanıklık etmiş ve sizin de Komünist Parti üyesi olduğunuzu söylemişti. Doğru mu bu?

COBB: Evet, doğru.

WHEELER: Komünist Parti'ye ne zaman katıldınız, Mr. Cobb?

COBB: 1941'de sanıyorum. Ya 1940'da ya 1941'de.

WHEELER: Hangi şehirde katılmıştınız?

COBB: New York'ta.

WHEELER: Parti'ye nasıl katıldığınızı hatırlıyor musunuz?

COBB: Hatırlıyorum.

WHEELER: Bize de anlatır mısınız?

COBB: Oyuncuydum. New York'taki **Group Theatre**'a girdim. O toplulukta Phoebe Brand ve Morris Carnovsky ile arkadaş oldum. Birkaç yıl süren arkadaşlıktan sonra, Parti'ye katılmamı önerdiler. Önce birkaç toplantıya gittim. Konuk olarak. Sonra da Parti'ye katıldım.

WHEELER: Morris Carnovsky ile Phoebe Brand, Parti'nin çalışmalarını övücü şeyler söylemişlerdir herhalde. Size neler anlattılar ki, Parti'ye girdiniz?

COBB: Tarih görüşümüz, olaylara bakışımız, yorumlarımız aşağı yukarı aynıydı. Parti'ye girişimde, yakın arkadaşlığımızın etkisi de oldu.

WHEELER: New York'ta Parti çalışmalarına ne kadar zaman katıldınız?

COBB: Sekiz-on ay kadar. Sonra Pennsylvania'ya gittim.

WHEELER: Kaç toplantıda bulundunuz?

COBB: Sanıyorum altı.

WHEELER: Toplantı yapılacağını kim haber verirdi size?

COBB: Ya Phoebe Brand, ya Morris Carnovsky.

WHELER: Nerede toplanırdınız?

COBB: Carnovsky'nin evinde. Toplantılara katılan öteki üyelerin kimler olduklarını hatırlayamıyorum. Geçenlerde çok düşündüm yine, hatırlayamadım.

WHEELER: Hiçbirini hatırlamıyor musunuz?

COBB: Doğrusunu isterseniz, birini hatırlıyorum sadece. FBI'da sormuşlardı. Onu da o zaman hatırladım.

WHEELER: Kimdi?

COBB: Pete Lyons.

WHEELER: Mesleği neydi?

COBB: Radyo yazarlığı. Sahi, birini daha hatırladım. FBI'da onun adını da vermiştim. Bob Reed.

WHEELER: Onun mesleği neydi?

COBB: Oyunculuk.

WHEELER: Hollywood'a ne zaman gittiniz?

COBB: 1942 Ağustos'unda.

WHEELER: Hollywood'da Komünist Parti üyeleriyle ilişki kurdunuz mu?

COBB: Evet.

WHEELER: Ne zaman?

COBB: Hollywood'a gidişimden aşağı yukarı altı ay sonra. Daha doğrusu onlar benimle ilişki kurdular.

WHEELER: Kim kurdu?

COBB: Gerry Schlein.

WHEELER: Onun mesleği neydi?

COBB: Ev kadınıydı.

WHEELER: Parti üyesi miydi?

COBB: Evet.

WHEELER: Belirli bir topluluğunuz var mıydı?

COBB: Evet. On kişi kadardık. Belki on iki.

WHEELER: Hollywood'daki üyeliğiniz hangi tarihe kadar sürdü?

COBB: 1946'ya kadar. Ama 1943 - 1945 yılları arasında hiçbir çalışmaya katılmadım. Askerdim çünkü.

WHEELER: Sizin toplulukta kimler olduğunu hatırlıyor musunuz?

COBB: Evet, Ann Revere, Gale Sondergaard, Dorothy Tree, Larry Parks, Marc Lawrence, Gerry Schlein, Lloyd Bridges, Shimen Ruskin, Rose Hobart, Jeff Corey, George Tyne, bir de Ludwig Donath.

WHEELER: Topluluğunuzun belirli bir amacı var mıydı?

COBB: Hayır. Oyuncuların sorunlarıyla ilgileniyorduk.

WHEELER: Bir oyuncu, oyunuyla Komünizm propagandası yapabilir mi?

COBB: Hiç sanmıyorum.

WHEELER: Askerliğinizi bitirince de Parti çalışmalarına katıldınız tabii...

COBB: Eskisi kadar değil. Demokrasiden gittikçe uzaklaşıldığını görüyordum.

WHEELER: Parti'yle ilişiğinizi ne zaman kestiniz?

COBB: 1946'nın sonlarına doğru. Askerliğimi bitirdikten sonra sadece birkaç ay kaldım. Parti'de. Zaten o süre içinde de Meksika'ya gittim. Twentieth Century - Fox için bir film çeviriyorduk. Stüdyo kayıtlarına bakabilirsiniz.

WHEELER: Komitemizin ülkedeki Komünist çalışmaları araştırmaya yetkisi olduğuna inanıyor musunuz?

COBB: Evet, inanıyorum.

WHEELER: Bizim, sinema endüstrisini etkilediğimize, bir sansür kurulu gibi çalıştığımıza inanıyor musunuz?

COBB: Hayır.

WHEELER: Teşekkür ederiz, Mr. Cobb.

ALBERT EINSTEIN'IN BİR MEKTUBU

New York Times'ın 12 Haziran 1953 tarihli sayısında Albert Einstein'ın bir mektubu yayımlandı. Einstein, kendisine başvurarak Komitenin soruşturmalarına karşı nasıl davranılması gerektiğini soran öğretmen William Frauenglass'a şunları yazıyordu:

Bu ülke aydınlarının karşı karşıya bulunduğu sorun, son derece ciddidir. Gerici politikacılar, bütün aydınlara kuşkuyla bakılmasını sağlamakta başarılı olmuşlardır. Bu başarıdan sonra, şimdi öğretme özgürlüğünü baskı altına alma ve kendilerine boyun eğmeyenleri aç bırakma çabalarına girişeceklerdir.

Aydınlar azınlığı, buna karşı ne yapmalıdır? Gandhi'nin yolunu izlemek, onlarla işbirliği etmemek doğru olur kanısındayım. Tanıklık etmek için çağrılanlar, Komitenin önüne çıkmamalı, gerekirse cezaevine girmeyi, parasız kalmayı, ülkenin çıkarları uğruna kendi çıkarlarından olmayı göze almalıdırlar.

Bunu yaparken Anayasaya sığınmamalı, onurlu bir yurttaşın böyle bir soruşturmaya katılamayacağını haykırmalıdırlar.

Yeterli sayıda kimse bunu yapabilirse, başarı kazanılır. Başarı kazanılamazsa, bu ulus zaten köle olarak yaşamayı kabullenmiş demektir.

18 Ağustos 1955

PETER SEEGER

TAVENNER: Doğum yeriniz ve tarihiniz, Mr. Seeger?

SEEGER: 1919'da New York'ta doğdum.

TAVENNER: Mesleğiniz?

SEEGER: Çeşitli işler yaptım bugüne kadar; ama asıl işim Amerikan folklorunu araştırmak, halk şarkıları söylemek...

TAVENNER: Uzun zaman New York'ta mı bulundunuz?

SERGER: Okuldan ayrılıncaya kadar kaldım New York'ta. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra da bir-iki yıl oturdum. Sonra taşraya gittim. Küçük kentlerde daha rahat ediyorum.

TAVENNER: Kaç yıl askerlik yaptınız?

SEEGER: Üç buçuk yıl. 1942 Temmuz'undan 1945 Aralık'ına kadar.

TAVENNER: Mr. Seeger, şarkıcılık mesleğini askere gitmeden önce mi seçmiştiniz?

SEEGER: Pek seçmek denilemez buna. Gazeteci olmak istiyordum, şarkıcı oldum. Şarkıcı olduğum için mutluyum.

TAVENNER: Askerden döndükten sonra birçok yerde konser vermişsiniz. Komünist Parti'yle işbirliği eden örgütlerin düzenlediği toplantılarda şarkı söylemişsiniz.

SEEGER: Bir şey söyleyeyim, kendi düşüncelerim, inançlarım, seçimlerde hangi partiye oy verdiğim, sadece beni ilgilendirir. Bu konudaki sorularınızı cevaplandırmayacağım. Yakışıksız sorular bunlar. Böyle yakışıksız sorular sormayın. İsterseniz hayatımı sorun, anlatayım.

TAVENNER: Elimde **Daily Worker**'ın 30 Nisan 1948 tarihli sayısı var. 1 Mayıs'ta Komünist Parti'nin Newark'ta düzenlediği toplantıda şarkı söyleyeceğiniz yazılı. O toplantıda şarkı söylediniz mi?

SEEGER: Biraz önce bunun cevabını verdim.

BAŞKAN: Cevap vermeyecek misiniz?

SEEGER: Cevabımı verdim ya.

BAŞKAN: Nedir cevabınız?

SEEGER: Bana kalırsa—

BAŞKAN: Nedir cevabınız?

SEEGER: Söyleyeyim. Hayatımda hiçbir ihanete karışmadım; sizlerle ayrı görüşlere sahip olduğum için buradayım. Kimseden daha az yurtsever değilim. Yurdumu çok severim.

BAŞKAN: O kadar çok seviyorsanız biraz katkıda bulunun.

SEEGER: Benim bütün hayatım bir katkıdır zaten. İsterseniz biraz daha açıklayayım.

BAŞKAN: İstemiyoruz.

SEEGER: Cevabımı verdim.

SCHERER: Siz de Anayasa'nın geçici beşinci maddesine mi sığınıyorsunuz yoksa?

SEEGER: Hayır. Burada beşinci maddeye dayanarak tanıklık etmeyenler oldu. Onları kınamıyorum. Önce bunu belirtmek isterim. Bana gelince, beşinci maddenin sözünü etmek gereğini bile duymuyorum. Bana böyle sorular sormaya hakkınız yok diyorum. Şarkılarım hakkında sorular sorun, cevap vereyim.

TAVENNER: Şarkılarınız hakkında soralım öyleyse. Bu yılın Temmuz ayında Wingdale Lodge'daki yaz kampında şarkı söylediniz mi?

SEEGER: Hangi şarkıları söylediğimi sorun, anlatayım.

TAVENNER: Onu da soracağım.

SEEGER: Ama o şarkıları kimlerin dinlediğini soramazsınız.

TAVENNER: O kampta «Vakit Geldi» şarkısını söylediniz mi?

SEEGER: Öyle bir şarkı bilmiyorum. «Vakit Gelmedi mi?» diye bir şarkı var, onu bilirim.

BAŞKAN: O şarkıyı söylediniz mi?

SEEGER: İsterseniz söyleyeyim. Çalgısız pek iyi söyleyemem ama...

BAŞKAN: Şimdi söyleyin demiyorum, o kampta söylediniz mi, onu soruyorum .

SEEGER: O şarkıyı birçok yerde söyledim.

BAŞKAN: O kampta da söylediniz mi?

SEEGER: Cevabım aynı.

BAŞKAN: Hani cevap verecektiniz?

SEEGER: Şarkılarım hakkında sorun, cevap vereyim.

BAŞKAN: Sorduğumuz soruya cevap verin.

SEEGER: Sorduğunuz soruya cevap verdim. Kendi düşüncelerim, inançlarım beni ilgilendirir.

BAŞKAN: Bu çeşit cevapları kabul etmiyoruz. Size bir fırsat daha... cevap verin.

SEEGER: Cevabım aynı.

BAŞKAN: Peki. Devam edin, Mr. Tavenner.

SEEGER: Yazık, güzel bir şarkıdır. Dinleseniz belki siz de severdiniz.

TAVENNER: Bugünkü duruşmaları dinlediniz, değil mi?

SEEGER: Evet, buradaydım. Dinledim.

TAVENNER: Mr. Elia Kazan'ın ifadesinden bir bölüm okudum bu sabah. Komünist Parti'nin amaçlarına dair.

SEEGER: Evet.

TAVENNER: Komünist Parti'nin amaçlarından biri de, sanatçılardan yararlanmak. Siz de Komünist Parti yararına konserler verdiniz mi?

SEEGER: Şarkı söyleme fırsatı bulursam hiç kaçırmam.

SCHERER: Sorumuzun cevabı bu değil.

SEEGER: Beni dinleyenlerin siyasal inançlarına bakmam. Söylediklerim, haktan yana, doğruluktan yana şarkılardır; birleştirici şarkılardır.

TAVENNER: Ben size başka bir soru sordum.

SEEGER: Ama ben aynı cevabı veriyorum. Başka cevabım yok.

TAVENNER: Komünist Parti yararına konser verdiniz mi hiç?

SEEGER: Deminden beri aynı cevabı tekrarlıyorum.

TAVENNER: 1947'de Komünist Parti'ye üye oldunuz mu?

SEEGER: Cevap aynı.

BAŞKAN: Cevap verin.

SEEGER: Cevap aynı.

TAVENNER: V. J. Jerome'u tanır mısınız?

SEEGER: Bu beni ilgilendirir.

TAVENNER: V. J. Jerome'un Komünist Parti üyesi olduğunu biliyor muydunuz?

SEEGER: Cevap aynı.

SCHERER: Cevap vermeyecek misiniz?

SEEGER: Cevap aynı.

TAVENNER: Elimde bir fotoğraf var. Geçen yıl çekilmiş. 1 Mayıs'ta New York'taki geçit törenini gösteriyor. Ön sıradaki üniformalı siz misiniz?

SEEGER: Pontius Pilate da İsa'ya, «Sen Yahudilerin kralı mısın?» diye sormuştu. Ona benziyor bu.

BAŞKAN: Sus!

SEEGER: Kim olduğunu başkasından öğrenin.

BAŞKAN: Cevap verin.

SEEGER: Bu üniformalının kim olduğunu mu öğrenmek istiyorsunuz.

BAŞKAN: Evet.

SEEGER: İyi ya, başkasından öğrenin.

TAVENNER: Bir sivilin askeri üniforma giymesi suçtur. Geçen yıl 1 Mayıs törenine katıldınız mı?

SEEGER: Cevabım aynı.

SCHERER: Beşinci maddeye sığınmıyorsunuz, değil mi?

SEEGER: Hayır.

SCHERER: Verdiğiniz cevapları kabul etmiyoruz.

SEEGER: Orası sizin bileceğiniz iş.

SCHERER: Komitemizi aşağıladığınızın farkında mısınız?

SEEGER: Orası da benim bileceğim iş.

TAVENNER: Şu anda Komünist Parti üyesi misiniz?

SEEGER: Cevap aynı.

BAŞKAN: Cevap verin.

SEEGER: Verdim ya.

BAŞKAN: Tanık gidebilir.

WILLARD UPHAUS

BAŞKAN: Bu sabah, güvenliğimizi yakından ilgilendiren önemli bir konuyla, Komünistlerin pasaport alarak yurt dışına çıkmaları konusuyla ilgili araştırmalarımıza başlıyoruz.

ARENS: Adınız?

UPHAUS: Willard Uphaus.

ARENS: Nerede oturuyorsunuz?

UPHAUS: Connecticut'ta, New Haven'da.

ARENS: İşiniz?

UPHAUS: Din adamıyım. Dünya Arkadaşlığı Anonim Şirketi'nin yönetim kurulu başkanıyım.

ARENS: Kaç yıldır bu işi yapıyorsunuz?

UPHAUS: Üç-dört yıldır.

ARENS: Buraya, Komitemizin çağrısı üzerine gelmiş bulunuyorsunuz, değil mi?

UPHAUS: Evet.

ARENS: Avukatınız var mı?

UPHAUS: Evet.

ARENS: Sayın avukat... adınız?

RABINOWITZ: Victor Rabinowitz.

ARENS: Komitemize sunmak üzere bir bildiri hazırlamışsınız...

UPHAUS: Evet, daha önce Komitenize vermiştim. Burada da okumak istiyorum.

ARENS: O bildiriyi hazırlamanıza Komünistler yardımcı oldu mu?

UPHAUS: Saçma bir şey bu! Ben kendim yazdım.

ARENS: Yazdıktan sonra Komünistler gözden geçirdiler mi?

UPHAUS: Bildirimi hiçbir Komünist görmedi.

ARENS: Avukatınızın Komünist olup olmadığını biliyor musunuz?

UPHAUS: Hayır. Onun siyasal görüşleri beni ilgilendirmez.

ARENS: Onun Komünist olup olmadığını araştırdınız mı?

UPHAUS: Böyle bir şey yapmak aklımdan bile geçmez. Bildirimi okuyabilir miyim?

BAŞKAN: Bize verdiniz ya, yeter.

ARENS: Yurt dışına çıkmak için 1949'da pasaport aldınız, değil mi?

UPHAUS: Evet.

ARENS: Pasaport almak için başvurduğunuzda nereye gideceğinizi söylemiştiniz?

UPHAUS: İngiltere'ye.

ARENS: Demirperde ülkelerine de gideceğinizi söylemiş miydiniz?

UPHAUS: Hayır.

ARENS: 1949'da nereye gittiniz?

UPHAUS: İngiltere'ye. Trenle Hollanda ve Belçika'dan da geçtim. Kısa bir süre Almanya ve Fransa'da da bulundum.

ARENS: Yurt dışına ne amaçla çıkmıştınız?

UPHAUS: İngiltere'deki toplumsal ve dinsel sorunları incelemek üzere düzenlenen bir seminere katılmak için.

ARENS: 1950'de de Avrupa'ya gittiniz mi?

UPHAUS: Gittim.

ARENS: Ne amaçla gittiniz?

UPHAUS: İkinci Barış Kongresi'ne katılmak için.

ARENS: Nerede yapılıyordu Kongre?

UPHAUS: Varşova'da.

ARENS: Varşova'ya gitmek için aynı pasaportu mu kullandınız?

UPHAUS: Pasaportum iki yıllıktı. Süresi dolmamıştı. Tabii aynı pasaportu kullandım.

ARENS: Varşova'daki kongrede bir konuşma yaptınız mı?

UPHAUS: Evet.

ARENS: Varşova Barış Konferansı'nda yaptığınız konuşmada, Çin Halk Cumhuriyeti'nin Birleşmiş Milletler'e alınması gerektiğini söylediniz mi?

UPHAUS: Söylemiş olabilirim. Konuşmamın bir kopyasını vereyim isterseniz.

ARENS: Konuşmanızın bir kopyası bizde var. Aynı konuşmada FBI'ya da saldırdınız mı?

UPHAUS: FBI'yı eleştirdim.

ARENS: FBI'nın, insanların özel hayatlarını araştırmak üzere ajanlara milyonlarca dolar verdiğini söylediniz mi?

UPHAUS: Evet. Gerçeği söyledim.

ARENS: Nereden biliyordunuz bunu?

UPHAUS: Bir dostumdan duymuştum.

ARENS: Adı nedir o dostunuzun?

UPHAUS: Bu sorunuza cevap veremeyeceğim.

BAŞKAN: Cevap verin.

UPHAUS: Cevap vermeyeceğim. Anayasaya göre, cevap vermek zorunda değilim. Düşünce özgürlüğü var. Dinsel ve siyasal görüşlerimi açıklamak zorunda değilim. Ayrıca, dostumun kim olduğu da sadece beni ilgilendirir.

BAŞKAN: Dostunuz söyleyince siz de hemen inandınız mı buna?

UPHAUS: Bu konuda çok yazı okumuştum.

KEARNEY: Ne yazısı?

UPHAUS: Gazete yazısı.

BAŞKAN: Peki, Polonya'ya gideceğinizi Amerikan hükûmetine haber vermiş miydiniz?

UPHAUS: Hayır.

ARENS: Pasaportunu alırken Komünist olmayan ülkelere gideceğinizi söylemiştiniz. Öyle değil mi?

UPHAUS: Elimde iki yıllık pasaport vardı. Süresi dolmamıştı.

ARENS: Pasaportunuzu alırken, gideceğiniz ülkeler olarak sadece İngiltere, Fransa, Almanya, Hollanda, İsviçre ve İskoçya'yı göstermiştiniz.

UPHAUS: O ilk yolculuğumdaydı.

ARENS: Polonya'ya giderken de aynı pasaportu kullandınız.

UPHAUS: Evet.

BAŞKAN: Polonya'ya giriş vizesini nasıl aldınız?

UPHAUS: Bir güçlük çıkarmadılar.

ARENS: Tek başınıza mı gittiniz?

UPHAUS: Hayır, Amerikalı delegelerin sayısı altmış altıyı buluyordu.

ARENS: Kaçı Komünist Parti üyesiydi?

UPHAUS: Beni ilgilendiren bir şey değil bu.

ARENS: Varşova'daki konuşmanızda, Amerika'daki Faşist rejimin üç milyon kişiyi yurttaşlıktan çıkarmakla tehdit ettiğini de söylediniz mi?

UPHAUS: Evet, söyledim.

ARENS: Bu bilgiyi nereden almıştınız?

UPHAUS: Yazılardan.

BAŞKAN: Bunun doğru olmadığını biliyorsunuz.

UPHAUS: Hayır, bilmiyorum. O zaman da pek emin değildim. Üç milyon, küçük bir rakam gibi görünüyordu bana. Aslına bakılırsa, Soğuk Savaş'ın susturduğu insanların sayısı çok daha fazla.

BAŞKAN: Ne demek istiyorsunuz?

UPHAUS: İşsiz kalma korkusuyla ağzını açmaktan çekinen bir sürü insan var.

BAŞKAN: Ağızlarını açarlarsa yurttaşlıktan mı çıkarılacaklar?

UPHAUS: Kongre'ye böyle bir yasa teklifini götüren siz kendiniz değil misiniz, sayın başkan?

BAŞKAN: Ben sadece başka ülkelerde doğmuş, sonradan Amerikan yurttaşı olmuş Komünist Parti üyelerinin sınır dışı edilmelerini istiyorum.

ARENS: Varşova Barış Konferansı'ndan sonra Moskova'ya gittiniz mi?

UPHAUS: Evet.

ARENS: Kim çağırdı sizi?

UPHAUS: Sovyet Barış Derneği.

ARENS: Neyle gittiniz Moskova'ya?

UPHAUS: Uçakla.

ARENS: Masrafları kim karşıladı?

UPHAUS: Dernek karşıladı.

ARENS: Moskova'da ne kadar kaldınız?

UPHAUS: On gün.

ARENS: Moskova'da, öteki Amerikalılarla birlikte elçimiz Alan Kirk'i ziyaret etmek istediniz mi?

UPHAUS: Evet, istedik. Bizi geri çevirdi.

BAŞKAN: Kaç kişiydiniz?

UPHAUS: On dokuz.

BAŞKAN: Ötekiler kimlerdi?

UPHAUS: Bu sorunuza cevap veremeyeceğim.

BAŞKAN: Kimler olduklarını öğrenmek istiyoruz.

UPHAUS: Sizde zaten bir listesi vardır.

ARENS: Sovyet Rusya'daki «din özgürlüğü» konusunda ne düşünüyorsunuz?

UPHAUS: Vereceğim cevabı anlayabilmeniz için, Rus kilisesinin tarihini bilmeniz gerek. Sovyet Rusya'daki din özgürlüğü kavramıyla Amerika'daki din özgürlüğü kavramı birbirinden farklı. Sovyet Rusya'da da din özgürlüğü var. Oradaki din adamlarıyla konuştum; onlar da sevgiyi, kardeşliği öğretiyorlar.

ARENS: Sovyet Rusya'dan döndükten sonra yine pasaport almak istediniz mi?

UPHAUS: Evet, 1952'de pasaport almak istedim.

ARENS: Sonuç?

UPHAUS: Vermediler.

ARENS: Alsaydınız nereye gidecektiniz?

UPHAUS: Güney Amerika'daki bir barış konferansına.

ARENS: Daha sonra da pasaport almak için yetkililere başvurdunuz mu?

UPHAUS: Evet. Aynı yıl bir kere daha başvurdum.

ARENS: Avusturya'ya gideceğinizi söylemişsiniz.

UPHAUS: Evet.

ARENS: Niye gidecektiniz Avusturya'ya?

UPHAUS: Avrupa'nın çeşitli ülkelerinden gelmiş kişilerle barış konusunda görüşmeler yapacaktım.

ARENS: 1952 Ekim'inde, yani siz Avusturya'ya gitmek için pasaport istedikten bir ay sonra, Peiping'de bir barış konferansı düzenlenmiş.

UPHAUS: Evet, böyle bir konferans düzenlenmişti Çin'de.

ARENS: Formoza'da değil herhalde. Kızıl Çin'de.

UPHAUS: Kızıl Çin değil, Çin. Koalisyon hükûmetinin yönettiği Çin.

ARENS: Dinsiz Komünistlerin yönettiği Çin yani.

UPHAUS: Vaktiniz varsa bu konuyu da tartışabiliriz. İsterseniz maddeci felsefeden söz edelim biraz. Bu felsefeye inananlar arasında da barışı sağlamak isteyen, yürekleri insan sevgisiyle dolu kimseler vardır.

ARENS: Ne zamandan beri böyle düşünüyorsunuz?

UPHAUS: Uzun süreden beri.

ARENS: Alacağınız pasaportla Peiping'e gidecek miydiniz?

UPHAUS: Uzakdoğu'da hiç bulunmamıştım, belki giderdim.

ARENS: Anita Willcox adlı birini tanıyor musunuz?

UPHAUS: Evet.

ARENS: Peiping konferansına sizin de selamlarınızı, başarı dileklerinizi götürmüş. Şöyle yazmışsınız:

> Büyük konferansınıza iki Amerikalı dostum, Mr. ve Mrs. Willcox aracılığıyla selamlarımı ve iyi dileklerimi göndermekten mutluluk duyuyorum. Barışın sadece Asya ve Pasifik'te değil, bütün dünyada da sağlanması amacıyla toplanmış bulunan konferansınıza katılamadığım için üzgünüm.

Siz mi yolladınız bunu?

UPHAUS: Yollamasam bile, yollamam gerekirdi.

ARENS: Siz mi yolladınız?

UPHAUS: Evet.

ARENS: Avusturya'ya gitmek için pasaport aldınız mı?

UPHAUS: Hayır, vermediler.

ARENS: Alsaydınız, Peiping konferansına da gidecek miydiniz?

UPHAUS: Gitmek isterdim doğrusu.

ARENS: Amerikan yurttaşlarının yolculuk etme özgürlükleri kısıtlıdır, bunu biliyorsunuz, değil mi?

UPHAUS: Kısıtlı olduğunu hiç sanmıyorum. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Bildirisi'ne göre, dilediğim ülkeye gidebilirim.

SCHERER: O bildiriye mi inanıyorsunuz, Amerikan yasalarına mı?

UPHAUS: O bildiri, dünyadaki bütün insanların haklarını korumaktadır. Belirli bir hükûmetle insanlık arasında seçim yapmak zorunda kalırsam, kendi seçimimi yaparım.

ARENS: Kızıl Çin'in, tanrısız, dinsiz Çin'in Birleşmiş Milletler'e alınmasını uygun bulur musunuz?

UPHAUS: Çin'in Birleşmiş Milletler'e alınmasını elbette uygun bulurum. O söylediğiniz sıfatları da kullanmam.

ARENS: Bugünkü Çin Hükûmetinin dinsiz Komünistler elinde olduğuna inanıyor musunuz?

UPHAUS: Böyle genellemelere saparsak, bir ülkede neler olup bittiğini anlayamayız.

KEARNEY: Çin'de neler olup bittiğini siz biliyor musunuz?

UPHAUS: Çin'i bilirim. Karım o ülkede tam on yedi yıl misyonerlik etti. Çin hakkında da çok şey okudum.

KEARNEY: Karınız eski Çin'de misyonerlik etmişti, değil mi?

UPHAUS: Evet, ama bugünkü Çin hakkında çok şey bilir.

ARENS: Peki, Çin'in başında dinsiz yöneticiler bulunsaydı, yine de Birleşmiş Milletler'e alınmasını ister miydiniz?

UPHAUS: Elbette.

ARENS: Kutsal Kitap'ta Davud ne diyor: «Tanrı tanımazlarla aynı yolda yürümeyene, günahkârlarla aynı yerde durmayana, lânetlilerle aynı sofrada oturmayana ne mutlu!» Böyle diyor Davud.

UPHAUS: Bu onun görüşüymüş.

ARENS: Kimin görüşüymüş?

UPHAUS: Bunları kim yazdıysa onun.

ARENS: Davud'un görüşüne katılmıyor musunuz?

UPHAUS: Kutsal Kitap'ta okuduğum çok şeye katılmıyorum.

ARENS: Davud bir yanılgı içinde miydi yani?

UPHAUS: Özür dilerim ama burada bir din semineri mi yapılıyor bugün?

SCHERER: Biraz önceki konuya dönmek istiyorum ben. Bu devletin bazı yasaları vardır. Siz bu yasalardan sadece uygun bulduklarınıza, doğru bulduklarınıza mı uyarsınız?

UPHAUS: Hıristiyanlık tarihini biliyor musunuz? İnançları yüzünden aslanlara atarlardı insanları.

SCHERER: Sadece inandığınız yasalara mı uyarsınız?

UPHAUS: Binlerce yasa önünde iyi bir yurttaşım ben... Arada bir, uymak istemediğim yasalar da çıkmıyor değil.

SCHERER: Bir din adamının böyle konuşması inanılacak şey değil. Sorularımızın bazılarını da cevaplandırmıyorsunuz.

UPHAUS: İsa da Pilate'ın hiçbir sorusunu cevaplandırmamıştı.

ARENS: İsa'ya Komünist olup olmadığını sormamışlardı ki!.. Sorularımızı cevaplandırırsanız başınızın derde gireceğini mi sanıyorsunuz?

UPHAUS: Olabilir. Komitenize güvenim yok.

*

ARENS: 1950'de Greenwich Village'da bir konuşma yapmışsınız.

UPHAUS: Olabilir.

ARENS: O konuşmanızda Kore savaşıyla ilgili olarak şöyle demişsiniz: «Biz 1776'da bir devrim yapmadık mı? Şimdi dünyadaki başka devrimleri para gücüyle niye bastırmaya kalkıyoruz?»

UPHAUS: Evet, öyle dedim. Bizim 1776'da devrim yapmaya nasıl hakkımız var idiyse, onların da hakkı var.

ARENS: Bir Komünist ayaklanmasını bizim bağımsızlık savaşımızla nasıl bir tutarsınız?

UPHAUS: Tarihe bakış açılarımız çok değişik.

ARENS: Bir de bildiri yayınlamışsınız. Bildiride, Amerika'nın Kore'deki mikrop savaşına son vermesi isteniyor.

BAŞKAN: Devletimizi böyle suçlamanız, dünya barışına katkıda bulunmak mıdır?

SCHERER: Düşmana savaş sırasında yardım etmektir bu!

UPHAUS: Hayır, barışın sağlanmasına katkıda bulunmaktır.

SCHERER: Düşmanla işbirliği etmektir.

UPHAUS: Düşmanla hiçbir zaman işbirliği etmiş değilim.

SCHERER: Düşmanla işbirliği etmek değil mi bu?

UPHAUS: Suçsuz insanların üstüne atom bombası, napalm bombası atılmasına karşı çıksam, düşmanla işbirliği mi etmiş olurum?

SCHERER: Anayasamıza göre, vatan hainliğidir bu, ihanettir!

UPHAUS: Hiç sanmıyorum. Anayasamız, düşünce özgürlüğünü, söz özgürlüğünü, vatana ihanet olarak nitelendirmiyor.

Tanıklık ettikten bir süre sonra, Willard Uphaus, hapis cezasına çarptırılacak ve 1960'da yetmişinci yaş gününü parmaklıklar arkasında «kutlayacaktı».

PAUL ROBESON

BAŞKAN: Komünistlerin, aldıkları pasaportları kötüye kullandıkları anlaşılmış bulunmaktadır. Bu kimseler, özgür dünya ülkelerinden birine gideceklerini söyleyerek yurt dışına çıkmakta, sonra da Demir Perde gerisinde düzenlenen konferanslara ve başka propaganda çalışmalarına katılmaktadırlar. Parti üyesi olmasalar bile, Komünizmin iğrenç emellerine uşaklık etmektedirler. Amerikan hükûmeti, Kremlin'in buyruğuyla düzenlenen çalışmalara katılacak kimselere pasaport vermeli midir? Pasaport alacak kimselerin Demir Perde ülkelerine gidip gitmeyeceği araştırılmalı mıdır? Gezi amacıyla yurt dışına çıkacak Amerikalılarla güvenliğimizi tehlikeye sokan kuryeler, propagandacılar, sabotajcılar arasında bir ayrım yapılmalı mıdır? Biz, bu sorulara cevap bulmaya çalışıyoruz. Bunu yaparken de günümüzün gerçeklerini göz önünde tutuyoruz. Buyrun, Mr. Arens.

ARENS: Adınız, adresiniz, mesleğiniz?

ROBESON: Adım Paul Robeson. New York City' de oturuyorum. Adresim: 16 Jumel Terrace Oyuncu ve şarkıcıyım. Arasıra hukukla da uğraşırım.

ARENS: Amerika'ya Karşı Çalışmaları Araştırma Komitesi'nin çağrısı üzerine buraya gelmiş bulunuyorsunuz, değil mi?

ROBESON: Bir dakika. Ben de sizin kim olduğunuzu sorabilir miyim?

ARENS: Adım Richard Arens.

ROBESON: Göreviniz?

ARENS: Komite Sorgu Kurulu'nun başındayım. Buraya çağrımız üzerine gelmiş bulunuyorsunuz, değil mi?

ROBESON: Evet, öyle.

ARENS: Avukatınız var mı?

ROBESON: Var.

ARENS: Sayın avukat, adınız?

FRIEDMAN: Milton H. Friedman.

ARENS: Çağrıda bir nokta belirtilmişti. Buraya gelirken birtakım belgeleri, bugüne kadar almış olduğunuz pasaportları da getirmeniz istenmişti. Bu belgeleri getirdiniz mi?

ROBESON: Hayır. Geçen yıl birkaç kere ev değiştirdim. Bir türlü bulamıyorum. Connecticut'ta oturuyordum; eşyalarımın bazıları hâlâ orada. Belki onların arasındadır. Bulursam gönderirim.

SCHERER: Çağrımızı ne zaman aldınız, Mr. Robeson?

ROBESON: Unuttum. Birkaç hafta oluyor.

SCHERER: Belgeleri aramadınız mı?

ROBESON: Aradım. Karım da aradı, ama bulamadık. Nerede olduklarını bilsem getirirdim; benim açımdan bir sakıncası yok.

ARENS: 2 Temmuz 1954'de pasaport almak için bir dilekçe verdiniz mi?

ROBESON: Son birkaç ay içinde aşağı yukarı yirmi beş dilekçe verdim.

ARENS: Elimde bir dilekçe fotokopisi var. İmza: Paul Robeson. Bu dilekçeyi 2 Temmuz 1954'te siz mi verdiniz?

ROBESON: Evet.

ARENS: Dilekçenizi verirken, Komünist olmadığınıza dair yazılı bir ifade vermeniz istendi mi?

ROBESON: Evet. Hiçbir zaman böyle bir ifade vermeyeceğimi söyledim. Yurttaşlık haklarına aykırı buluyorum bunu.

ARENS: Demek böyle bir ifade vermediniz?

ROBESON: Vermedim, vermem de.

ARENS: Komünist Parti'ye üye misiniz?

ROBESON: Lütfen, lütfen...

SCHERER: Cevap verin, Mr. Robeson.

ROBESON: Nedir Komünist Parti? Ne demek istiyorsunuz?

SCHERER: Tanığın cevap vermesini istiyorum, sayın Başkan.

ROBESON: Ne demek Komünist Parti? Komünist Parti de, Demokrat Parti, ya da Cumhuriyetçi Parti gibi yasal bir kuruluştur. Komünist Parti derken, bütün Amerikalıların, bütün emekçilerin onurlu bir biçimde yaşayabilmeleri için kendilerini feda edenlerin partisini mi söylemek istiyorsunuz? Sözünü ettiğiniz parti, o parti mi?

ARENS: Komünist Parti'ye üye misiniz?

ROBESON: Seçim günü sandık başına gelip kime oy verdiğimi de görmek ister miydiniz?

ARENS: Sayın Başkan, tanığın soruya cevap vermesini rica ediyorum.

BAŞKAN: Cevap verin.

ROBESON: Anayasanın bana verdiği hakkı kullanıyorum: bu sorunuzu cevaplandırmayacağım.

ARENS: Anayasaya mı sığınıyorsunuz?

ROBESON: Anayasaya sığınıyorum.

ARENS: Sanıyor musunuz ki, sorumuza cevap verirseniz—

ROBESON: Bir şey sandığım yok. Anayasayı hatırlatıyorum. Ayrıca, sanıp sanmamam da sadece beni ilgilendirir. Size ne?

BAŞKAN: Cevap verin.

ROBESON: Cevap veriyorum ya işte; cevap değil mi bu?

ARENS: Bunu cevap olarak kabul edemeyiz, Sayın Başkan.

BAŞKAN: Cevap verin, Mr. Robeson.

ROBESON: Baylar, dünyada nereye gittimse, İngiltere'de olsun, İskandinavya'da olsun, başka yerlerde olsun, Faşizme karşı verilmiş savaşta önce Komünistlerin öldüklerini gördüm; Komünistlerin mezarlarına çok çelenk koydum. Suç değil bu. Anayasa da bunu suç olarak tanımlamıyor.

ARENS: Hiç John Thomas adını kullandınız mı?

ROBESON: Ne diyorsunuz siz! John Thomas'mış! Benim adım Paul Robeson. Bugüne kadar ne söyledimse Paul Robeson olarak söyledim, ne yaptımsa Paul Robeson olarak yaptım. Her şeyim ortada. Zaten bu yüzden karşınızdayım.

SCHERER: Tanık soruya cevap versin. Cevap vereceğine söylev veriyor.

FRIEDMAN: Özür dilerim, Mr. Arens, fotoğrafçıların resim çekmelerine engel olur musunuz?

BAŞKAN: Hayır, resim çekeceklerdir.

ROBESON: Ben alışığım buna, filmlerde de oynadım. İsterseniz şöyle güzel bir poz vereyim. Gülümseyeyim mi? Onunla konuşurken gülümseyemiyorum.

ARENS: Komünist Parti'deki adınız John Thomas mıydı, değil miydi?

ROBESON: Anayasayı hatırlatıyorum. Saçmalıktan başka bir şey değil bu.

ARENS: Nathan Gregory Silvermaster'ı tanıyor musunuz?

SCHERER: Niye gülüyorsunuz? Komik bir şey yok ortada.

ROBESON: Bence çok komik. Saçmalığın ta kendisi.

ARENS: Nathan Gregory Silvermaster'ı tanıyor musunuz?

ROBESON: Anayasayı hatırlatıyorum.

ARENS: Tanık soruya cevap versin, sayın Başkan.

BAŞKAN: Cevap verin.

ROBESON: Anayasa.

SCHERER: Tanık söylev verirken yüksek sesle konuşuyor, ama Anayasa derken sesi pek hafif çıkıyor.

ROBESON: Anayasa'yı yüksek sesle hatırlatıyorum. Oyuncuyum ben ,bir sürü de ödül aldım.

SCHERER: Biraz daha yüksek sesle konuşur musunuz?

ROBESON: Biraz daha yüksek sesle konuşurum. Tiyatroda bu konuda oldukça ünlüyüm.

ARENS: Louise Bransten adlı bir kadını tanıyor musunuz?

ROBESON: Anayasa.

ARENS: 23 Şubat 1945'de Louise Bransten'in evinde yapılan, Max Yergan, Frederick Thompson, David Jenkins, Nancy Pittman, Dr. Lena Halpern ve Larry Fanning'in de katıldıkları bir toplantıda bulundunuz mu?

ROBESON: Anayasa.

ARENS: Bu kimseleri tanıyor musunuz?

ROBESON: Anayasa.

ARENS: Mr. ve Mrs. Vladimir P. Mikheev kimlerdir? Tanıyor musunuz onları?

ROBESON: Kim olduklarına dair hiç fikrim yok, ama yine de Anayasa'yı hatırlatıyorum.

ARENS: Sayın başkan, tanığın cevap vermesini istiyorum.

BAŞKAN: Cevap verin.

ROBESON: Cevap veriyorum ya işte, «Anayasa» diyorum.

ARENS: Gregory Kheifets adlı bir adamla ilişkiniz oldu mu?

ROBESON: Anayasa.

ARENS: Gregory Kheifets, Sovyet casusluk şebekesini yönetenlerden biri, değil mi?

ROBESON: Ben de buraya pasaport konusu için çağrıldığımı sanıyordum.

ARENS: Birazdan ona da geleceğiz.

ROBESON: Saçmalıktan başka bir şey değil bu.

ARENS: Gregory Kheifets'le işbirliği ettiniz mi?

ROBESON: Anayasa.

ARENS: John Victor Murra kimdir?

ROBESON: Anayasa'yı hatırlatıyorum.

ARENS: Leon Josephson?

ROBESON: Anayasa.

ARENS: Manning Johnson'u tanır mısınız?

ROBESON: Manning Johnson'u mu? Gazetelerde okuduğuma göre FBI'dan atılmış. Aşağılık bir adam. Düşünün, FBI'dan bile atıldığına göre.

SCHERER: Aşağılık olsun olmasın, tanıyor musunuz onu?

ROBESON: Anayasa.

ARENS: Manning Johnson'un Komitemizde verdiği yeminli ifadeden bir bölümü okuyorum:

> SORU: Komünist Parti'de Paul Robeson'la karşılaştınız mı?
>
> JOHNSON: Evet, karşılaştım. Komünist Parti üyesiydim, Paul Robeson da Komünist Parti üyesiydi. Parti'nin Zenci Komisyonu'nda, Paul Robeson'un görevinin son derece gizli olduğunu söylediler. Onun Parti'yle ilişkisini kimsenin bilmesini istemiyordu.

ROBESON: Bunu okumanızı protesto ediyorum. Mr. Manning Johnson'u benimle yüzleştirmek isterseniz, hazırım.

ARENS: Manning Johnson'un söyledikleri yalan mı?

ROBESON: Anayasa'yı hatırlatıyorum.

ARENS: Afrika Sorunları Konseyi başkanı oldunuz mu hiç?

ROBESON: Anayasa'yı hatırlatıyorum.

ARENS: Bir belge sunuyorum. «Özgürlük ve Barış İçin — Paul Robeson'un bir konuşması — 19 Haziran 1949.» Kapağına da sizin fotoğrafınızı koymuşlar.

ROBESON: Bir kopyası da bende var.

ARENS: Broşürün arkasına bakacak olursanız, «Paul Robeson, Afrika Sorunları Konseyi Başkanı» sözünü göreceksiniz. O Paul Robeson siz misiniz?

ROBESON: O Paul Robeson benim.

ARENS: Öyleyse Afrika Sorunları Konseyi başkanıydınız.

ROBESON: Anayasa'yı hatırlatıyorum.

ARENS: Max Yergan'ı tanır mısınız?

ROBESON: Anayasa.

ARENS: Max Yergan burada yeminli bir ifade verdi.

ROBESON: İsterseniz getirin bu adamları yüzleşelim. Bütün bunların yasal olup olmadığını sorabilir miyim?

BAŞKAN: Elbette yasal. Bu tatsız görevin yapılması oybirliğiyle kararlaştırıldı.

ROBESON: Kiminle konuşuyorum?

BAŞKAN: Bu Komite'nin başkanıyla.

ROBESON: Mr. Walter mısınız siz?

BAŞKAN: Evet.

ROBESON: Pennsylvania'lı Walter mı?

BAŞKAN: Evet.

ROBESON: Meclis'te çelik işçilerini temsil eden adam?

BAŞKAN: Evet.

ROBESON: Maden işçilerini temsil eden adam? Sahi, United States Steel'i temsil etmiyorsunuz, değil mi? Büyük bir yurtseversiniz.

BAŞKAN: Evet.

ROBESON: Bütün namuslu yurttaşları Amerika'dan attırmak isteyen de sizsiniz, değil mi?

BASKAN: Yalnız sizin gibileri.

ROBESON: Benim gibi karaderilileri. Yalnız safkan beyazları mı tutacaksınız ülkede?

BAŞKAN: Sizin gibileri defetmek istiyoruz.

ROBESON: Karaderililere yer yok mu yani?

BAŞKAN: Devam edin.

ARENS: 17 Aralık 1948'de Dr. Max Yergan şunları söyledi:

> SORU: Afrika Sorunları Konseyi'nde Komünistlerin bir üstünlüğü var mıydı?
>
> YERGAN: Konseyi yönetenlerin Komünistler olduğunu geç de olsa anladım.

Afrika Sorunları Konseyi'ni Komünistler mi yönetiyordu?

ROBESON: Anayasa'yı hatırlatıyorum. Bir bildiri hazırladım, okuyabilir miyim?

ARENS: O bildiriyi hazırlamanıza hangi Komünistler yardım etti?

ROBESON: Lütfen...

ARENS: Devam ediyorum:

> SORU: O Komünist yöneticilerin kimler olduklarını söyler misiniz?

ROBESON: Bildirimi okuyabilir miyim?

ARENS: Hangi Komünistlerin yardımıyla hazırladığınızı söylerseniz okuyabilirsiniz.

YERGAN: Dr. Doxey Wilkerson, o Komünistlerden biriydi. Konsey Başkanı Paul Robeson da bir Komünisttİ.

Dr. Yergan'ın söyledikleri yalan mı?

ROBESON: Anayasa'yı hatırlatıyorum. Bugün niye burada bulunduğumu siz de biliyorsunuz. Afrika'daki sömürge halklarının bağımsızlığı uğruna savaştığım için pasaport verilmiyor bana. Afrika'da, bağımsızlık savaşı verenlerin arasında onurlu bir adım var. Bugün burada bulunmamın bir başka nedeni yurt dışında yaptığım konuşmalar. Evet, bu ülkede Zenci halka edilen zulmü, haksızlığı dışarda da dile getirdim. Bandung Konferansı'na bir bildiri yolladım. Bu gibi çalışmalarda bulundum. Onun için karşınızdayım. Komünist olduğum için yargılanmıyorum aslında, kendi halkımın hakları uğruna savaştığım için yargılanıyorum. Annem de sizin gibi Pennsylvania'da doğmuştu. Mr. Walter. Atalarım, Delaware'i geçen Washington'un askerlerine ekmek pişirmişlerdi. Babam bir köleydi. Ben, kendi halkımın bu ülkede haklarına kavuşmasını istediğim için buradayım. Zenciler de gerçek birer yurttaş olarak kabullenilsin istiyorum. Yurttaşlık haklarına kavuşsunlar istiyorum. Zenciler, yurttaşlık haklarından yoksun kılınmış. Mississippi'de de yoksun kılınmışlar, Alabama'da da, Washington'da da. Onun için karşınızdayım. Kendi halkının hakları uğruna, işçilerin hakları uğruna ağzını açan, yiğitçe direnen, savaşan bütün zencileri susturmak istiyorsunuz. Çelik işçilerine grev gözcülüğü ettiğim için buradayım bugün.

BAŞKAN: Bir dakika.

ROBESON: Bütün bunlar saçmalıktan başka bir şey değil.

ARENS: Thomas W. Young'ı tanıyor musunuz?

ROBESON: Anayasa.

ARENS: Thomas W. Young, bir yayınevinin yöneticisi. İfadesinin bir bölümünü okumak istiyorum:

> Paul Robeson, Rusya'yla bir savaş çıkarsa, hiçbir zencinin Sovyetler'e karşı çarpışmayacağını söylüyor.
>
> Mr. Robeson'un zencilerin sorunlarıyla yakından ilgilendiğini kabullenmek gerekir; ama, bu ırkın sözcüsü

olduğu da ileri sürülemez. Mr. Robeson, son savaşta ülkelerini yiğitçe koruyanların sözcüsü değildir. Utanmadan terkettiği zenciler adına konuşma cesaretini nereden buluyor?

Bunları söyleyen kimseyi, Thomas W. Young'ı tanıyor musunuz?

ROBESON: Anayasa'yı hatırlatıyorum. İzin verirseniz başka zenci dergilerinde çıkmış yazılar okuyayım.

BAŞKAN: Hayır.

ROBESON: Niye? Başka yazıları okutuyorsunuz?

BAŞKAN: Bu bir soruydu, Mr. Robeson.

ROBESON: Ben de sorunuza cevap verdim. Şimdi kendi bildirimi okuyabilir miyim?

KEARNEY: İsterseniz Stalin'den aldığınız övgüleri okuyun.

ROBESON: Stalin'den övgü almadım.

BAŞKAN: Rus hükûmetinden mi aldınız?

ROBESON: Amerika'da birçok kuruluşun övgüsünü kazandım. Dünyanın birçok ülkesinden de madalya aldım. Barış çalışmalarım için. Ben barıştan yanayım. Yoksa siz savaştan yana mısınız, Mr. Walter? Yoksa siz de bazı Temsilciler Meclisi üyeleri gibi, «Savaşta Hitler'i desteklemeliydik,» mi diyorsunuz? Hazırladığım bildiriyi okuyabilir miyim?

ARENS: 1949'da Avrupa'ya ve Sovyetler Birliği'ne gittiniz mi?

ROBESON: Evet, gittim. Şarkılar söyledim.

ARENS: Nerelere gittiniz?

ROBESON: Önce İngiltere'ye gittim. İngiltere'de, Danimarka'da, İsveç'te konserler verdim. Sonra da, dünyanın müzikten en iyi anlayan halklarının biri önünde, Sovyet halkının önünde şarkılar söyledim. **Porgy and Bess** müzikalinde oynayanların neler söylediklerini okumadınız mı? Sovyet halkı müzikten çok iyi anlar, büyük besteciler, büyük müzikçiler yetiştirmiştir, büyük sanatçılar yetiştirmiştir, Tolstoy'u yetiştirmiştir —

BAŞKAN: Biliyoruz bunları.

ROBESON: Bizim kültürümüze de katkıda bulunmuşlardır. Onlardan öğreneceğimiz çok şey var.

ARENS: O yolculukta Paris'e de gittiniz mi?

ROBESON: Paris'e de gittim.

ARENS: Paris'te yaptığınız bir konuşmada Amerikalı zencilerin Sovyetlerle savaşmayacağını da söylediniz mi?

ROBESON: Bir yanlışlığı düzeltebilir miyim? Ne söylediğimi açıklayabilir miyim? O konuşmayı çok iyi hatırlıyorum, Paris'e gitmeden bir gece önce, Londra'da... dinliyor musunuz beni?

ARENS: Dinliyoruz.

ROBESON: Dünyanın çeşitli sömürgelerinden iki bin öğrenci gelmişti. O öğrenciler bugün Endonezya'da, Hindistan'da, Afrika'da ülkelerini yönetiyorlar. Bir barış konferansıydı bu. Dr. Dadoo'yla bana savaş istemediklerini, barış istediklerini söylediler. Bu isteklerini, Paris'teki dinleyicilerime de iletmemi rica ettiler. Ben de bunu söyledim Paris'te.

KEARNEY: Savaştan yana olan herhangi bir kimseyi tanıyor musunuz?

ROBESON: On beş milyon Amerikalı zenciyle ilgili hiçbir şey söylemedim. Amerikan halkının barıştan yana olduğunu belirttim.

KEARNEY: Savaştan yana olan herhangi bir kimseyi tanıyor musunuz?

ROBESON: Dinleyin beni. Eastland gibi birinin uğruna kimsenin silaha sarılmayacağını söyledim. Böyle bir şeyin düşünülemeyeceğini söyledim. Bugün de aynı şeyi söylüyorum. Amerikan hükûmeti bu gibi şeylerle uğraşacağına, Mississippi'ye gidip halkını korusun.

ARENS: O yolculuğunuzda Stockholm'e de gittiniz mi?

ROBESON: Gittim. Amerikan Elçiliği'nden birtakım kimseler konserlerimi engellemeye kalktılar. Ama başaramadılar.

ARENS: Stockholm'de küçük bir konuşma yaptınız mı?

ROBESON: Her çeşit konuşma yaptım.

ARENS: Konuşmanızın bir bölümünü okuyayım.

ROBESON: Konuşmamın bir bölümünü dinleyeyim.

ARENS: Lütfen dinleyin.

ROBESON: Hukukçuyum, alışığım dinlemeye.

KEARNEY: Dinleyin öyleyse.

ROBESON: Doğru dürüst şeyler söylenirse dinlerim tabii. İnsanlar saçmalıyorlar bazen. Siz de hazırladığım bildiriyi dinleyecek misiniz?

BAŞKAN: Düşünürüz.

ARENS: Okuyorum:

> Hitler'e karşı nasıl savaştıysam, Amerikan emperyalizmine karşı da öyle savaşacağım... Savaş çığlıkları atanlar, zencileri Sovyetler Birliği'ne ya da öteki halk demokrasilerine karşı kullanabileceklerini sanıyorlarsa aldanıyorlar. Zenciler, ırk ayrımının bulunmadığı, herkesin özgürce yaşadığı ülkelere karşı niye savaşsınlar?

Böyle bir şey söylediniz mi?

ROBESON: Hatırlamıyorum. Ama bugün beyaz derili olmayan dokuzyüz milyon kişi, savaş istemediğini açıkça söylemekte. Beyaz derililer uğruna ölmeye hiç niyetleri yok; ölseler ölseler kendi bağımsızlıkları uğruna ölürler. Burada söz konusu olan on beş milyon değil sadece, yüz milyonlarca insan.

KEARNEY: Tanık soruyu cevaplandırdı, ayrıca bir de söylev vermesine hiç gerek yok.

ARENS: Prag'a da gittiniz mi?

ROBESON: Evet, konser verdim Prag'da.

ARENS: Konuşma da yaptınız mı?

ROBESON: Şimdi hatırlayamıyorum. Hatırlatın bakalım.

ARENS: Hatırlatayım.

> Burada sadece ilerici Amerika'nın bir temsilcisi olarak bulunmuyorum, New York'ta yargılanan on iki Komünistin temsilcisi olarak da bulunuyorum. Ülkeme dönünce onlar için tanıklık edeceğim.

ROBESON: Evet, tanıklık ettim.

SCHERER: Mahkûm oldular.

ROBESON: Evet, yasaların nasıl kullanıldığını herkes biliyor.

ARENS: Sonra Moskova'ya gittiniz, değil mi?

ROBESON: Evet, gittim.

ARENS: Orada da bir konuşma yaptınız mı?

ROBESON: Birçok konuşma yaptım. Şarkı da söyledim.

ARENS: Sovyet Haber Bülteni'ne bir yazı yazdınız mı?

ROBESON: Yazdım.

ARENS: Okuyorum:

> Moskova'ya büyük yakınlık ve sevgi duyuyorum. Gerçek bir insan olduğumu burada anladım.

Siz mi yazdınız bunu?

ROBESON: İşte bu konuyu — Adınız neydi sizin?

ARENS: Arens.

ROBESON: Bu konuyu ele alabiliriz. Şarkıcıyım ben... Dinliyor musunuz?

ARENS: Dinliyorum.

ROBESON: Bas'ım. Benim ilgimi çeken de, tenor Caruso değil, bas Şalyapin'di. Rus şarkılarını söyleyebilmek için Rusça öğrendim... Dinliyor musunuz?

SCHERER: Tanık soruya cevap versin.

ROBESON: Dinleyin.

BAŞKAN: Konudan ayrılmayalım.

ROBESON: Bu benim için çok önemli.

BAŞKAN: Siz o yazıyı yazdınız mı, yazmadınız mı?

ROBESON: 1934'de Rusya'ya ilk gittiğim zaman—

BAŞKAN: Yazdınız mı, yazmadınız mı?

ROBESON: 1934'de Rusya'ya ilk gittiğim zaman—

SCHERER: Tanık soruya cevap versin.

BAŞKAN: Sorumuza cevap verin.

ROBESON: Rusya'ya gittiğim zaman gerçek bir insan olduğumu anladım. Mississippi'de, Washington'da olduğu gibi, renk ayrımı yoktu orada. Gerçek bir insan olduğumu anladım.

SCHERER: Niye Rusya'da kalmadınız öyleyse?

ROBESON: Babam bir köleydi çünkü; halkım bu ülkenin kurulmasına katkıda bulunmuştu. Ben de sizler gibi bu ülkenin bir parçasıyım. Hiçbir Faşist de beni buradan atamaz. Anlaşıldı mı? Sovyetler Birliği'yle dostluk istiyorum, barış istiyorum, Çin'le dostluk ve barış istiyorum, Faşist Franco'yla dostluk ve barış istemiyorum, Nazi Almanyası'yla da dostluk ve barış istemiyorum.

SCHERER: Komünizmden yana olduğunuz için buradasınız.

ROBESON: Hayır, bu gibi komitelerin Faşist görüşlerine karşı çıktığım için buradayım.

BAŞKAN: Sorulara cevap verecek misiniz?

ROBESON: Bütün sorularınıza cevap veriyorum.

BAŞKAN: Bu soruya cevabınız nedir?

ROBESON: Sorunuzu cevaplandırdım.

ARENS: Oğlunuzu NewYork'ta bir Sovyet okuluna gönderdiniz mi?

ROBESON: Oğlumu New York'taki Sovyet okuluna gönderemedim, İngiltere ve Sovyetler Birliği'ndeki Sovyet okullarına gönderdim.

ARENS: Aynı yazınızda, oğlunuz için, «Üç yılını bu ülkede geçirdi,» diyorsunuz.

ROBESON: Evet, Washington'da olduğu gibi ezilmedi.

BAŞKAN: Ne ezilmesi? Siz Rutgers'de okumadınız mı? Pennsylvania Üniversitesi'nde okumadınız mı? Okul takımında futbol bile oynadınız. Bir kere Lehigh'e gelmiştiniz.

ROBESON: Sizin takımı yenmiştik.

ARENS: Moskova'dayken, Stalin'i öven bir konuşma yaptınız mı?

ROBESON: Bilmiyorum.

ARENS: Stalin'in büyük bir insan olduğunu söylediniz mi?

ROBESON: Hatırlamıyorum.

ARENS: Stalin'i övdüğünüzü hatırlamıyorsunuz demek?

ROBESON: Sovyet halkını övdüğümü hatırlıyorum.

ARENS: Stalin hakkındaki düşüncelerinizi değiştirdiniz mi?

ROBESON: Stalin konusu, Sovyetler Birliği'ni ilgilendirir. Bunu sizlerle tartışamam. Afrika'dan getirtilen yüz milyon zenci kölenin ölümünden sizler sorumlusunuz. Bana başkalarını sormaya ne hakkınız var?

ARENS: Stalin hakkındaki düşüncelerinizi değiştirdiniz mi, onu söyleyin.

ROBESON: Söyledim ya, bu konuyu sizlerle, yüz milyon kişinin ölümünden sorumlu olanlarla tartışamam. Günün birinde Rus halkıyla tartışırım belki. Şimdi bildirimi okuyabilir miyim?

BAŞKAN: O bildiriyi hazırlamınıza hangi Komünistler yardım etti?

ARENS: Sheila Lind adlı bir kadını tanıyor musunuz?

ROBESON: Hatırlamıyorum.

ARENS: Sizinle bir görüşme yapmış. 1949'da **Daily Worker**'da yayımlanan bu görüşmede neler diyorsunuz, bakın:

> Polonya'dan Sovyetler Birliği'ne geçerken, bir başka gezegene ayak basıyormuş gibiydim.

ROBESON: Çok doğru. Kimse adamın rengine bakmıyordu orada.

ARENS: Yazar, Rusya'yı pek sevdiğinizi, savaşa kadar her yılbaşı oraya gittiğinizi yazıyor.

ROBESON: Her yılbaşı gittim. Her gidişimde de votka içtim.

ARENS: Ben Davis'i tanıyor musunuz?

ROBESON: Evet, tanımaktan onur duyduğum bir kimsedir. En değerli Amerikan yurttaşlarından biri.

ARENS: Yurtsever olduğunu mu söylemek istiyorsunuz?

ROBESON: Evet, yurtsever biridir. Sizlere hiç benzemez. Sizlerin yurtseverlikle ilginiz yok, asıl Amerika'ya karşı çalışanlar sizlersiniz. Kendinizden utanın.

BAŞKAN: Oturum kapanmıştır.

ROBESON: Elbet kapanmalı.

BAŞKAN: Yeteri kadar dayandım. Artık dayanamayacağım.

ROBESON: Bildirimi okuyabilir miyim?

BAŞKAN: Okuyamazsınız. Oturum kapanmıştır.

ROBESON: Bir daha da açılmamak üzere kapanmalı!

FRIEDMAN: Bildiri tutanaklara geçirilecek mi?

BAŞKAN: Hayır, geçirilmeyecek.

PAUL ROBESON'UN
OKUTULMAYAN BİLDİRİSİ

Amerika'da yurttaşlık haklarının durumunu gösteren acı ve üzücü bir olaydır bu: Meclis üyesi Francis Walter ile senatör arkadaşlarının «temsil» ettiği tutucu güçler, beni konferans ve konser salonlarına, operalara, tiyatro sahnelerine sokmamışlardı; şimdi, söyleyeceklerimi dinlemek için bir soruşturma komitesinin önüne çağırıyorlar. Beni burada ve yurt dışında susturmaya çalışanlar, kendilerinin yönettiği bir oturumda söz özgürlüğümü kısıtlayacaklardır tabii.

Benim Walter'ı, Eastland'i, Dulles'ı sorguya çekmem, onların beni sorguya çekmesinden daha uygun olurdu; asıl hesap vermesi gerekenler onlardır, ben değilim. Walter, zenci halk tarafından kullanılınca Anayasa'yı bir kâğıt parçası sayan, Yüksek Mahkeme kararlarını tanımamayı ırkının kendine verdiği bir görev bilen Eastland ile çetesinin «Amerika'ya karşı» çalışmalarını niye araştırmıyor? Beyaz Yurttaşlar Konseylerinin ve Ku Klux Klan'ın on beş milyon Amerikalıya alçakça saldırılarını destekleyen Eastland, nasıl oluyor da ulusal güvenliğin tehlikede olduğunu ileri sürebiliyor? Dulles, sorumsuz savaş politikasının hesabını ne zaman verecek?

Pasaport almamı ne zaman sağlayacak Dulles; ne zaman yurt dışına çıkıp şarkı söyleyebileceğim; görüşlerimi başka ülkelerde ne zaman belirtebileceğim?

Bu son sorunun cevabını almış gibiyim. Bakanlığın hukukçuları mahkemede söylediler: Zenci Amerikalıların sözcüsü olduğum için pasaport verilmiyormuş bana; Afrika'daki sömürge halklarının bağımsızlığa ka-

vuşmalarını istediğim için pasaport verilmiyormuş; Nehru'nun, Sukarno'nun düzenledikleri Bandung Konferansı'na başarı dileklerimi yolladığım için pasaport verilmiyormuş.

Dulles, Amerika'da halkıma yapılan büyük baskıyı yurt dışında kınamama karşı çıkıyor.

Bu gibi şeylerle suçlandırıldığım için onur duyuyorum. Zenci halka edilen haksızlıkların her zaman karşısında olacağım; Afrika'daki sömürgelerin bağımsızlığa kavuşmaları için bütün gücümle çalışacağım. Sömürgeciliğe karşı koyduğu ve Zenci Amerikalıların haklarını savunduğu için bir karaderiliye niye pasaport verilmediğini açıklamak da Dulles'a düşer.

Benim pasaport savaşım, bir özgürlük savaşıdır aslında... yolculuk etme özgürlüğünün, çalışma özgürlüğünün, söz özgürlüğünün savaşıdır. Bu özgürlükler verilmiyor bana, çünkü Dulles, Eastland, Walter ve yardakçıları ,sömürgelerin bağımsızlığı, Zenci Amerikalıların hakları, dünya barışının sağlanması konularındaki görüşlerime karşı çıkıyorlar. Ama ben bu görüşlerimi, Komite'nin önünde olsun, başka yerde olsun, her zaman savunacağım.

Başkan Eisenhower, uluslararası bir kültür alışverişinin kurulmasından yana olduğunu belirtti. Ben de öyle düşünüyorum. Amerikan halkı, Batı dünyasının sanat ürünlerini, Güney Amerika'nın, Avrupa'nın büyük şarkıcılarını, oyuncularını, bale topluluklarını, senfoni orkestralarını sevgiyle karşılar, Çin kültürünü, Afrika folklorunu da bağrına basar. Günün birinde, Walter da, değerli yabancı sanatçıların başarılarını görmemizi engelleyen parmaklıkları yoketmek zorunda kalacaktır. Şimdi komedi filmlerindeki polis yöntemlerini uygulaması, ülkemize gelen ünlülerin parmak izlerini alması, bunu engelleyemeyecektir.

Walter'ın yabancı sanatçılara yaptığını, yabancılar bana hiçbir zaman yapmadı. Dünyanın birçok ülkesine çağrıldım; ama pasaport alamayışım yüzünden o ülkelere gidemedim, Başkan Eisenhower'ın gerçekleşmesini istediği kültür alışverişine katkıda bulunamadım.

Leslie Pinder, **Othello**'yu oynamam için İngiltere'ye çağırdı beni. Londra'daki çeşitli tiyatro birlikleri, bu çağrıyı destekledi.

İngiltere'de bir turneye çıkmam istendi. Bu isteği bana iletenler arasında Benjamin Britten ile R. Vaughan Williams da vardı.

Adam Holender, İsrail'de bir turne yapmam için çağrıda bulundu.

Bir Sovyet film şirketi, Mosfilm, **Othello**'da baş rolü oynamamı önerdi.

İngiliz Elektrikçiler Sendikası bir konferansa katılmam için beni İngiltere'ye çağırdı.

İngiliz İşçileri Spor Birliği, Londra, Glasgow, Manchester ve Cardiff'te konserler vermemi istedi.

Avustralya Barış Konseyi, bir «konser ve barış» turnesine çıkmam için öneride bulundu.

Londra'daki Eğitim Komitesi'nden bir çağrı aldım.

İsveç'teki Demokratik Gençlik örgütünden bir çağrı aldım.

Güney Gal Madencileri örgütünden bir çağrı aldım.

Paris'te Palais de Chaillot'da konserler vermek üzere bir çağrı aldım.

Eğer pasaport alıp gidebilseydim, bu ülkelerin hükûmetleri konserlerimi engellemeyeceklerdi. Amerikan halkının başka halklarla dostluk kurmalarına Dulles ve Walter gibi tutucular karşı çıkar sadece.

Benim yurt dışında şarkı söylemem, tiyatroda oynamam, film çevirmem ve konuşmam, Amerikan halkına zarar vermez. Ülkemizin adını kirleten Walter, Dulles ve Eastland gibi ırkçılara değil, Amerika'ya, gerçek Amerika'ya, zencilerin, emekçilerin, çiftçilerin, sanatçıların Amerika'sına dışarda çok dostlar kazandırdım bugüne kadar.

Yurt içinde olsun, yurt dışında olsun, barış için, halklar arasında bir sevgi bağı kurmak için, sömürgeciliğe son vermek için, Zenci Amerikalıların haklarına kavuşmaları için, sanat ve kültürün rahatça soluk alabilmesi için bundan böyle de var gücümle çalışacak ve ülkemize yeni dostlar kazandıracağım.

ARTHUR MILLER

ARENS: Adınız, adresiniz, mesleğiniz?

MILLER: Adım Arthur Miller. Roxbury, Connecticut'ta oturuyorum. Oyun yazarıyım.

ARENS: Buraya Komite'nin çağrısı üzerine gelmiş bulunuyorsunuz, değil mi?

MILLER: Evet.

ARENS: Avukatınız var mı?

MILLER: Evet.

ARENS: Sayın avukat, adınız?

RAUH: Joseph L. Rauh, Jr.

ARENS: Mr. Miller, doğum yeriniz, tarihiniz?

MILLER: 17 Ekim 1915'de New York City'de doğdum.

ARENS: İlk olarak hangi tarihte pasaport aldınız?

MILLER: Tam hatırlamıyorum, ama galiba 1946' daydı.

ARENS: 1946'da başvurdunuz, 1947'de pasaport aldınız.

MILLER: Galiba öyle.

ARENS: Pasaportunuzun süresi dolunca ne yaptınız?

MILLER: Süresini uzattırdım. Roma'daydım.

ARENS: Daha sonra da pasaport almak istediniz mi?

MILLER: Evet, istedim. 1954 Mart'ında.

ARENS: Alabildiniz mi?

MILLER: Hayır, vermediler.

ARENS: Alsaydınız nereye gidecektiniz?

MILLER: Belçika'ya. **Cadı Kazanı** adlı oyunumun açılışına çağrılmıştım. Yol parasını da onlar karşılıyorlardı. Bir Pazartesi akşamı telgraf aldım Belçika'dan; açılışın sekiz gün sonra yapılacağını bildiriyorlardı. Geleceğimi bildirdim. Ertesi gün, pasaportumu vize ettirmeye gittim; süresi dolalı çok olmuştu çünkü. Oyaladılar; sonunda da yetiştiremeyeceklerini söylediler. Araştırma yapmaları gerekiyormuş. Beş hafta önce yine başvurdum. İngiltere'ye gitmek istiyordum.

ARENS: Mr. Miller, 1947'de, pasaportunuzu aldığınız yıl, Prag'daki Dünya Gençlik Şenliği'ni desteklediniz mi?

MILLER: Tam hatırlamıyorum.

ARENS: Hatırlamanıza yardımcı olayım öyleyse. Bakın, **New York Times**'ın 25 Mayıs 1947 tarihli sayısında «Dans: Prag Şenliği» başlıklı bir yazı var. Şöyle deniliyor:

> Demokratik Gençlik Dünya Federasyonu'nun düzenlediği Dünya eGnçlik Şenliği, 20 Temmuz - 17 Ağustos tarihleri arasında yapılacaktır; bu şenliğe Amerikan dansından örnekler götürülmesi yolunda çalışmalar hızlandırılmıştır.

Şenliği destekleyenler arasında Arthur Miller adı da yer alıyor. Şimdi hatırlayabildiniz mi?

MILLER: Sadece ben değildim, başkaları da —

BAŞKAN: Soruyu cevaplandırın.

MILLER: Mr. Walter, tam olarak hatırlamıyorum.

ARENS: 1947'de İçişleri Bakanlığı'yla bir tartışmaya girmiştiniz. Devlet, Dünya Gençlik Şenliği'ne katılacakların yol paralarını karşılamak istemiyordu.

MILLER: Hatırlamıyorum; o günlerde, şimdi yapmayacağım seyler yaptım.

BAŞKAN: Ne gibi?

MILLER: Söz gelişi, Komünistlerin düzenlediği bir hareketi bugün desteklemem.

BAŞKAN: Ama o gün desteklediniz.

MILLER: Evet, destekledim.

ARENS: Yine **New York Times'ın** 11 Haziran 1947 tarihli sayısında şunlar yazılı:

> Arthur Miller'ın **Bütün Oğullarım** adlı oyununun Prag Gençlik Şenliği'ne gönderilmesi için para yardımında bulunulmaması kararlaştırılmıştır. Bu karar üzerine, tiyatrocular dan oluşan bir kurul, Arthur Miller'ın önerisi üzerine İçişleri Bakanlığı'na şu telgrafı göndermiştir:
>
> «Bu yaz Prag'da yapılacak Dünya Gençlik Şenliği'ne katılacak oyuna para yardımında bulunulmaması konusundaki kararınızı gözden geçirmenizi diler, sanatçıların hiçbir siyasal eğilim taşımadıklarını hatırlatırız.»

Şimdi hatırlayabildiniz mi, Mr. Miller?

MILLER: Özel bir durumdu bu. İzin verirseniz bir şey söylemek istiyorum.

ARENS: Buyrun.

MILLER: Oyunumu oynamak istiyorlardı. Kimler olduğunu hatırlamıyorum şimdi; ama bir yazar olarak, oyunumun oynanmasını ben de istiyordum. Gidecek paraları yoktu; ben de elimden geleni yapmaya çalıştım. Avustralya'ya gitmek isteselerdi yine çalışırdım.

ARENS: 1947 yılında Yurttaşlık Hakları Kongresi'nin yayımladığı bildiriyi imzaladınız mı? Bildiride şuna benzer cümleler vardı:

> Komünist Parti, yasalara dayanılarak kurulmuş siyasal bir Amerikan partisidir. Savaşta olsun, barışta olsun, programlarında, sicillerinde, çalışmalarında, baskı altında tutulmalarını gerektirecek bir şey göremiyoruz.

Bu bildiriyi imzaladınız mı?

MILLER: Hatırlamıyorum.

ARENS: Bir belge sunuyorum. 16 Nisan 1947 tarihli Komünist **Daily Worker** gazetesi. Bu bildiriyi imzalayan ünlü yüz Amerikalının adları yazılı; bu arada Arthur Miller diye bir imza da var.

MILLER: Görüyorum. İmzalamadım demiyorum ki ben. Hatırlamıyorum.

ARENS: Bu da **Washington Post**'un 20 Mayıs 1947 tarihli sayısında çıkan bir ilan. Komünist Parti'ye yapılan baskılar kınanıyor. İlanı verenler arasında Arthur Miller adlı bir oyun yazarının adı da var.

MILLER: Evet. İmzalamadığımı söyleyecek değilim.

ARENS: 1947'de Gerhart Eisler'i savunan bildiriyi de imzaladınız, değil mi?

MILLER: O günlerde buna benzer çok şeyler imzaladım.

ARENS: Bu da bir pasaport dilekçesi —

MILLER: Bugün olsa imzalamam.

ARENS: Bu da bir pasaport dilekçesi. Pasaport almak için başvuran kişinin adı Samuel Liptzin; ama Gerhart Eisler'in fotoğrafı var. Sizin o bildiriyi imzaladığınız sıralarda Gerhart Eisler'in bu ülkede bir Kremlin ajanı olduğunu, ayrıca pasaport sahtekârlığından da suçlandığını biliyor muydunuz?

MILLER: Bilmiyordum. O günlerde pek araştırma, inceleme yapacak durumda değildim.

ARENS: Howard Fast'ı savunanlar arasında siz de var mıydınız?

MILLER: Elinizdeki belgeyi görebilir miyim?

ARENS: Bir afişin kopyası bu. Fast'ı savunan on iki kişinin içinde Arthur Miller diye biri de var.

MILLER: Evet ,o sıralarda öyle düşünüyordum. Sadece işimle uğraşırım ben. İşim de yazarlıktır. Yazarlara yapılan baskılar, halkta tedirginlik yaratıyordu.

BAŞKAN: Ama Komünist Parti'yi destekleyenler de o yazarlardı. Yazarlar, Komünistlerin etkisindeki sendikalara her ay binlerce dolar veriyorlardı.

MILLER: Bir süredir dünya görüşüm değişti. Marksizmi, Komünizmi başka türlü değerlendiriyorum şimdi.

BAŞKAN: Marksizmle ilgili görüşünüz ne zaman değişti?

MILLER: Öyle birdenbire değişmedi tabii. Yıllarca sürdü bu. Kendimi ve dünyadaki işlevimi daha iyi anlamaya çalışmam sonucunda değişti.

ARENS: Yazarlara yapılan baskılardan söz ettiniz, Mr. Miller. 1945'de Ezra Pound'u niye korumadınız, niye savunmadınız peki?

MILLER: Ezra Pound'un durumuna üzülüyordum tabii. Ama o sıralarda onu yalnız bırakmayı daha uygun buluyordum.

ARENS: 1945'den bu yana görüşünüzü değiştirdiniz mi?

MILLER: Evet.

ARENS: Tutanaklara geçsin diye soruyorum, kimdi Ezra Pound?

MILLER: Kim miydi Ezra Pound?

ARENS: Evet, kimdi Ezra Pound?

MILLER: Ezra Pound, çağımızın en büyük şairlerinden biridir.

ARENS: New Masses dergisinde çıkan bir bildiride, onun öldürülmesi gerektiğini ileri sürmüştünüz, öyle değil mi?

MILLER: Böyle bir bildiri hatırlamıyorum.

ARENS: Okuyayım.

MILLER: Bir dakika, önce sözümü bitireyim ben. Savaş sırasında yeni bir radyo almıştım; bir gece kısa dalgayı karıştırırken o güne kadar duymadığım bir ses duydum. Kusursuz bir Amerikan aksanıyla konuşuyordu. Yahudilerin yokedilmesi gerektiğini söylüyordu. Şaşırdım. Sonuna kadar dinledim. Yayın İtalya'dan yapılıyordu. Konuşan da Ezra Pound'du.

ARENS: Ezra Pound, savaş sırasında anti-Komünist eserler yazan bir sanatçıydı. Yazdıkları, Amerika'nın çıkarlarıyla çelişiyordu belki; ama bir yazardı.

MILLER: Roma radyosundan Musoslini'nin propagandasını yapıyordu; o güne kadar Ezra Pound'un görüşleri konusunda hiç bilgim yoktu.

ARENS: New Masses dergisinde yayımladığınız yazıda onu savunanlara çatmıştınız; ama siz, Hollywood Onlar'nı savunmaktan çekinmediniz.

MILLER: Görebilir miyim o yazıyı?

ARENS: Okuyorum. 1945'de yayımlanmış:

> Ezra Pound'un ihanetten yargılanması, Amerikan edebiyatının, özellikle şiirinin geleceğini büyük ölçüde etkileyecektir. Beş şairle bir eleştirmenin onu savunmaya kalkması konusunda düşüncelerimi belirtmek isterim.

Altı sanatçı da, Pound'un edebiyata katkısının çok büyük olduğunu söylemektedirler. Tartışılmaz bir gerçektir bu.

Ama şunu unutmamak gerekir ki Ezra Pound inançları yüzünden değil, Amerika'nın Faşizme karşı verdiği savaşı baltalamak ve düşmana yardımcı olmak suçuyla yargılanmaktadır. Mussolini'yi desteklemek suçuyla yargılanmaktadır.

Pound, bir haindi, tehlikeli bir insandı; ben de, binlerce şair gibi, Pound'un salıverilmesinin çok daha tehlikeli sonuçlar doğuracağına inanıyorum. İnsanlık düşmanları yokedilmelidir. Mussolini'nin sözcüsü olan bir insanın Amerikan edebiyat dünyasına yeniden alınması, korkunç bir yanılgı olacaktır.

MILLER: Mr. Arens, savaş sırasındaydı bu. Pound bir haindi. Şimdi olsa, biraz daha hoşgörüyle davranabilirim belki. Ama unutmayın: ben bir Yahudiyim. Pound, Yahudilerin yakılmasından yanaydı. O sıradaki davranışımı bu açıdan değerlendirmeniz gerek.

KEARNEY: Pound suçlu bulundu mu?

ARENS: Evet, on iki Komünist gibi o da suçlu bulundu... O Komünistleri savundunuz, değil mi?

MILLER: Ayrı bir konu bu.

ARENS: O Komünistler, Amerikan hükûmetini zor kullanarak devirmeye çalışıyorlardı.

MILLER: Söz özgürlüğünü savunuyordum ben. Yazarın özgürlüğünü savunuyordum. Başka bir şeydir bu. Su anda dışarıda bir adam halkı toplasa, «Ortalığı yakın yakın.» diye bağırmaya başlasa, hemen «Polis çağırın,» derim. Bunun söz özgürlüğüyle, yazarlıkla bir ilgisi yok. Ama edebiyata dizgin vurmaya kalkarsak, Sovyetler Birliği'ne ya da Nazi Almanyası'na benzeriz.

SCHERER: Biraz da edebiyattan konuşalım öyleyse. Bir Komünist şairin edebiyat yoluyla yıkıcılık yapmaya kalkışmasını nasıl karşılarsınız?

MILLER: Şair dilediği gibi şiir yazabilir.

JACKSON: Edebiyat alanında sınırsız özgürlükten yanasınız, öyle anlaşılıyor.

MILLER: Özgürlüklere sınır çizmeye başlanırsa, sonu gelmez bunun. Dengeyi halkın sağduyusu sağlayabi-

lir ancak. Sınırsız özgürlükten yanayım; edebiyata baskı, çok kötü sonuçlar doğurabilir. Sovyetler Birliği'nde yirmi beş yıldır bir tek değerli eser yazılamadı.

ARENS: 1692'deki cadı avlarını konu alan oyununuz, **Cadı Kazanı**, Komitemizin çalışmalarıyla ilgili paralellikler taşıyordu, değil mi? Komünist basın da oyununuzu bu açıdan değerlendirdi.

MILLER: Evet.

ARENS: Howard Fast'le ilişkilerinizi anlatır mısınız?

MILLER: Hangi ilişkilerimi?

ARENS: Howard Fast'i tanır mısınız?

MILLER: Evet, tanışmıştım onunla.

ARENS: Edebiyat alanında onunla işbirliği ettiniz mi hiç?

MILLER: Hayır.

ARENS: Howard Fast'in sizi övdüğünü, göklere çıkardığını biliyorsunuz tabii...

MILLER: Hatırlamıyorum.

ARENS: Komünist **Daily Worker** gazetesinin 8 Kasım 1955 tarihli sayısında bir yazı var. Howard Fast yazmış. Başlığını okuyorum: «Arthur Miller Günümüzün En Büyük Amerikan Oyun Yazarıdır.»

MILLER: Tiyatroyu sadece siyasal açıdan değerlendirenlerin düşünceleri beni ilgilendirmez. Yerseler de önemi yok, övseler de. **Cadı Kazanı**'nı yazmayı 1938'de düşünmüştüm. O sıralarda Rosenberg'lerin adlarını bile bilmiyordum. Oyunun sahneye konmasıyla Rosenberg'ler olayı aynı zamana rastladı, o kadar. Fast'in yazısı, bir edebiyat eleştirisi değildir, siyasal bir yazıdır. Onun düşünceleri beni bağlamaz. Bir başka oyunum, **Satıcının Ölümü** ise yine **Daily Worker** gazetesi tarafından hiç beğenilmedi, yerin dibine batırıldı.

ARENS: Pasaport almak istiyorsunuz; İngiltere'ye gidecekmişsiniz, doğru mu?

MILLER: Evet, İngiltere'ye gideceğim.

ARENS: Niçin?

MILLER: **Köprüden Görünüş** adlı oyunum oynanacak orada. Evleneceğim kadınla da beraber olmak istiyorum.[1]

ARENS: Sue Warren'ı tanıyor musunuz?

MILLER: Hatırlayamadım.

ARENS: Arnaud d'Usseau adlı birini tanıyor musunuz?

MILLER: Evet, tanışmıştım onunla.

ARENS: Arnaud d'Usseau'yla Komünist Parti çalışmalarına katıldınız mı hiç?

MILLER: 1947'de bazı yazarlarla birlikte beş-altı kere Komünist Parti toplantılarına gittim.

ARENS: Nerede yapıldı o toplantılar?

MILLER: Bir evde. Kimin eviydi, bilmiyorum.

ARENS: Komünist olmayan kimse var mıydı aranızda?

MILLER: Bilmiyorum.

ARENS: O toplantıları anlatır mıydınız biraz?

MILLER: Marksizmin ne olduğunu anlamak istiyordum. Pek konuşmadım o toplantılarda; sadece dinlemekle yetindim.

ARENS: Kim götürmüştü sizi?

MILLER: Hatırlamıyorum.

ARENS: Kimler vardı?

MILLER: Sizi anlıyorum; sizin de beni anlamanızı istiyorum. Burada ne Komünistleri ne de Komünist Parti'yi savunuyorum ben. Kendime saygımı korumaya çalışıyorum. Ad veremem. Toplantıya katılanlar yazarlardı. Yazarlar zaten dert içinde; başlarını bir de ben derde sokmak istemem. Kendimle ilgili her soruya cevap vereyim, kendimle ilgili her türlü sorumluluğu yükleneyim, ama başkalarının sorumluluklarını yüklenmek istemiyorum.

ARENS: O toplantılara Arnaud d'Usseau mu başkanlık ediyordu?

MILLER: Başkalarıyla ilgili sorularınızı cevaplandıramayacağım.

---

(1) Marilyn Monroe.

BAŞKAN: Cevap verin.

MILLER: Cevap verdim, efendim.

ARENS: O toplantılara Sue Warren de katıldı mı?

MILLER: Cevap verdim.

JACKSON: Bu cevap yetersiz.

MILLER: Başka türlü cevap veremem.

DOYLE: Üstün bir yeteneğiniz var, Mr. Miller. Bu yeteneğinizi niye anti-Komünist amaçlarla kullanmıyorsunuz?

MILLER: Evet, Komünist Parti'nin ülkemizi ele geçirmesi korkunç bir şey olur. Bu yargıya birdenbire varmadım, uzun sürede vardım. Demokrasiye inanırım ben. Ülkemi severim. İnsan kötüyü tanımadan kötünün ne olduğunu bilemez. Ben kötüyü tanıdım. Şimdi başka türlü düşünüyorum.

BAŞKAN: Mr. Miller, insan bazen birtakım olaylara karışıyor. Bir ara ben de karışmıştım. Anti-Faşist Komite'ye bağışta bulunmuştum. Yahudileri Almanya'dan atıyorlardı çünkü, onları öldürüyorlardı. Siz buna karşı koydunuz. Ama anlamadığım bir şey var: Komünistler tarafından öldürülenleri niye savunmadınız?

MILLER: Sadece bir talihsizlik değildi bu; büyük bir yanlıştı. Bu yanlışa düştüm. Şimdi sadece gerçeklere inanıyorum.

KEARNEY: Komünist örgütlere katılmakla saflık mı ettiğinizi söylüyorsunuz?

MILLER: Öyle bir şey söylemiyorum, çocuk değildim. Kusursuz bir dünya arıyordum. Yazar olarak olgunlaşacağımı sanıyordum. Bundan utanmıyorum. Hayatımı olduğu gibi kabulleniyorum. Çok şey öğrendim.

BAŞKAN: Çok şey öğrendiniz; şimdi de herkese çok şey öğretiyorsunuz, Mr. Miller. Sizin düştüğünüz tuzağa başkalarının da düşmesini engelleme yolunda son derece yararlı oldunuz.

Ek: KOMİTE ÜYELERİ

(1947 - 1957)

80. Dönem (1947 - 1948)

J. Parnell Thomas (Başkan)
Karl E. Mundt
John McDowell
Richard M. Nixon
Richard B. Vail
John S. Wood
John E. Rankin
J. Hardin Peterson
Herbert J. Bonner
F. Edward Hêbert
Robert E. Stripling

81. Dönem (1949 - 1950)

John S. Wood (Başkan)
Francis E. Walter
Burr P. Harrison
John McSweeney
Morgan M. Moulder
J. Parnell Thomas
Richard M. Nixon
Francis Case
Harold H. Velde
John W. Carrington

82. Dönem (1951 - 1952)

John S. Wood (Başkan)
Francis E. Walter
Morgan M. Moulder
Clyde Doyle
James B. Frazier, Jr.
Harold H. Velde
Bernard W. Kearney
Donald L. Jackson
Charles E. Potter
John W. Carrington

83. Dönem (1953 - 1954)

Harold H. Velde (Başkan)
Bernard W. Kearney
Donald L. Jackson
Kit Clardy
Gordon H. Scherer
Francis E. Walter
Morgan M. Moulder
Clyde Doyle
James B. Frazier, Jr.
Thomas W. Beale, Sr.

84. Dönem (1955 - 1956)

Francis E. Walter (Başkan)
Morgan M. Moulder
Clyde Doyle
James B. Frazier, Jr.
Edwin E. Willis
Harold H. Velde
Bernard W. Kearney
Donald L. Jackson
Gordon H. Scherer
Thomas W. Beale, Sr.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ ... 5

EISLER KARDEŞLER ... 7

Gerhart Eisler ... 8
Ruth Fischer ... 11
Hanns Eisler ... 19

HOLLYWOOD 1947 ... 25

Ayn Rand ... 28
Adolphe Menjou ... 32
Robert Taylor ... 34
Ronald Reagan ... 38
Gary Cooper ... 40
John Howard Lawson ... 45
Lawson'un Okutulmayan Bildirisi ... 49
Edward Dmytryk ... 52
Ring Lardner, Jr. ... 55
Kara Liste ... 59
Bertolt Brecht ... 61
Brecht'in Okutulmayan Bildirisi ... 68
Biz On Dokuzlar ... 71

HOLLYWOOD 1951 - 1953 ... 73

Larry Parks ... 73
Sterling Hayden ... 89
Edward Dmytryk ... 95
Albert Maltz'ın Mektubu ... 102
Jose Ferrer ... 105
Elia Kazan ... 108
Zapata Üstüne ... 116
Edward G. Robinson ... 118
Lillian Hellman ... 120
Lionel Stander ... 123
Lee J. Cobb ... 128
Albert Einstein'ın Mektubu ... 132

1955 SONRASI ... 133

Pete Seeger ... 133
Willard Uphaus ... 138
Paul Robeson ... 147
Robeson'un Okutulmayan Bildirisi ... 161
Arthur Miller ... 164

Ek: KOMİTE ÜYELERİ ... 173

İhanet Yılları *Amerika'da İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra düzenlenen büyük bir insan avının belgeselidir.*

Amerika'ya Karşı Çalışmaları Araştırma Komitesi *sendikalardan, üniversitelerden, sinema, tiyatro ve müzik sanatçılarına kadar birçok insanı sorguya çekti.* ***Robert Taylor, Ronald Reagan, Gary Cooper, Bertolt Brecht, Paul Robeson, Pete Seeger, Lillian Hellman, Arthur Miller*** *gibi ünlülerin sorgularının da yer aldığı bu kitapta "yılın modası" na uyup | kendini kurtarmak adına isimler sıralayan nicelerinin yanında anayasal haklarını kullanıp işsizliği, yoksulluğu göze alanları da bulacaksınız.*

KAVRAM

4000